

ARGIA

LUIS IBERO

«Edozein alderdirekin
hitzarmenen bat
lortzen saiatuko da
CDN»

GREENPEACE

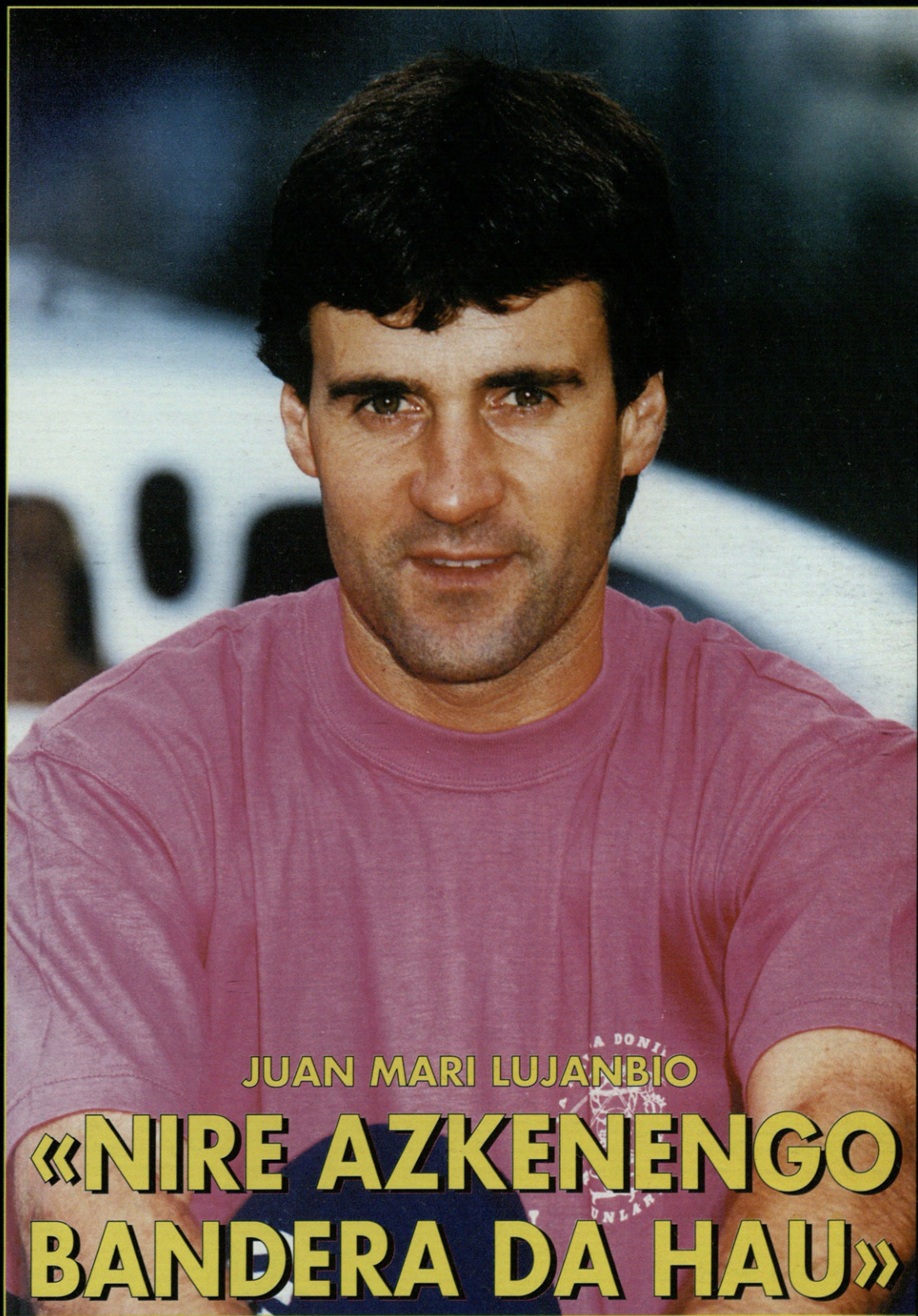
Erakunde ekologista
barne kutsadura
garbitu beharrean

BIKINGOAK

Iparraldeko Europako piratak
Euskal Herrian
egon zirenekoa,
egia ala elezahar

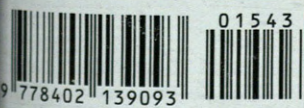
IKUSKIZUNA

Gotañe-Irabarnera
iraganaren gau
magikoa dakar
«Idaulak»ek

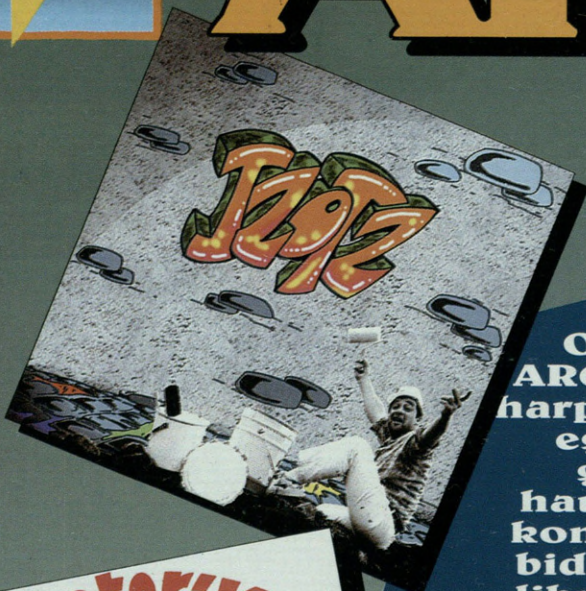
JUAN MARI LUJANBIO

«NIRE AZKENENGO BANDERA DA HAU»

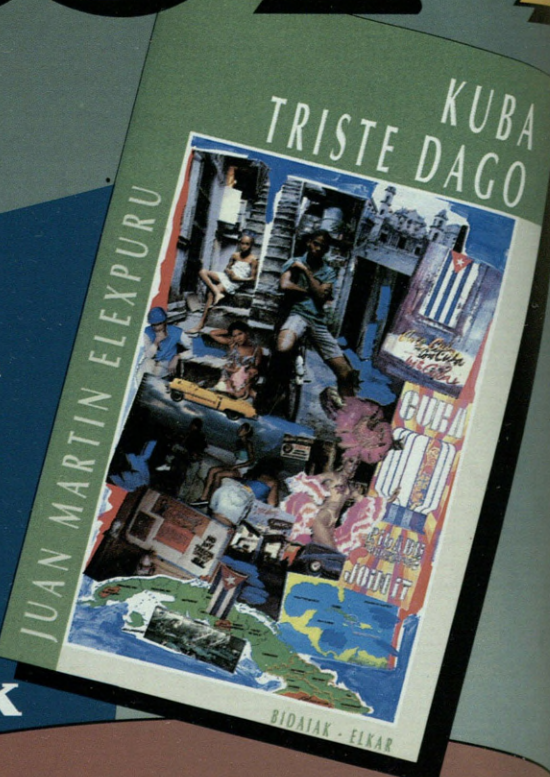

ARGIA

Orain
ARGIAren
harpidedun
eginez
gero
hauetako
konpakto,
bideo edo
liburu bat
eskuratuko
duzu

DOHAINIK

Telefonoz ere
egin dezakezu
harpidetza
zenbaki
honetara
deituz

943 - 37 15 45

Goizeko 9etatik
1era eta 3etatik
7etara

ARGIAren harpidedun izan zaitez

IZOTZEN KONPAKTOA ☐ "KUBA TRISTE DAGO" JUAN MARTIN ELEXPURU ☐ "MENHIRKADA" BIDEOA ☐

HARPIDETZA TXARTELA ☎ (943) 37 15 45 FAXA: (943) 36 10 48

IZENA _____	1. DEITURA _____
2. DEITURA _____	HELBIDEA _____
TFNOA _____	HERRIA _____
POSTA KODEA _____	HERRIALDEA _____
BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____	
SUKURTSAL HELBIDEA _____	SUKURTSAL ZKIA. _____
KONTU KORRONTEA/LIBRETA	
Entitatea	Sukurtsala
	K.D.
	Kontu zenbakia

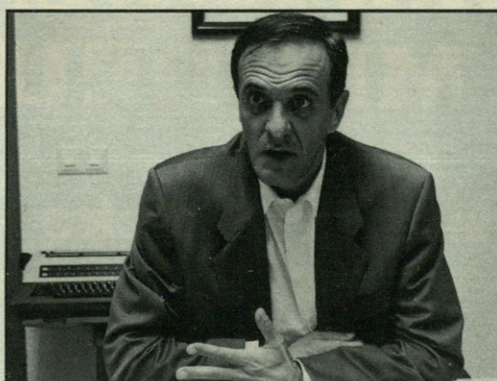
KIOSKOAN BAINO

%20a
MERKEAGO

HARPIDETZA SARIAK
(BEZ barne)
Hego Euskal Herria
11.600 pztz
Iparr Euskal Herria
685 libera
Espainia 11.600 pztz
Beste Atzerriak
15.100 pztz
Airez 23.850 pztz

Euskal Kulturaren
LURTEKARIA

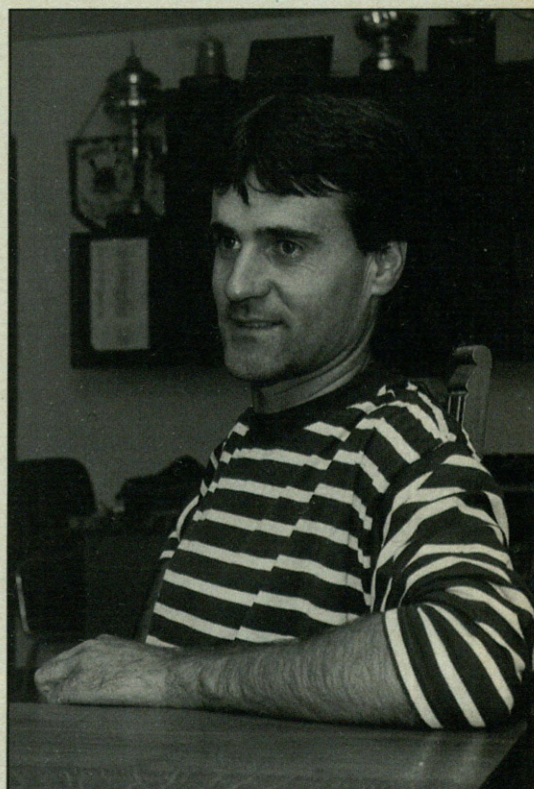
6. Politika kronika. PELLO ZUBIRIA.
8. Luis Ibero, CDNko parlamentaria eta Zizur Nagusiko alkatea. «Edozein alderdirekin hitzarmenen bat lortzen saiatuko da CDN». PATXI LARRION.
12. Asteazken zehar. XABIER LETONA.
14. Greenpeace barne kutsadura garbitu beharrean. XABIER LETONA.
18. Jose Manuel Gabantxo, Bermeoko San Pedro Arrantzaleen Kofradiako lehendakaria. «Gazteek ez dute itsasora joan gura, ikasketak gurago dituzte». XABIER LETONA.
20. Antton Erkoreka irakaslearen liburuaren inguruan. Bikingoak Euskal Herrian izan ziren. EDOETA JIMENEZ.
24. Unibertsitatara zuzenean sartzeko azterketa egingo dutenak prestatzen hastear dira. Ikasgeletako aitona-amonak. AINHOA AZPIROZ.
29. Juan Mari Lujanbio: «Nire azkenengo Kontxako bandera izan da hau»
34. Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.
37. 60 urtetik gora daramatza idazten Julian Alustiza «Aztiri»-k. Euskaldun zaharren mintzaera. JON ARANO eta RAMON UGALDE.
40. Gotañe-Irabarneko Idaula mendian, irailaren 15ean, gaueko bederatziatan. Iraganaren agerrune magikoa. JOSU ARANBERRI.
42. Kantua eta antzezpena loturik umorea jorratzen dute. Easoko Ederren probokazioa. RITXI LIZARTZA.
45. Argitalpenak. J.J. PETRIKORENA.
48. Irrati-telebista. NEREA ETXANIZ.
52. Aukeran. MIKEL JAUREGI.
56. Denborapasa.
58. Hitzetik ekintzara pasatzeko ordua. RUFÍ ETXEBERRIA.

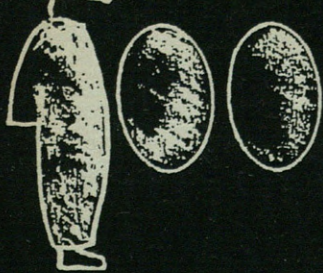
JUAN MARI LUJANBIO:

«Donibaneko Arraunlariak» taldeko patroia garaipenaren ur gozotan harrapatu dugu, oraindik igandeko arrakastaren ospakizun giroak airean eragiten duela. Komunikabideek berari eta bere taldeari dagokionez egin duten informazio kanpainaz, azken garaipen honen garrantziaz, eta bere etorkizunaz aritu zaigu. Kontxako bandera, ordea, bere azkenengoa izango duela aitortu digu. Garaipenak esker onekoak izan bai, baina hauek lortzeko beharrezko nekeek atsedendalditxo baten nahia piztu diote Lujanbiori. Une haxe aukeratu du, gainera, alde egiteko. Ate haunditik alde egiteko, alegia./28

POLITIKA: Zizur Nagusian bosgarren legealdia du alkatea gisa, eta CDNko parlamentaria ere bada. Luis Ibero CDNren sorreraren sustatzaile nagusienetakoa dugu. Bere alderdiaren aldarre elkarrizketazalea azpimarratu digu elkarrizketan zehar, CDN «edozein alderdirekin» harremanetan jartzeko prest dagoela gaineratuz. /8

«IDAULA»: Beñat Axiari, Michel Etxekopar, Txomin Larronde eta Paxcal Indok, Euskal Herriko musika tresna zaharrenak hartu dituzte, ahotsa, eltzagorra, xirula eta txalaparta, eta ikuskizuna prestatu dute Gotañe-Irabarneko Idaula mendian, musikaz gain, dantzariak, suak eta argia nahastuz. /42

UDARREGI BERTSOLARIAREN MENDEURRENA

Usurbil, 1995eko iraila

HITZALDIAK

Lekua: Udaletxeko Areto Nagusia
Ordua: 19:30etan

Irailak 19, asteartea

"INGURUKO BESTE BERTSOLARIAK"

Irailak 20, asteazkena

"UDARREGIREN BELAUNALDIAREN
EKARRIA BERTSOLARITZAREN
HISTORIARI"

Irailak 21, osteguna

"UDARREGIREN ETA GARAIKOEN
DOINUAK"

"UDARREGIREN BERTSOGINTZA: MOLDEAK,
ERRIMA, BERTSOLERROAREN
TRATAMENDUA, GAIAK..."

Irailak 26, asteartea

"UDARREGIREN BERTSOGINTZA:
BALIAPIDE ERRETORIKO-POETIKOAK"

Irailak 27, asteazkena

"UDARREGIREN BERTSOGINTZA:
ERDERAKADAK"

EKITALDIAK

**Irailak 16, larunbata
(22:30etan Demaplazan)**

"MUNDUA GIZONARENTZAT EGIÑA
DA, BAINA EZ GIZONA
MUNDUARENTZAT"

**Irailak 23, larunbata
(22:00etan Demaplazan)**

"UDARREGI" HERRI ANTZERKIA

Irailak 24, igandea (egun osoan)
UDARREGI BERTSOLARIAREN EGUNA

**Irailak 25, astelehena (17:30etan
Udaletxeko Areto Nagusian)**

UDARREGI IKASTOLAREN
LIBURUAREN AURKEZPENA

Irailak 29, ostirala (egun osoan)
EUSKALTZAINDIAREN BILTZARRA

SAGARDOTEGIA
ASTIAZARAN
JUAN IGNACIO ASTIAZARAN
Zubieta auzoa - Tel: 36 12 29 - DONOSTIA (Gipuzkoa)

ILLUNBE
sagardotegia
San Esteban
auzoa
20170 USURBIL
Tel: 37 16 49
37 16 52

ARRETA
SAGARDOTEGIA

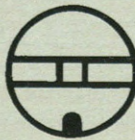
ARBITZA BIDEA
36 20 49 - 36 66 04
20160 ZUBIETA

GINAGA **TXOTXETIK**
SAGARDOTEGIA
URTE GUZIAN

Astelehenetan ezik egunero irikia

Tel.: 36 22 28 - Faxes: 36 64 12

STIZAR
Restaurante - Sagardotegia

URDAIRA
SAGARDOTEGIA
Urdaira Baserria

10 urte Bilbo euskalduntzen

BILBOREN zilborraren zilborrean kokatuta, Hurtado de Amezaga kalean, bertako irakasleak euskaltegia hainbat aldaketa izan direla jakinarazi nahi dizuegu. Izen aldaketa batetik, AEKresten zena orain Mikoleta Abantoko Euskaltegia AEK baituzue; eta bestetik txukuntze lanak, euskaraz ikasleen harremanetarako erosoagoa izanik.

Hamar urte hauetan lan gogorra egin badugu ere, gure lanaren fruitua ez da guk nahi bezain emakorra, baina Bilbon gero eta euskaldun gehiago daudelakoan gaude eta oso argi daukagu aurrera jarraitu behar dugula.

Ikasleei klasean euskara irakatsi ezezik, bestelako ekintzak ere eskaintzen zaizkie, beste arloetan euskaraz bizi daitekeela ikus dezaten.

Ikasleak euskaraz komunikatu ahal izateko ezinbestekoa da lasai eta gustora egotea. Aipatzekoa da hasieran ikasleagoak Bizkaiko herrietakoa bazen, gaur egun gehienak Bilbokoak direla eta asko Abantokoak. Beraz, gura lanaren eragina nabaria da, eta pozgarria.

Bukatzeko, jakinarazten dizuegu izen aldaketa dela medio, irailean zehar hainbat ekintza egingo dugula.

Euskara gure hizkuntza da, komunika gaitzeen euskaraz.

KARMINA CABALLERO
BILBO

Bizkaiarako gotzaia

Bizkaiarako gotzai berria ipini dutela eta, badirudi ez dagozela denak konforme izendaketarako autatua izan denarekin. Utzi dezagun alde batera Arartekoa eta Autonomi Komunitateko hiruburuetan alkateak erdaldunak izatearen arduradunak zer indar moral duen Bilborako Gotzai euskalduna aldarrikatzeko, baina hortik kristau taldea benetako artaldea

IRAKUR- LEAK MINTZO

bezala erabiltzea bide luzea dago. Eta ez dietela ni bezala 50 urtetik gora goazenoiz geratzen zaigun ile apurra hartu, eleiza eta politika elkar ukitu ezinak direla esanez. Horregatik, zera proposatuko nieke anai bizkaitarrei: erabili dezatela auzi honetan bide demokratiko bat, GREBA hain zuzen ere. Edozein lekuan errezatu lehikenez, utzi dezaioleta egun batzuetan eleizara joateari. Edo eta neurria gogorregia iruditzen bazaie, utzi dezaioleta bandejan dirua botatzeari.

J.J. IRAETA

ETB eta kirola

Edo hobe esanda, ETB eta futbola. Ez nuen espero horrelakorik «gure» telebistaren eskutik. Badakit Euskal Telebistaren programazioaren tarte handi samar bat kirolak betetzen duela, eta kirolean errege futbola dela. Baina egiatan diotsuet ez nuela espero uda honetan larunbat arratsaldetan ikusitakorik. Urtean zehar nahikoa futbol partidu ikusi ez, eta uda honetan ETB-ko programazio arduradunak ez zaie pasa den denboraldiko partidurik «interesgarrienak» errepikatzea baino okurritu. Burutazio aparta!

Hala, Real Madridek Barcelonari sartutako 5-0ekoa ikusi ez zuenak berriro ikusi ahal izan zuen, edota Realak Athletici sartutakoa, edota Athleticek Newcastle taldeari irabazi zionekoa, eta abar luze bat. Zoragarria, ezta hala?

Horrenbeste alferrikako, bai alferrikako diot, partidu eskaini beharrean, larunbat arratsaldetan filmerik eskaintzerik ez al zegoen, edo dokumental serierik, edo zer dakit ba nik. Gainera, futbol gehiegi-

keria ez zen horretan amaitzen, jarraian beste liga batzuetako partiduak ere eskaintzen baitzituzten. Bejondeigula!

Eta jakina, ohartzerako iraila heldu da, eta honekin batera berriro ere futbol liga. Eta 95-96. denboraldia iragartzeko, emakumezko zenbait, soinean barruko erro-pa baino ez zutela, futboleko jo ta su. Horrelako retrogradorik... Oraindik ere futbolaren eta sosten baten arteko zerikusia ulertu ezinean nabil. Baldin inork baleki, eta zalantza egiten dut, esplikatu diezadala arren.

Hala bada, nire «zorionik» beroenak ETBko arduradunak. Bide horri eutsiz gero, laister nazkatuko gara. Zuen asmoa horixe dela dirudi bederen. Aspaldion futbol partidurik ez duzula ikusi telebistan? Piztu telebista aparatua eta jar ezazu ETB. Ez dizu hutsik egingo!

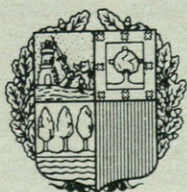
J. ETXEBERRIA
DONOSTIA

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.
LEHENDAKARIA: Joxe Mari Irazusta.
ZUZENDARIA: Pello Zubiria.
Kontseilu Editorialeko Arduraduna: Baleren Bakaikoa.

HELBIDEAK
GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 15. pabiloia, 20160 Lasarte-Oria.
Tlf: 37 15 45. Faxa: 36 10 48.
BIZKAIA: Zabalburu 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo.
Tlf: 410 34 34. Faxa: 410 37 15.
NAFARROA: Iratxeko Monastegia 70, 3. ezkerre. 31011 Iruñea.
Tlf: 17 80 78. Faxa: 17 80 77.
IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña.
Fax-Tlf: 47 17 10.

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.
ISSN: 0213-909X.
BATZORDE PAREKIDEA:
72562 E.

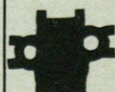
INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA:
Antza, S.A.L.

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Foru Diputazioa
Kultura eta Turismo Departamendua

kutxa fundazioa
fundación kutxa

- gipuzkoako donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra social
- de la caja gipuzkoa san sebastián

Iraileko marea biziek harrapatuta

DONOSTIAKO Zurriolako hondartza berri ponpoxoa urek estali behar zutela ongi zekiten inguruko zaharrek, eta irribarre ironiko bat zuten batzuek ezpainetan joan den ekainean bezala berriro irailean itsasoa kafetegira sartzen zela ikustean. Esperientziak eta aurpegiaren bi begi izateak ematen duten logikak iragartzen zuena ezin izan dute funtzionari eta teknikoei beren bitarteko guztiekin ekidin. Eta marea biziekin batera iritsi zaio Jose Barrionuevo ministroari ere espetxera sartuko ote duten kezka. Felipe Gonzalezek urtea presidente bukatu baietz ez luke inork kafe bat jokatu: Auzitegi Goreneko 2. gelan boto gutxiko tarteagatik ez dute auziperatu.

Eta GAL PSOEko Gobernuan edo Gobernuarekin batera sortu zela dioten uhinek —beste hainbat datu, izen eta kontakizun beldurgarriren artean—

ETAren kontra estatu terrorismoa martxan jartzeko azterketaren agiria ere ekarri du gure begien aurrera. ETAren azioen ondoren errepresaliak, bere buruzagiak eliminatu, lurraldean segurtasunik eza sortu, barne enfrontamenduak eragin: lau helburu horietako bakoitzak zeuzkan bere mekanika, abantaila eta arriskuak. Anekdoten gainetik GAL ETAren kontrako estrategian aztertu nahi duen historialariari Garcia Danboreneak gerra zikinaren atalak sailkatzeko eskema polit bat eskaini dio. Marea iritsi da eta sozialistak urari ihes egin ezinik dabilzan bitartean —mertzenariekin

jokatzeak eta dena diruz lotzeak izan behar zuen bere prezioa goiz ala berandu— norbait dago Zurriola pasealekuan irribarrez begira, eta ez da oso garbi nabari ber aurpegia. Ea zortea dugun eta paper gehiago non dituzten oroitzen diren protagonistak: «Acciones en Francia»-zen Danboreneak eramandakoaren izenburua, eta «Acciones en España»-izena daramanen bat egon behar du hor nonbait.

POLITIKA posible denaren artea omen da, eta urte sasoi honetan gaizki

Gotzainek esplikatu beharko dute nola ikusten duen Elizak Euskal Herriaren lurraldetasuna. Baina Joan Paulo II.ak ezin gintuen garbikiago autodeterminatu

Pasa den igandean, hilak 10, Albaina herrian hirugarren Trebiño Eguna ospatu zen. Bertan izan ziren alderdi politiko guztietako ordezkariak, PPkoak izan ezik. «Trebiño Araba da»-lelopean, Arabako bihotzean kokatutako Burgoseko enklabe honen arabar nortasuna aldarrikatu zuten bertara hurbildutako milaka lagunek. Hala ere, Castilla-Leongo agintariek jada adierazi dute «Trebiño kainoiek in defenditzeko prestatudela. (Argazkia: El Mundo).

daukate sozialistek bezala jekideek EAri Arrasateko alkatetza dela eta mukiak kendu nahian hasteko. Lakuako gobernua osatzeko antolatu zen hirukoa ez da gehiago dogma, Bilbon Ortuondok PPkoekin elkartzean Teo Uriarte gizarajoari barrabaskeria hura egin zionetik... zergatik ez zuten ausartu behar Arrasateko EAKoek? Eta Egibarren presingari Irizarrek ematen badio EAri ez al zaio gertatuko Gipuzkoan EAJri Nafarroan agitua?

Mondragoeko fenomenoak ulertu nahi dutenek Lakuako hiru sozioen arteko harremanei baino gehiago Xabier Zubizarretari eta bere inguruari erreparatu beharko diote. Kristo guztia elkarriketatzen sermoika ari eta aldi berean Aldaiaren aldekoak eta Ezker Abertzalekoak kallean liskarrean dabilzan garai honetan, Arrasateko HBkoena zerbait berezia da. Indarragatik, estiloagatik, taktikagatik... baina berezia. Eta bakana.

ARZALLUZEK galtzeko apostu gutxi egiten dituen fama dauka, baina oraingoan galdu egin du. Bizkaiko apezpikua Blazquez izango da azkenean. Gasteiz zerako Asurmendi izendatu dute, baina polemika gaia ez zenez ezin kapitalizatu. Ezeren aurretik aginterako antolatu duen EAJn larrutik pagatzen dira hola-koak.

Tristeena da aferak eraman duen bi-dearekin, ez kristau euskaldunak ausartu direla aspaldiko aldarrikapenei ozenki eustera —euskal artzapezpikutegia eta beste— eta ez abertzaleak izan garela gai oinarritzko egia logiko batzuk mahai gainean finkatzeko: nola hartuko zenuen Lyongo gotzain frantses bat Madrilgo apezpiku? Edonola ere, gakoa izendatzeko egunean azaldu da. Vaticanok ez dio abisurik eman ez Bizkaiko Diputatu Nagusiari eta ez Ardanzari, Madrilgo gobernuari baizik. Gotzain zaharrek eta berriek esplikatu beharko dute nola ikusten duen Eliza katolikoak Euskal Herriaren lurraldetasuna. Baina aldeztu aurretik, Joan Paulo II.ak ezin gintuen garbiago autodeterminatu.

PELLO ZUBIRIA

G O R D E T Z E K O A K

MANGLANO JENERALA ESPETXERA JOATEKO ZORIAN

Garzon epaileak Emilio Alonso Manglano jenerala —Calvo Soteloren denboretatik CESIDeko buru izan dena— GALen sorrerako txosten famatuaz deklaratzera deitu zuenean, armada espainoleko teniente jeneral bat zegoen akusatua espetxe militarrean eramateko deituta prest. Ez zen horren beharrik izan, Manglanok aitortu egin baitzuen txosten hura egiazkoa zela. Barrionuevo bera espetxeratzea baino garrantzizkoagoa izango zen jenerala zuloan sartzea.

TXEMI GOROSTIZAREN TARTEA

EUSKAL PRESOK EUSKAL HERRIRA?

Euskal Herrira!

Harrigarria da Legea bete behar dela eskatzen ari beharra. Euskal presoek gartzela-zigorra etxetik gertu betetzeko eskubidea dute. Hala ezartzen dute Espetxeetako Legeak eta bere Araudiak, Konstituzioan jasotzen den eskubidea. Gartzelako Zaintza Epailek ere onartu dute eskubide hori kexu eta salaketa-idatzia bideratu dituztenean. Baina lekualdaketak ez direla euren ardura esaten digute, Gobernuarena baino.

Baina ez da harritzekoa Gobernuak presoak Euskal Herriatik aldentzea. Euren herrietako babesa eta beroa murrizten saiatu dira, urrunduz, isolatuz, informazioa lortzeko oztopoak jarri eta babesgabetasuna areagotuz. Nola ulertzen da bestela Zugarramurdiko Fernando Arburuak zigorra Kanarietan betetzea? Nork eraman zuen Antiguoko Koro Egibar Almeriara? Zergatik joan behar du Angelinak Ourenseraino alaba, Gloria Rekarte iruindarra, ikusteko? Pertsona eta politika mailako ondoratzea bilatzen dute.

Gobernu espainiarrak Puerto de Santamaria, Soria, Carabanchel, Alcalá eta Herrera de la Manchako esperientziak porrot egin ostean planifikatu zuen sa-

kabanaketa. Presoen Kolektiboa eta berauen militantzia politikoa suntsitzea bilatu zuen espetxeotan. Baina gizon-emakume hauek ankerrak eta legez kanpokoak diren gartzelako politikei gailentzen jarraitzen dute, espainiar politikariak gertuko beste zenbaiten laguntzaz eratutakoak.

Harrigarria da EAJk presoek sakabanaketan kolaboratzea. Hala ez dela pentsatzen duzu? Begira, herri honetan ez da ezer gertatzen EBBko agintarien ezagupen eta baimenik gabe. Pentsatzen baduzu GAL ez zela PSOEren Exekutibarentzat, Ministrariaren Kontseiluentzat edota Moncloarentzat arrotza, pentsa dezakezu presoek jasaten duten tratua ere ez dela arrotza EAJko agintarientzat, ezta Ajuria Enen biltzen direnentzat ere. Eta tratua hori ezagututa, harrigarria da urteotan euren babesa ematea ankerkeria horri. Orain entzuten dira ahotsak ez-legezkoztat joz, porrotaren ostean. Zorionak, baina ez da nahiko. Ekintzetara igarotzeko unea da.

Euskal presoek, sozial eta politikoez, Euskal Herrian egon behar baitute. Legeak hala jaso eta eskatu dutelako. Hala, preso eta senitartekoei espetxe-irizpideetatik at ezarritako zigor hori desagertuko da. Eta akaso euskal politikagintzaren panoraman normalizazioarako faktoreak ezarriko dira, legea zorrotz betetzearen bidetik.

Luis Ibero, CDNko parlamentaria eta Zizur Nagusiko alkatea

«Edozein alderdirekin hitzarmenen bat lortzen saiatuko da CDN»

CDNk erretegi bateko sutean du sorburua. Erregaia Juan Cruz Alliren aldeko UPNko militanteen sinadurak. Luis Ibero, Irigibel eta Maeztuarekin batera, orduko sugina. Bosgarrenez Zizur Nagusiko alkatea. Nafar eskuinaren molde berrien adierazle aparta.

UPNko afiliatuen artean eramaniko sinadura bilketak helburua lortu ez bazuen ere, emaitza ez zen hain txarra izan, izandako babesa aintzat harturik CDN sortzea erabaki baitzenuten...

Egia da, lorpena izan zen, baina ez zen samurra izan. Gure asmoa ez zen egoera horretara iristea, baina UPNko agintariek, Juan Cruz Alliren inguruko eztabaidari ezezkoa ematean, ez ziguten beste biderik utzi. Beharrezkoak ziren sinadurak lortu ez baziren ere, erantzuna oso zabala izan zen, eta UPNko oinarria sentsibilizatu egin zen Alli gaiaren inguruan. CDN sortu aitzin, nafar gizartearen sektore zabala batek Alli nahi zuen lehendakari. Sentimentu hori bazen, baina sentimentua, botoa eta alderdi bihurtzea

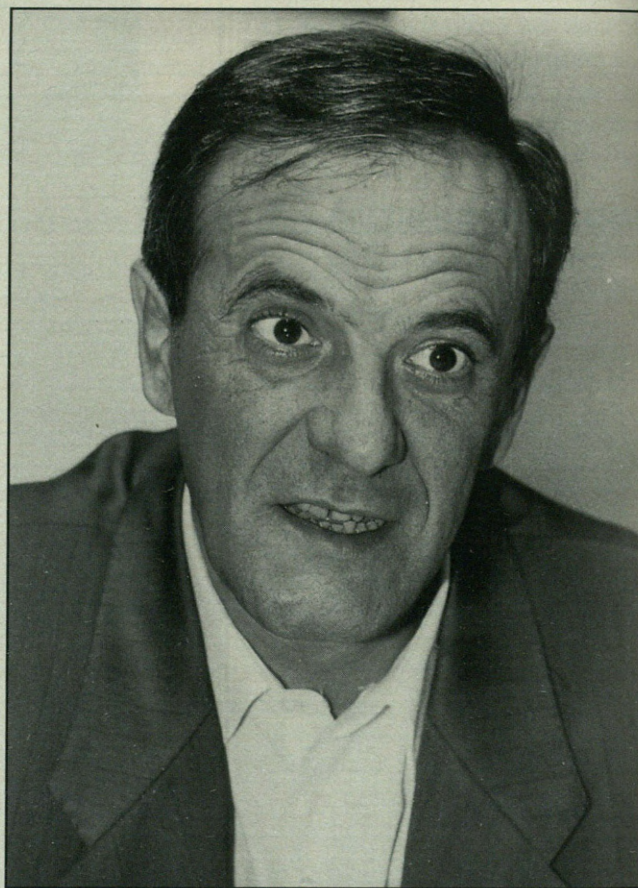
gauza desberdinak dira.

Hasiera batean eman ziren zirkunstantziak ikusita EA berri baten aurrean ginela esan izan zen. Bi gertakizun horiek parekagarriak al dira?

Ez da gauza bera. EAJ-EA zatiketak pertsonalismoan du iturburua, Garaikoetxea eta aparatua arteko liskarrek hori adierazi zuten. Alliren ekinbidea UPN barruan bestelakoa izan da. Aspaldidanik bazen norabide aldaketa bat alderdi barruan. Ideologia, pentsamoldeak eta lan egiteko erak aldatzen saiatu zen Alli. Beraz, ez zen nahikeria izan «bera lehendakaria ez denez UPNtik alde eginen dugu» esatea.

Zertan nabarmendu zen UPN barruko norabide aldaketa?

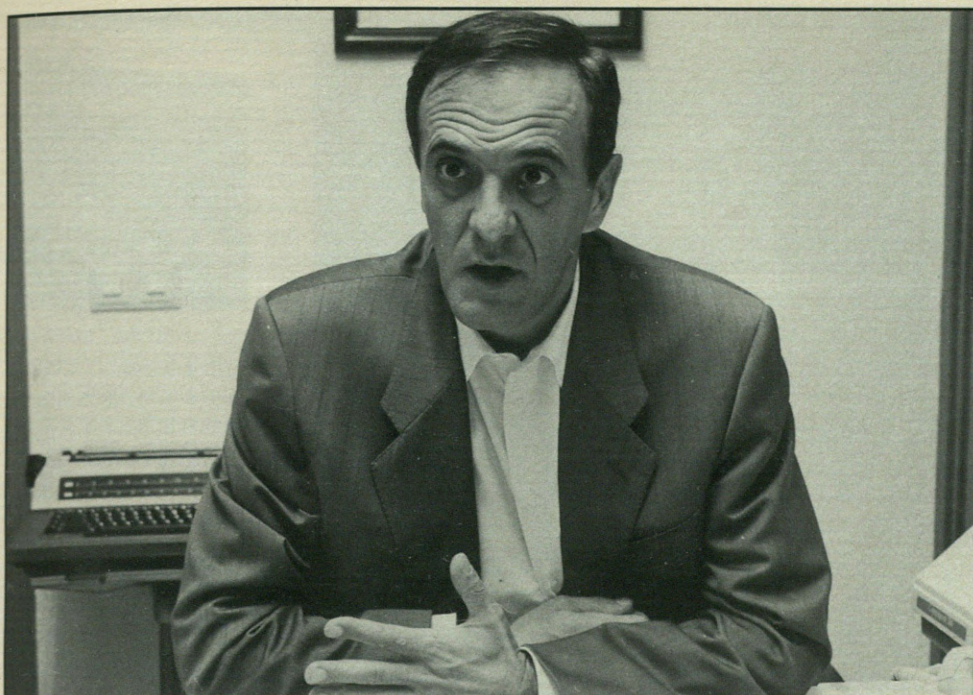
Denboraldi bat generaman aldaketa hori egin nahian.

«Elkarri-k duen asmoa ona iruditzen zaigu». (Arg.: Joxe Lacalle).

UPN nabarmenki ari zen eskuin aldera jotzen, pertsona jakin batzuk ari ziren aginte kargu guztiak hartzen. Gai hau alderdi barruan salatu genuen eta barruko korron-

te bat egitea pentsatu genuen, gaiak jorratzean UPNk zituen irizpideekiko era desberdinez jokatu zuena. Beraz, ez dago EA-rekin konparatzerik. Nafar

«Pentsamoldeak eta lan egiteko erak aldatzen saiatu zen Alli UPN-n». (Argazkia: Joxe Lacalle).

gizarteak eguneroko gaiei arreta gehiago jarriko lieken alderdia ari zen eskatzen, gardentasuna eskatzen zen, eta une hartan UPNk ez zuen horrelakorik eskaintzen. CDN sortu aitzin, UPNk zal-di irabazlea zirudien, eskui-neranzko joera baitzegoen, baina ene ustez Nafarroa ez da eskuin-eskuinekoa.

Aurki lehenbiziko kongresua egingo duzue. Orain arte zenbait adierazpen programatiko izan dira, baina, CDN ez da ideologikoki behar bezala definitu. Kongresuan alderdiaren ideologiaz mintzatzeaz gain, jakinen al dugu zentro-eskuina, zentroa edota zentro-ezkerreko alderdia zareten?

Kongresuan ez gara ideologi

gaitan sobera zentratuko, ideologiak etengabe aldatzen eta garatzen baitira. Kongresua prestatzeko egin diren lehenengo bileretan ez da zentroa, eskuina edota ezkerreaz mintzo, elkarguneaz mintzo da. Nafarroako herrietan elkar ulertzeko sentsibiltatea dago. Aurreko egoerak, ideologiak edo pertsonen arteko enfrentamentu bortitzak Nafarroak behar zituen soluziobideak ez hartzera eramanez gaitu. CDNk nahi duena elkarguneak sortzea da, gizarteari transmititzen hobekien dakiengarekin hitzartu, enfrentamentua uxatzen duen ororekin. Saia gaitzen elkarguneak aurkitzen, hori da gure ideologia, egun nafarrek eskatzen dutena.

Parlamentaria izateaz

gain, laugarrenez Zizur Nagusiko alkate zaitugu. Bertan erabaki anitz kontsentsuz hartu izan obi dira. Heda daiteke hori Parlamentura?

Agintean dagoenak negoziatzeko eta jendearekin hitz egiteko gaitasuna eduki behar du, inor ez da egia osoaren jabe. Bost talde politikoz osaturik izan den gure udalean eztabaida izan da jardunaren ardatza, eta ñabarduraz ñabardura gaiak aurrera atera ditugu. CDNk hori egin dezake. Gobernu hitzarmenean ikusten denez, elkarren arerioak diren indar politikoei akordioak erdietsi dituzte, denok ukitzen gaituzten gaitan desberdintasunak ñabardurazkoak baitira. Iritzi, kultura, ideia desberdinak batzen dituen indarra izan nahi du.

**UPN barruan zatiketa-
ren eragileetako bat
izanda, ez al da bitxia
Zizur Nagusiko zure**

«Agintean dagoenak negoziatzeko eta jendearekin hitz egiteko gaitasuna eduki behar du, inor ez da egia osoaren jabe»

HAMARREKOA

JOSE IRIGIBEL

«On puska bat da Jose Irigibel»

JUAN CRUZ ALLI

«Ez da motzean, pare bat hitzetan definitu ahal den pertsona, hori baino askozaz gehiago da Juan Cruz Alli»

MIGUEL SANZ

«Politikoki, oraindik heldutasunik gabeko gizona»

JAVIER OTANO

«Sosegua eta lasaitasuna erakutsi eta islatzen duen politikaria»

GABRIEL URRALBURU

«Jadanik igaro den politikaria»

JUAN RAMON JIMENEZ

«Bere burua arrunt ongi preparatu duen pertsona, eta aldi berean oso anbiziotsua»

IÑAKI CABASES

«Hor dago beti»

PATXI ZABALETA

«Bere jarraera politikoa berraztertzen ari dela dirudi»

JAIME IGNACIO DEL BURGO

«Modaz igarotako eta modaz kanpo geratu den agintaria»

RAFAEL GURREA

«Nafarroa ilun eta beltzaren adierazle garbientakoa da Rafael Gurrea»

«Denok ukitzen gaituzten gaietan desberdintasunak ñabardurazkoak izaten dira». (Argazkia: Joxe Lacalle).

hautagaitzan UPN eta CDNkoak batera joatea?

Gure hautagaitza independentea da, sei zinegotziko: UPNko bi, hiru independente eta CDNko bat, ni neu. Hautagaitza osatzeko garaian mahaian eseri eta siglak atetik kanpo utzita solastu ginen, hori da onena. Udaletan herria bera eta ez alderdia da garrantzitsuena. **CDNren bizi laburra ezagututa edonola bote-rean egon behar zela oso garbi zenutela dirudi. Hori horrela al da?**

Halaxe da. Gizarte honetan egunkari eta aldizkari asko saldu arren, bistan da bote-rean egoteak jendearentzat ezagunago bihurtzen zaiutela. Aginte-postuak edukita, gure jardunbidea, gure eginahia erakutsi ahal di-

tugu. Oposizioak salaketa egitea besterik ez dizu ahalbidetzen, eta gurea ez da salaketa egitearena, gauzak aurrera eramaten laguntzea baizik. Boteretik gure imajina eta gure egiteko modua hobeki erakutsiko ditugu.

Hori guztia aintzat harturik, eta egungo hiruko gobernuaren balizko zatiketa baten aurrean, CDN edonola agintean izaten abaleginduko da?

CDN edozein alderdirekin hitzarmen bat lortzen saiatuko da gure ahotsa entzun dadin, edozer eztabaidatzeko edota erabaki-

tzeko orduan gure irizpideak kontuan hartuak izan daitezten. Horrek ez du esan nahi boterea bilatuko dugunik besterik gabe bote-rean egon nahi dugulako, politikagintzari gure ukitu berria emateko baizik. Guk ez dugu enfrontamenturik nahi, gaiak soluzionatzea baizik, eta horiek aurrera eramateko indarrak batu nahi ditugu. Horixe da gure irizpide nagusia.

Egun hauetan Cabases kontseilariaren mahai gainean dagoen ikurrina dugu bizpide. UPNk salatu egin du Nafarroako

Gobernuko kontseilari batek borrelakorik egi-tea. Zer deritzozu horri?

Kendu beharko duela iruditzen zait, Gobernuak ez duelako horrelakorik erabaki. Inaki Cabasesen jarrerara pertsonala da, errespetagarria, baina gobernu-kideekin hitz egin beharrekoa. Pertsonalki ez zait ez gaizki ez ongi iduritzen. Ikurrinaren atzean kultura bat, sektore bat dago, baina argi da egun Nafarroan gutxiengo dela. Gainera, Nafarroako bandera da nik maite dudana.

HBK zenbait alderdi eta sindikaturekin eztaba- da eratzeko prestutasuna adierazi du. Zure ustez, zer ikusi du HBK CDN-n, EAJ eta EA bezalako alderdi nazionalis-

«Saia gaitzen elkarguneak aurkitzen, hori da gure ideologia, egun nafar gizarteak eskatzen duena»

ten parean jartzeko?

Elkarriketazaleak garela da ikusi dutena. Guztiekin eta gauza orotaz solastea da gure alderdiaren ezaugarrietako bat; honela, zer ondoriotara, zer akordiotara irits gaitzen ikusi ahal izateko. Hori bai, alde zuretik baldintzak jarrita ez gara mahaian eseriko. Logikoa ikusten dugu gu deitzea, alderdi elkarriketazale gisa ezagutzen baikaituzte.

Allik, Nafarroako lehen-dakaria zenean, Elkarri giza mugimenduarekin bartuemanak izan zituen. Donostiako manifestaldiari ere sostengua eman zenioten. Horrela-ko bizketaguneetara joateko jarrera mantentzeko asmorik al duzue?

Gure jarrerak foro guztietan egotera bultzatzen gaitu, baina gure oinarriak ahaztu gabe. Elkarri-k duen asmoa ona iruditzen zaigu, bertze afera da Elkarri-ren inguruan dagoena. Horrek nolabaiteko urruntasuna mantentzen eramaten gaitu, eta gauzak honela esan behar dizkiegu: mintza gaitzen, baina aurrebaldintzarik planteatu gabe, menturaz hori ez baita amaierako soluziobiderik izanen. CDNk bakearen alde lan egiteko asmoa dauka, eta hizketa-

T A N T O A

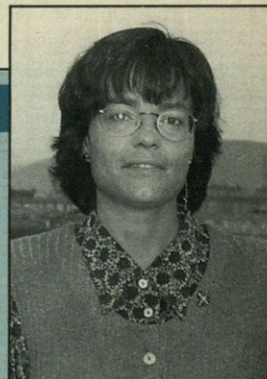
Tolerantzia eta hirigintza

Maila pertsonalean ia gehienok elkar ezagutzen dugun herri batean, pertsona atsegin dugu Luis, besteekiko errespetua gordetzen duena, eta politikoen dohainik prezia-tuena daukana: entzuten jakitea, jendearen aurrean ongi geratzea eta akaberan berak nahi duena egitea. Zizur Nagusiko alkatetzan hamasei urte egin ondoren bere jarrerak aski definituak dira. Tolerantzia, eta agintaldi bakar bat izan ezik guztietan gehiengo egoeran izan direnez, imagina aurrerakoia erakus dezakeen pertsona.

UPNren zatiketan eta CDN alderdiaren sorreran protagonismo handia eduki duen politikaria, eta aldi berean azken udal hautes-

kundeetarako independenteak, CDN eta UPNko partaideez osatutako kandidaturan zerrendaburua izan dena. Beraz, Zizur Nagusiko talde eskuindar guztiak biltzeko gaitasuna erakutsi digu, tori marka!

Hirigintza arlokoak dira bere jardun politikoaren lehentasunak. Ekinbide horren eraginez Zizur Nagusia dirudunentzako herria ari da bihurtzen. Udalak ondasuna erosi ordez saldu egiten du, ondorioz eremu erresidentsialak sortuz, eta herriak beharrezkoak dituen hornikuntzak zokoratuz. Egituraketa hau dela eta, populazioaren hainbat sektore —gaztedia, haurrak— maiz irtenbiderik gabe aurkitzen dira. Herri ho-

Lourdes Liras
Zizur Nagusiko
HBko zinegotzia

nek, besteak beste, industri eremuak, haurtzandegi bat eta irakaskuntza ertaineko institutua faltan ditu.

Ekinbide politiko hau dela eta, udal aferak ez dira argudiatuz, intsumisioa eta errepresioa bezalako gaietan inongo alderdirik hartzen ez duena; hori bai, arerio politikoarekiko elkarriketa eta tolerantzia erakutsiz.

gune guztietara arazoei soluziobideak aurkitzera joanen da; baina solasa alde zuretik baldintzatu gabe.

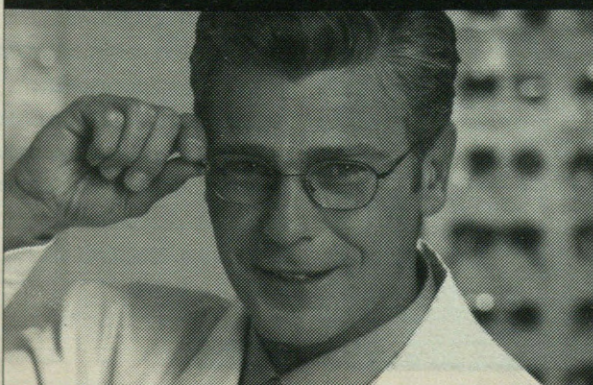
CDN alderdiak, basieratik, Nafarroako gizar-tean diren enfrentametuak gainditzeko asmoa azaldu du. Nola, ordea?

Nafarroako Gobernuak gizar-teari lasaitutuna, tolerantzia transmititu behar dio. Alderdien arteko etengabe-ko enfrentamentua gaindi daitekeela erakutsi behar da. Hori lortuz gero, gure herrialdean diren kultura desberdinetako sektoreek

politika hori onartuko dute. Gurea zatitzea baino batzea da. Gizarteak mezu hori jasotzen badu, Nafarroan lasaitasuna eta bakea izanen dira nagusi. Gure ustez, nafarrak horren desiran dira.

PATXI LARRION

"EZ DUZU EZER HOBETO IKUSIKO"

VARILUX LENTE PROGRESIBOAK

HURBILEKO NAHIZ URRUNEKO, IKUSMEN EZINOBEA

Lente progresiboetako teknologia aitzindaria espezialista onenek zeuri egokitua. Zure ikusmena edozein distantziara ezinobea izateko. Berme onenarekin. Aitzindariarenarekin. Varilux. Ez duzu ezer hobeto ikusiko.

BERMEAREKIN:

ZINKUNEGI

MULTIOPTICAS

ZERBITZU OPTIKOETAN 1 Zba

Hernani, 4 - DONOSTI

H I R U M U N D U

■ GENEVAKO ITUNA:
BAT GEHIAGO

SERBIARRAK, bosniarrak eta kroaziarak, interesen arabera interpretazio desberdinetarako akordioa onartu ondoren, etxera itzultzean akordio desberdinetaz aritu ziren. Bosnia batua bai baina etnikoki zatitua —serbiarrek eta kroaziarrek hasieratik gura izan duten moduan— eta lurraldetasun interpretatiboarekin, hots, bosniar-serbiarrentzat erabateko burujabetzarekin eta Sarajevoko agintarientzat, erabateko autonomiarekin. Garbi esanda, onuragarria den bakarra berriro hiru aldeak biltzea da, lortutako akordioak ez baitu ia ez edukirik ez eragin errealik. Finean, Bosnia batuarena oraingoz bederen jokaldi juridiko bat besterik ez da.

■ ELISEORAINO
ZIPRIZTINAK

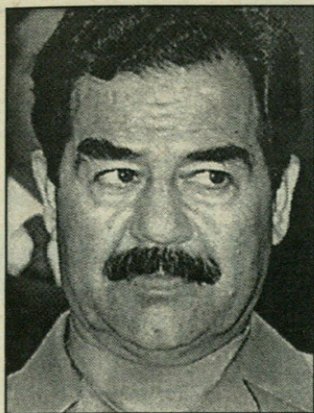
MORUROA-KO frogak nuklearrek maramoto fisikorik eragin ez badu ere, entseuiak informazio eta haserre olatu erraldoiak jaurti ditu Eliseo gainera. Greenpeacek eta beste hainbat talde eta gobernuak frogen aurka jarraitzen badute ere, iragan asteko berrikuntza entseuiuek Tahitin eragindako izpiritu antikolonialista eta independentzia zalea da. Nazioarte mailako protestaldiek EBk hasieran izandakoa baino jarrera gogorragoa hartzera behartu du, nahiz eta azkenean hau sinbolismo hutsean besterik ez den geratzen. Frantziaren harrokeriak ez du atzerapausorik onartzen, baina eragindako protesta olatuak akasko hurrengo entseiuigileei zer pentsarazi emango die.

■ GIRO GORI-GORIA
QUEBEC ALDEAN

DATORREN irailaren 30ean —edo akaso azaroaren 13an— quebecdarrek autodeterminazio eskubidea herrien benetako eskubidea dela erakutsiko dute berriro. Galderarekin bilatzen den moduan eta Quebecoko burujabetza indartu guran, Kanadarekiko asoziazioa hobetsiko da akaso, edo 1980an legez, agian egungo egoeran jarraitzea erabakiko dute quebecdarrek. Baina eurek erabakiko dute eta gainera inongo istilu barik. Era batera ala bestera, autodeterminazioa egunotako kontua dela erakutsiko du eta ez, askok gurako luketen moduan, kolonialismoaren sasoikoa hondarea. Kultura eta herrien homogenizatzailerik modernistei begira, hau Kanadan gertatzea berebizikoa da.

Dublinek Londresekin Ipar Irlandako bake prozesuaz zuen gailurra atzeratzeko hartutako erabakiak, prozesuak bizi dituen zailtasunak ageri-agerian uzten ditu. Reynolds, Hume eta Adamsek bat egin dute Londres kritikatzeko eta hau ere Majorren seriotasun eskasaren adierazle esanguratsua da. Arma isilik daude, beraz ez dira arazo; Hego eta Iparraren arteko batasun lokarrien bila, isilik ez daudenak nazionalista irlandarrak dira, hori da benetako arazoa.

**Guztiok bat
Sadamen aurka**

SADAM HUSSEIN berriro agertu da komunikabideen leihatilera, duela asteren batzuk bere familiako zenbait kide eta agintari erbestera abiatu zirelako. Bestetik, datarik ez bada jarri ere, irakiarrek sasierreferendum batean bozkatu ahal izango dute Sadamek beren lehendakari gisa jarraitzen duen ala ez. Golkoko gerra galdu zuenetik Irak burua altxatu ezinen ari da, besteak beste enbargo medio Mendebalde garaileak uzten ez diolako. Baina barne mailan ere oposizioa gero eta sendoago ageri da, eta Irak estatu gisa gero eta ahulago: kurdoek adibidez ia estatu bat gisa funtzionatzen dute aspaldi.

Sadam deabruaren pareko izan arren ere, EEBBei zein inguruko potentzia nagusiei oraingoz ez zaie Sadam kentzea komeni, bere erorketak Irakeko lurraldekotasuna kinka larrian jarriko lukeelako eta hori Irakek bultzatutako panarabismoa baino arriskutsuago izan daitekeelako erregioaren egonkortasunerako. Horretan bederen, EEBB, Turkiak, Siriak eta Iranek bat egiten dute.

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

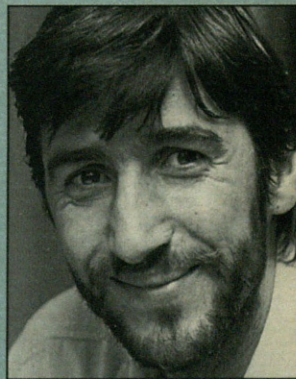
Ezereza

ORDEZKARITZA erakundeak aukeratzeko aldiro aldiro hauteskundeak egin, instituzio horiek arau orokorrak finkatu ditzatela eta epaileek onartutako hori batearazteko bideak jartzea. Horixe da hitz gutxitan gure aroan demokraziatzat duguna.

Lekukoan lekukoa eta lurralde bakoitzean ezaugarri ezberdinak kontutan hartuta, nahi adina eztabaida izan liteke jokabide eta egitura hauek egokienak diren ala ez erabakitzeko orduan, baina ezinbestekoa dirudi gizarteak deitu ohi dugun honetan gizabanakoak bateonbat, instituzio edo erakunderen bat behar duela aldamenekoarekin (edo urrutixeago dagoenarekin) dituen eztabaida eta konponezinak bideratu ahal izateko, elkarrekin bizitzeko gatazka bakoitzari norberak zuzenean aurre egiteko beharrik izan gabe.

ZENBAIT lekutan (gero eta gehiagotan), egitura ezagun horiek desegiten ari dira, gizataldeen adostasun eza edo konponezinari irtenbideak emateko oinarritzko abiapuntuak galdu eta ordeztuta-koek ahaztuta ziruditen harreman motak nagusi bihurtu dituzte. Ugari dira munduan honen eredu, baina azken hilabete hauetan Kolonbian ikusi ahal izan ditugu gertakizun kezagarrienak.

Estatuaren egitura guztiak narkotrafikoaren diruak eta eraginak zulatuta; polizia eta ejertzitoa beraienak bakarrik diren interesen atzetik; gerrilari taldeek sorrerako helburuak ahaztuta irautea bakarrik dute helburu; lurja-beek ordaindutako ekonomiak droga salmentatik eta baliabide ez ohizkoen bidez lortutako diruari esker eutsi dio azken urte hauetan... Erdian nora begiratu, oinarritzko babesak zeini eskatu ez dakien gizarteak. Uraban 20.000 pertsona hil dira azken 7 urteetan gerrilari, narkotrafikante, paramilitar eta armak utzitako gerrilari ohien arteko borroketan. Cali, Bogota, Medellin eta beste hainbat hiritan heriotza agineko mina bezain arrunta da eta epaileek (erabat ustelduta ez dauden gutxiek) nahiko lan dute bizirik irauteko. Estatua ez da inora iristen, eskualde askotan legea aipatzeak erruki irifarrea besterik ez du sortzen, eta bere eskubideak habestu edo inguruan eragina izan nahi duenak, benetan agintzen dutenekin elkartu edo antzerako bitartekoak erabiltzea besterik ez du.

JUANJO SAN MIGUEL
Kazetaria

POBREENEN, nekazarien, indioen, ahulenen eskubideak aldarrikatu ohi dituztenek mendekua eta heriotza jaso dute erantzun bakartzat. Erakunde eta instituzioak beraien interesek mugatutako hesi ostean gordeta daude aspaldi. Hildako sindikalista, irakasle, nekazari eta indioen zerrenda luzeegia da bateonbati horren erantzunkizuna eskatu ahal izateko.

Greenpeace barne kutsadura garbitu beharrean

Multinazional berdearen Itsasontzi, helikoptero, txalupa azkar eta abarrekin, Greenpeace Frantziaren entseiu nuklearren aurkako 'armada' gidatzen ari da Ozeano Barean. Dena den, aspaldiko barne borrokek eztanda egin aurretik, barrua ere garbitu beharko du.

IKUSGARRITASUNA da bere azaleko ezaugarriarik azpimarragarriena, ingurugiroaren defentsarako mundu mailako erakunderik indartsuen eta ezagunena, bere txikitasunetik natura erraldioen atzaparretatik eten-

Ikusgarritasuna beti izan da Greenpeacearen ekintzetako ezaugarrietariko bat.

gabe defenditzen duen ekologi-gerlaria da Greenpeace. Eguntan ondo baino hobe ikus dezakegu Frantziako Armadaren aurka Polinesiar diharduen Bakearen Itsasflotaren gidaritza egindako lana. Gomazko txalupa txiki eta azkarrek egin dute ospetsu, baina helikoptero eta guzti diharduten itsasontzi handiak ere badituzte, horien artean

iragan astean Frantziako Armadak Itsas Barean harapatutako «Greenpeace» eta «Rainbow Warrior II».

Baina ekologiararen multinazional honetan, erraldoei ekin borrokatzeaz gain, era-

kundearen estiloa eta norabideari buruzko barne borrokak mahaiaren gainean izan dira 1971n Kanadan sortu zenetik. Gaur egun oraindik, Moruroan Frantzia egiten ari den entseiu nukle-

Greenpeacek 3 milioitik gora bazkide ditu, 1.200 langile, 30 bulego munduan eta milaka milioi pezetako aurrekontua

arren aurkako operazioaren diseinuak olatuak biziki harrotu ditu Polinesiako uretan. Askoren ustez —David McTaggart Greenpeaceko sortzailea horien artean— «erakundeak barroegi jokatzen du Frantziako Armadaren aurrean, eta berea ordaindu behar izan du, besteak beste 'Greenpeace' eta 'Rainbow Warrior' itsasontzien atzemateak». Urte askotan Greenpeacen izandako arazoen azken oihartzuak dira.

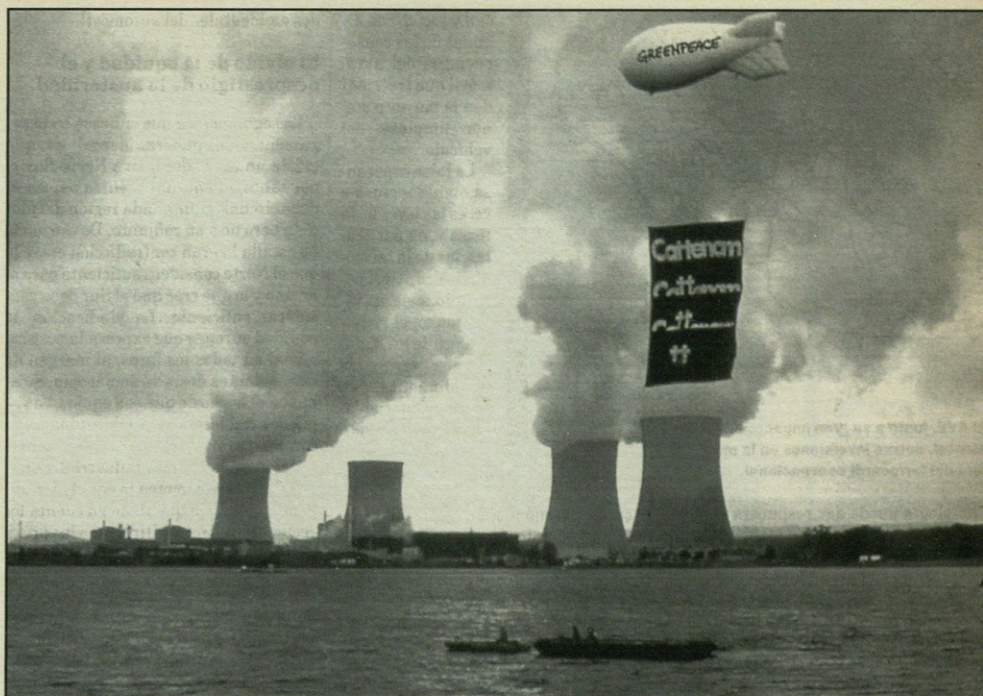
Alaskako uretan bataiatua

INDAR nuklearraren erabileraren aurkako borrokatik sortu zen Greenpeace, 1971n Estatu Batuek Alaskako Amchitka artxipelagoan egin behar zuten entseiu nuklear baten aurka eraturako talde batetik: «Ez ezazue olaturik eragin batzordea». Kanadako ekologista batzuk, Vietnamera joatetik ihes egin zuten Estatu Batuetako kontzientzia eragozle batzuk eta beste taldetxo batzuetatik ateratako jendearen artean eratu zuten batzordea.

Bere lehen lan gisa, «Phillis Cormack» arrantzuntzia itsasoratu zuen Amchitkaino hurbiltzeko. Itsasontziari jarri zioten izen berriak, «Greenpeace», taldearen filosofia laburbiltzen zuen; atera aurretik taldekide batek prentsari azaldu zion legez: «*Bakea gura dugu, eta berau berdea izan dadin gura dugu.*»

Espientzia gabezia oinarritutako arrazoien desberdinak medio, bidaiak porrot gordi nena ezagutu zuen, baina ikasgai frankorekin itzuli ziren lehorrera.

Harrezkero Greenpeace handituz eta hedatuz joan

Borroka antinuklearraren sortu zen Greenpeace 1971n Kanadan, eta gero ere, beste era guztietako borrokekin batera, indar nuklearraren aurka egitea izan da bere lanik garrantzitsuenetakoa.

Thilo Bode, enpresa estiloa lehendakaritzan

BERE ohiko estiloa aldatzen ari ei da Greenpeace eta bere lehendakari berriarekin joera hori indartu egingo bide da. Ez da oraingo kontua, dena den, Greenpeacen aspal-diko eztabaida da. Iragan ekainaren 6tik aurrera Thilo Bode 48 urteko alemana da Naziorteko Greenpeaceko lehendakari berria. 80ko hamarkadako iragarkietan ageri diren gazte horietako baten itxura du, ile horia eta motza, itxura atseginekoa eta irribarrea ahoan, baina aldi berean seriotasuna darion horietakoa. Bere hautaketa izan da enpresa izpiritua matxinada ekologistari gailendu zaione-

ko adierazgarrietakoa.

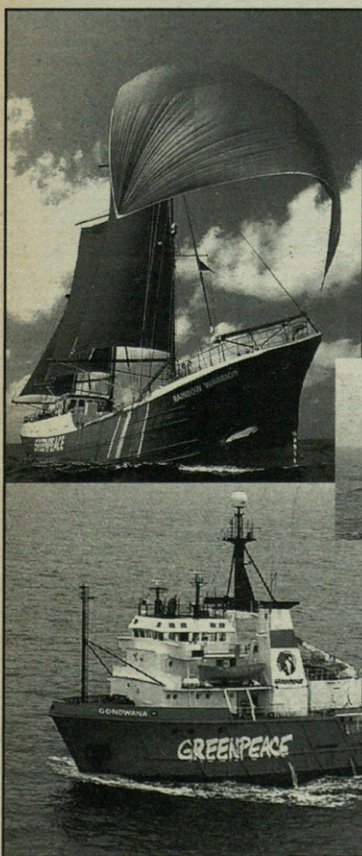
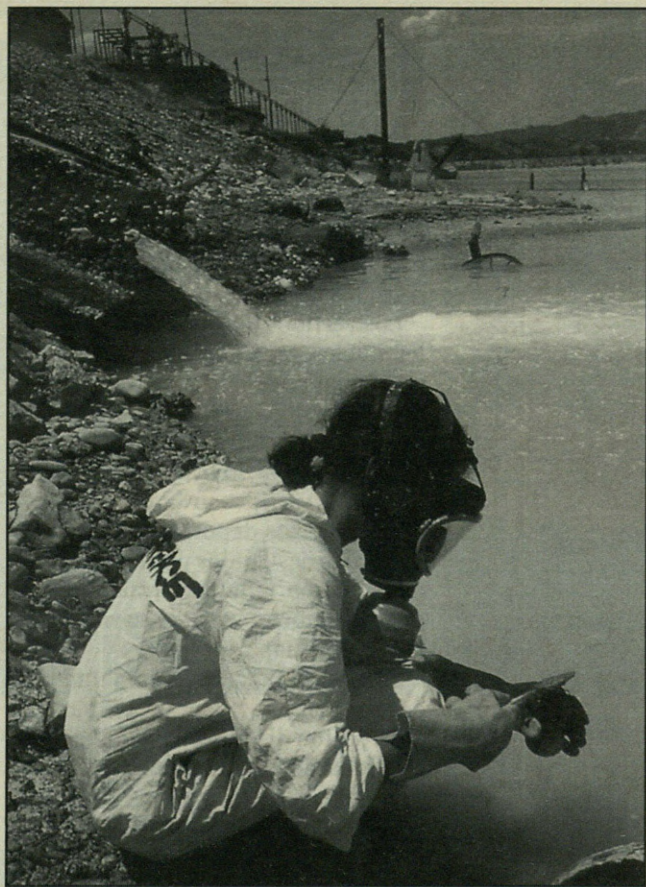
Eching herrian jaioa da Bode, ekologiararen zain-tzaile erraldoi honen alaba nagusitzat hartua den Alemanian. 1989tik ekainera arte Alemaniako Greenpeaceko lehendakaria izan da, Greenpeacek duen erakunde indartsuenekoa, eta bere bizi-tzako ibilbideak belaunaldi zehatz batean beste askok duten antzerakoa da. 60ko hamarkadako ikasle-borrokatan jardundakoa, Munich eta Ratisbonnen Soziologia eta Politika-Ekonomia ikasi zituen.

Tesia garapenean dau-den herrietako ekonomia-ri buruz egin ondoren, Alemaniako bankuan Asia

eta Afrikara bideratzeko garapen proiektuak aztertzen jardun zuen; halaber, aldizkari ugaritarako garapen ekonomia eta herri txiroen zorrari buruzko artikulu ugari argitaratu zituen. 1981etik aurrera, Mundu Bankua, enpresak eta gobernu desberdinetarako aholkulari gisa jardun zuen bere kasa. 1989an, Hamburg-en, «gauzak mugiarazteko» hartu ei zuen Alemaniako Greenpeaceko lehendakari-tza.

Goian Greenpeaceko kide bat kutsatutako erreka batean hondakinak batzen eta behean «Rainbow Warrior II» eta «Gondawa» itsasontziak, azken hau helikoptero eta guzti.

da, baina lehenbizi Estatu Batuak, Australia eta Zeelanda Berria Greenpeace izeneko talde batzuk besterik ez ziren. Guztiak ekologiaren alde baina nondik joteko ideia garbiegi barik.

1974tik aurrera Estatu Batuak eta Kanadako

Greenpeaceko sektore batzuk ba- learen arrantza eta foken hil- keten aurkako kanpaina bati ekion zioten. Beste batzuen- tzat oster, «antinuklearrentzat», borroka 'leun' horiek beste talde batzuen esku geratu behar zuten eta Greenpeacek «ur handiagoko borroketan» murgildu behar zuen. Banaketatik gertu egon ziren, baina taldeak batuta iragan zituen haurtzaroko lehen urte haiek.

Adin nagusitasuneko gaurko egunetara heldu denean, ez ditu bere baitatik aldendu mundu mailako ekologismoak dituen ten-

tzioak —'modernoen' eta 'zaharkituena'—, eta urte hauetan ez da arazorik falta izan. Baina Greenpeace jadanik ez da borondatez aberats eta bitartekoz urria zen 70eko hamarkadako mutiko bihurri hura. 1978an —Europako Greenpeacearen sorrerarekin batera— munduko Greenpeace talde guztiak bere baitan biltzen zituen Greenpeace International sortu zen, eta 1980an jada erakundeak 100.000 bazkide zituen.

Gaur egun 3.000.000 bazkide ditu, dirua erregulartasunez jartzen dutena, eta beste bi milioi pertsona kanpaina zehatzetan jarri izan dutena. Greenpeacek jadanik 1.200 langile ditu eta milaka bolondres, 30 bulego munduan zehar eta milaka milioi pezetako aurrekontua: 1991n 20.000 milioi pezetan (800 milioi libera inguru) bildu zituen bazkideen ekarpenekin.

Urte hauetan guztietan Greenpeacek izan ditu filosofia eztabaida, borroka pertsonalak eta beste hainbat arazo, baina apurka, David McTaggartek sinbolizatu duen filosofia eta jokamoldea —David eta Goliathena— atzean geratu dira. Thilo Bode lehendakari berria enpresa kudeaketa eraginkorren sinboloa da.

McTaggartena itzala

DAVID McTaggart negozio gizon kanadarrake Vega belauntziarekin ziharduen ozeanoz ozeano, bere in-

**«Ez dugu erraldoien moduan jokatu behar, gure indarra David Goliathekin borrokatu zen modu horretan baitatza»
DAVID McTAGGART**

konformismoa bizkarrean aldenik alde. Frantziak 1972 eta 1973an zenbait entseiu nuklear egin behar zituen Moruroan eta «McT»-k —horrela deritzote— Zeelanda Berriko Greenpeaceko taldeari belauntzia eskaini zion frogak galazteko. Harrezkero Greenpeaceko arima izan da, eta sorreratik 1991n dimititu zuen arte Greenpeace Internationaleko lehendakaria. Gaur egun bizi-tza osorako ohorezko lehendakaria da.

63 urte dituela, gaur egun ere ez dago isilik egotekotan eta joan den astean gogor kritikatu zuen Greenpeacek Polinesiako uretan izandako estrategia: «Greenpeacek akats larriak egin dituelako, baliabide gabeko jende multzoa Greenpeacek egin ezin izan duena egiten ari da», salatu zuen McT-k Fran-

1985ean
Frantziako
zerbitzu
sekreteuek
«Rainbow
Warrior»
itsasontzia
lehergailu batez
urperatu zuten
eta
Greenpeaceko
kide bat hil.

tziako itsasarmadak «Greenpeace» eta «Rainbow Warrior» itsasontziak atxilotu zituenean. «Izugarrizko muntaiarekin abiatu dira bonantz eta Frantziako Armadak desegin egin ditu. Ezin dugu erraldoi moduan jokatu, gure indarra bain

zuzen David Goliatbekin borrokatu zen modu borrotan datza, eta borrela bakarrik gureganatu dezakegu nazioarteko iritzi publikoa».

Dena den, ez dira Greenpeacearen sasoi txarrenak; aitzitik, multinazional ber-

dearen txalupa azkarren irudiek bereganatua dute jada iritzi publikoa. Komunikabideen erabilera eta ekintza ausartak oraindik ere errentagarriak zaizkie «ortzadarraren gertariei».

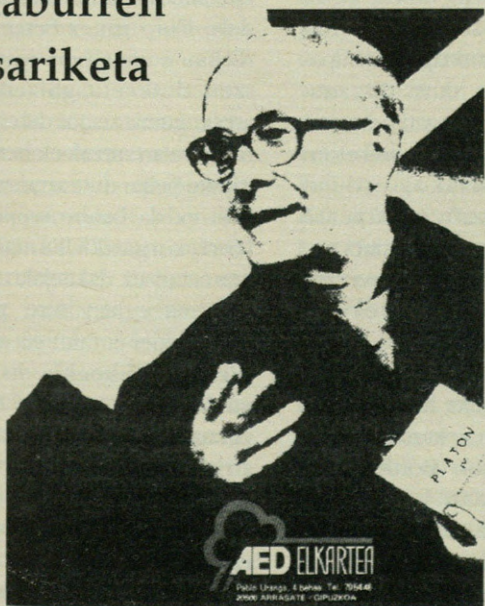
XABIER LETONA

JOAKIN ZAITEGI

IX. Itzulpen

laburren

sariketa

- GAIA** Librea
Oharra: "Trenbide zaharrak bidegorri bihurtuz" gaiari buruzko lanik onenarentzat 15.000 pezetako sari berezi bat izango da
- EPEA** 1995eko urriaren 30a baino lehen
- SARIAK** Lehenengo saria: 250.000 pta
Finalistak: 50.000 pta. bana
Sari berezia: 15.000 pta

Informazioa: AED Elkarte (Jokin Zaitegi sariketa)
Pablo Uranga kalea, 4
Tel.: (943) 77 12 28

ARRASATE

Laguntzaileak

Arrasateko
Udala

Gipuzkoako Foru
Aldundia

kutxa

Kutxa Fundazioa

Zuk ere parte har dezakezu

Jose Manuel Gabantxo, Bermeoko San Pedro Arrantzaleen Kofradiako lehendakaria

«Gazteek ez dute itsasora joan gura, denek ikasketak gurago dituzte»

A

zken bost urteetan Jose Manuel Gabantxo 50 urteko bermeotarra da San Pedro Kofradiako lehendakaria. Bermeoko portuan arrantzaleek hegaluze kutxak deskargatzen ari dira, oraindik kosterak aurrera jarraitzen badu ere, Gabantxok azaldu dizkigu aurtengo hegaluze kanpainaren nondik norakoak. Ezaugarriak: beroa eta honek eragindako harrapaketa urriagoak; eta arrantzaleen

Hegaluzearen aurtengo kosteraren lehenbiziko balantzea egiteko moduan gaude; benetan harrapatu da esaten den gutxi hori?

Kasan —beita eta hainbat amu arrastratuz erabiltzen den teknika— ari diren arrantzaleek aspaldiko partez harrapatu den gehien ekarri dute, arraina oso zabal etorri da eta. Kainabe-

rarekin ari direnek, ordea, beste batzuetan baino gutxiago harrapatu dute. Bi arrazoiengatik: batetik arraina zabal etorri delako, orduan multzo estuetan etorrita baino gutxiago hartzen da, baina batez ere beroagatik, tenperatura handiek beita hil egin dute eta itsasontzi askok Bordeleraino joan behar izan dute bokartak edo dena delakoak hartzera; arrantzan ibili beharreko

egunak galdu dira, beraz, joan-etorrietan.

Oraingoan ez da arazorik izan, jadanik ez da bolantarik edo...

Egon badaude, oraintxe bertan Martxelok, Zeruko Argia itsasontziko patroiak, azaldu didanez eurek egunotan 60 bat itsasontzi frantses ikusi izan dituzte sare pelagikoekin. Hauek, gure itsasontziak lokalizatu besterik ez daukate, jakin bada kitelako han arraina egongo dela. Gero gauez beren sareekin eremu hori inguratzen dute eta goizerako arrain guztia uxatu dute; beraz gure arrantzaleek berriro topatu behar dute arraina eta hori ez da batere samurra. Hori zergatik? Funtsean arrantzan ez dakitelako, samurrena egiten dute: gure itsasontzietan jarraitu eta gero sare pelagikoekin itsaso guztia hankaz gora jarri. Sare pelagikoak bolantak baino arriskutsuagoak dira.

Debekatutako teknika eta neurriekiko agintarien kontrol eza ere salatu izan duzue, bobetu al da aurtengoa?

Gabantxoren ustez, arrantzaren etorkizunerako pelagikoak eta bolantak kentzea ezinbestekoa da.

“Ez dugu epe motzerako errentagarritasunik gura, etorkizuna baizik, eta etorkizuna gure arrantza tekniketari dago”

Hamaika salaketa jarri ditugu, Madrilén, Bruselan... baina aurren ez da gatazkaririk izan eta EBko ikuskaritzaileek hobeto kontrolatu dute. Frantsesek aurren sare txikiak eraman dituzte, 2,5 kilometrokoak eta haien artean horiek ez dira errentagarriak; eurek itsasgizon bakoitzeko kilometro bat sare onartzen dute errentagarri izan daitezkeen; antza sare txikiagoekin ez dute errentagarritasunik eta ez dira atera. Dena den, gu ez gara ase sareen neurriak txikitzearekin, teknika horiek guztiz ezabatu behar dira.

Teknologiak gero eta gehiago era horietako sareetara jo izan du. Atzera geratzen ari zarete?

Teknologia berri horiek arrantzaleen etorkizuna ezabatzen ari dira; zaharkituak gaudela esaten digute baina guk ez dugu epe motzerako errentagarritasunik gura, etorkizuna baizik, eta etorkizuna gure arrantza tekniketari dago. Guztiok ikusten dugu nola itsasoa arrain barik geratzen ari den: gaur egun hemen atuna, zimarroia, antxoia eta berdela dabil; non daude lehen hemengo kaladerotan egoten ziren legatza, bisigua eta beste hainbeste arrain? Pelagikoekin frantsesek denak ezabatu dituzte. Teknologia horiek industriko produktio handietan dute oinarria: gaur ogia, bihar gosa.

Nola duzue banatuta Bermeoko arrantza flota?

Bermeok Euskal Herriko flotarik handiena dauka: denera 80 bat arrantzontzi

izango dira, horietatik 55 bat kasan ibiltzen direnak eta 25 bat kainaberarekin. Normalean azken honek kaseroak baino gehiago harrapatzen du, baina 15 gizonekin; kasakoetan bost basterik ez doaz. Aurren, kostera etorri den moduagatik, kasan dihardutenak hobe atera dira. 2.500.000 kilo sartu dira orain arte Bermeon, iaz bi milioi. Hona hori sartu da, baina bermeotarrek gehiago harrapatu dute, arrain asko uzten baitute Gijón, Avilés eta portu horietan.

Arrantza dela eta gero eta arazo gehiago daude mundu zabalean; zelan ikusten duzu arrantzaren etorkizuna?

Gaitza, bai lehen esan dudana teknologia berrien garapenagatik eta hauek itsasoan eragiten duten kalteagatik, baina baita arrantzarako gero eta joera gutxiago dagoelako ere; gazteek ez dute itsasora joan gura, denek ikasketak gurago dituzte. Gaur egun leku askotan urte guztian ari dira arrantzan eta hori ezin da, bedak ere behar dira, arraina lasai ibili eta ugaltzekin.

Zer irizten diozu Eusko Jaurlaritzaren Arrantzaren Plan Estrategikoari?

Hor dago eta geldo doa gainera, baina guk ikusten ditugu ados ez gauden gauza ere: plan horrek, esaterako, pelagikoak onartzen ditu eta guk ez, guretzak bolantak eta pelagikoak ezabatu egin behar dira eta kitto.

XABIER LETONA

DIRUAREN HOTSA

Bankingo for kids (haurrentzako bankugintza)

DIRUA eta moneta nahasi dituzte ekonomiariek, goxokiaren bidez argi uler daiteke desberdintasuna. Izan ere, haurrek oso ongi bereizten dituzte goxokiaren azala (moneta) eta edukina (dirua).

Azalak berez ez du ezer balio, edo oso gutti. Nondik ote datorkio azalari balorea? Berak bernean daraman edukinetik. Azala (moneta) ibilgailua basterik ez da, eta ibilgailuak daraman zama edo edukina dirua. Bankuek, beraz, azala 'zirkulazioan' ezartzekotan ez dute inolako baliorik martxan jartzen. Aberastasuna, balioa beste nonbaitetik datorkio: produktioetik beretik.

EDUKINAK ongi loturik egon behar du azalaren bidez, inflazioa ez edukitzeko. Azalaren kantitatea, edukina, produktzeko behar diren langileen alokairu nominalen lotuta dago. Beraz, langileen soldatek neurtzen dute edukinen kopurua, hots, ekonomiariek Barne Produktu Gordina. Kantitate horretatik, goxokiak jaterakoan, kontsumoan alegia, bi azpimultzo bereizi behar dira, alokairu errealek eta mozkinak. Zenbat eta alokairu erreal handiago, orduan eta edukin gehiago edukiko dute langileek jateko, eta alderantziz.

Azala edukintzat hartzen denean, ekonomiariek gehienek egiten duten moduan, edukinik gabeko goxokiaren azala eska daiteke, inflazioa sortezaz. Ba ote daukate euskal umeok hemen ekoizten diren goxokiak forratzeko bere azala? Zer dela-eta erabiltzen dira frantziar edo espainiar azalak?

HAUR guztiek dakiten moduan, Europako goxoki desberdinak gozatu ahal izateko, beste azal berria asmatu beharra dago. Baina, zergatik behar dituzte haur euskaldunek azal espainiar edo frantsesak beren goxokiak forratzeko? Zergatik ez forratu zuzenean? Ala hobeki forratzen da Madril edo Parisen erabiltzen diren azalen bitartez? Azal kanpotar horiek ez al dagozkie produktio mota desberdinei, Euskal Herri osoarena ez denari? Euskal haurrek ondo dakiten bezala, hemen ekoizten diren edukinak ongi forratzeko, hemengo aberastasuna ondo neurtzeko, euskal azalak behar-beharrezkoak dira. Orduan, zertan ari gara?

J. BOSEBA
TOBAR-ARBULU
Ingeniaria

Anton Erkoreka irakaslearen liburuaren inguruan

BIKINGOAK EUSKAL HERRIAN IZAN ZIREN

Europako herri gehienen folklorean eta irudimenean txertaturik geratu ziren. Iparralde hotzean sortuak ziren piratak itsasoz heldu, lehorreratu eta ondasunak ostu, soroak erre, etxeak eraitsi, umeak garbitu eta, beste altxor baten jabe, berriro itsasoratzen omen ziren. Egia ala elezaharra?

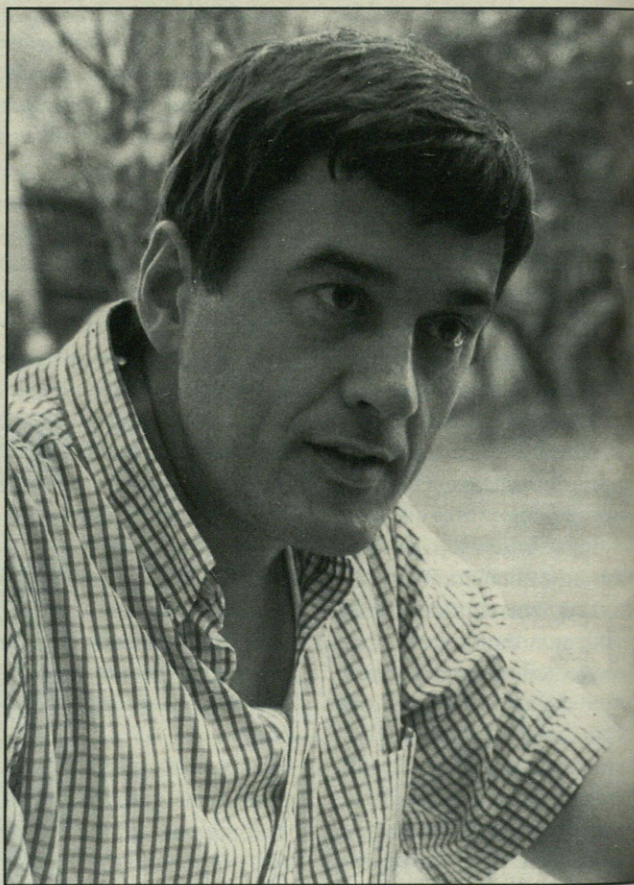
ANTTON Erkorekak baietz diosku, halaxe egiten zutela bikingoek hasiera batean, eta egia dela haien ankerkeriaz idatzi dena. «Gero, erasoak erantzun barik gertatzen zirela ohartzean, bikingoak neguetan ere harrapakinen inguruan gertatzen hasi ziren, ez ziren iparralderantz biburtzen; erresuma finkoak izan zituzten, Normandian, Kortsikan, Antiokian, Britainia Handian eta Irlandan; baita Euskal Herrian ere».

Bikingoen erasoaldietan hiru aro nagusi bereiztu ohi dira. Zortzigarren eta bederatzigarren mendeen arteko hurrengo bi mendeetan eraso bortitzenak izan zirenez, batzuek milurtearen

apokalipsiari loturik ikusi zituzten bikingoak. Azkenik, hurrengo bi mendeetan bikingoak hainbat lekutan sustraitu ziren, ekarpen nabarmena eginez kultura, artea, erlijioa eta beste hainbat arlotan.

Bikingoak Euskal Herrian

ERKOREKAK berak «Los Vikingos en Euskal Herria» («Bikingoak Euskal Herrian») izeneko liburua idatzi du; bada, berarekin solastatu gara gai deigarri eta nahikoa berria den honi buruz. Liburuaren hipotesi nagusia da bikingoak Euskal Herrian egon egon zirela, arrastoa uzteko bezainbesteko denbora-tarte luzeaz egon ere.

Erkoreka EHUn Medikuntzaren Historiaren irakaslea da. (A.: Marisol Ramirez).

«Noski, bikingoen kultura materiala zurezkoo zenez, gaitz izango da ezein az-
tarna arkeologikorik aurkitzea; alabaina, toponimian, legendetan eta mai-

ruen kroniketan idatzirik geratu da bikingoak gurean izan zirela».

Azken honetatik hasita, Antton Erkorekaren liburuan arabeen hiru kronika aipatzen dira, penintsulan tankera horretako gertaerez jakiteko ditugun ia iturri bakarrak baitira. Horien fidagarritasunaz ez du zalantzarik Antton Erkorekak. «Erabat fidagarriak dira kronika horiek; horietan gertaera jakin bati loturik egun zebatz bat aipatzen denean, egun hori beste edozein kronikatan edo iturritan agertzen denari alderatu abalko diozu, eta egia dela agertuko da ebu-neko ehun kasutan».

Liburuaren egile den solaskide honek ere liburu hainbat aldiz irakurria duenez, horren abiapuntuan dagoen gai eztabaidagarri bati ekin behar dio, hain zuzen ere, nondik ateratzen da mairuen kroniketan bikingoen presentzia.

Al-madjus

«ARABEEN orduko kroniketan 'madjus' hitza agertzen da askotan; garai bateko historiagileek 'madjusak' 'suaren gurtzaileak' zirela esaten zuten eta, beraz, paganoak, edo euskaldunak ere, kronika zenbaiten testuinguruan; alabaina, nire ustez hitz horrek 'bikingo' esan nahi du, zeren eta arabeen kronikek Euskal Herria aipatzen dutenetan euskaldunak izendatzeko beste hitz bat dute. 'Madjusak' bikingoak zirena,

«Bikingoen egonlekuak orain Urdaibai deritzan eskualdean izan ziren, hain zuzen ere, Busturian. 823. urtean 'Gernik' erre zutela esaten da arabeen kroniketan»

hori, onartzen hasia da historiagile modernoan. Garrantzizkoa da, oster, euskaldunak eta 'madju-

sak' batera aipatzen dituztela kronikek, eta 'madjusak' Euskal Herrian zirela diotela».

Erkorekak lan hau bere azken burura eramateko «detektibearena» egin behar izan duela dio. Hasieran artikulua izateko prestatua izan zen hau liburu tankeran amaitu du. Ez oztoporik ga-

be, aldiz. Argitaletxe batek hasieran baietz eta gero ezetz esan zion, arrisku handiko hipotesia baita Erkorekarena. Egileak arriskuak onartzen daki, baina. «Nire liburuan esaten dudanez, bikingoen egonlekuak orain Urdaibai deritzan eskualdean izan ziren, hain zuzen ere, Busturian. Arabeen

MEDEBALDEKO EUROPA ETA KAROLINGIAR INPERIOA KARLOMAGNOREN HERIOTZEAN

Baskonia Karolingiar Inperioa eta Kordobako Emirerriaren artean IX mendearen hasieran (Azkarate 1994, 60)

Bermeoko populazioan arrasto nabarmena utzi omen zuten bikingoek, liburuan esaten denez. (A.: Marisol Ramirez).

BIKINGOEN ASENTAMENDUAK BIZKAIKO GOLKOAN

Arabian zegoela zioten historiagileek, Sanchez Albornozenek eta Etxegaraik, esale baterako. Eta egon ere, Gernika izeneko lekua da Araban, egonda nago ni han eta zaharrenek 'arbol gorda de Gernika' delakoa ere erakusteko gai diren arren, Arabako leku horren ezaugarriak eta 'azeifaren' kronikan aipatzen diren 'Gernik' horrenak ez datoz bat, ez da inondik ere». Errekoren ustez argi dago zer dela-eta ez zukeen nahi izango Etxegaraik kroniketak Gernika hori Bizkaikoa izan ledin: «Euskal Herriko alde horretan arabarik ez zela sartu zen historiagile euskaltzaleen tesia». Sanchez Albornozen arrazoi bitxiagoa zen, oster.

«Sanchez Albornozenek defenditzen zuen tesiaren arabera -dio Erkorekak- Iruñeko Erresumak kolonizatu zituen Araba, Bizakia eta Gipuzkoa, hizkuntza bera ere handik ekarri berrialde horietara; hau da, Sanchez Albornozen teoriaren arabera euskara eta euskaldunak berriak dira inguru horietan, Nafarroako Erresumaren 'konkistaren' ondoren ekarriak. 'Azeifa' edo erasoaldien kroniketan agertzen diren lekuak Bizkaikoak izatea tesi horren kontra doa, zuzenean, euskaldunak hor askoz ere lehenagotik zirela esan nahi duenez gero». Ikusten da, bada, historiagileek ez direla 'keria' guztietatik libre. Alderdikeria ageri da aipatu ditugun bi horien lanetan. Antton Erkorekak

kronikek 'azeifa' -erasoaldigu- guztiak biltzen dituzte eta, besteak beste, 823. urtekoan 'Gernik' izeneko erre zutela eta 'madjusen' kanpamentuak arrastatu zituztela esaten da».

Non da Gernika?

«'GERNIK' hori Gernika da, zalanizarik gabe, eta kanpamentuak Busturian ziren, berori da-eta 'azeifaren' kronikan aipatzen den lautada».

Askotan detektibearen zeregina ez da besterik izaten lehenagotik ere begien aurrean dugunaz ohartaraztea baino, berriro ekin dio. Arabeen kroniketako 'Gernik' hori ez da datu berria, ikertzaileek lehen ere 'aurkitua' da. «Baina -diosku Erkorekak-, 'Gernik' hori

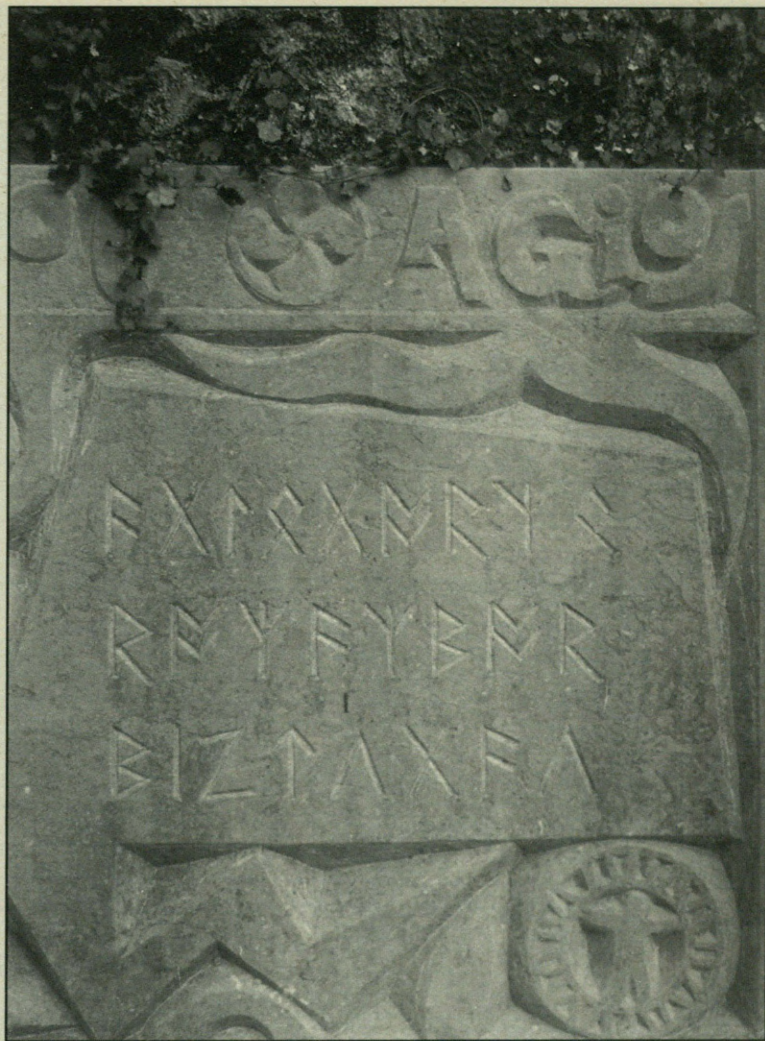
«Halako lanak beharrezkoak dira, ea jarrera itxien artean zubiak eraikitze-ko gai garen ikusteko»

«Alabaina, toponimian, legendetan eta mairuen kroniketan idatzirik geratu da bikingoak gurean izan zirela»

besterik ere aipatzen du: kontserbakaria.

Zubiarena egin nahian

«AZKEN batean historia-eskola ofizialen kanpoaldetik etorritakoa naiz ni baina, halako lanak beharrezkoak direla uste dut, astindua behar baitute horiek, ea jarrera itxien artean zubiak eraikitzeke gai garen ikusteko, zeren eta, esan beharra dago, jarrera itxiak dagoz, eskola osatuak eta esparru mugatuak». Aipatu diot historagile batek neuri esandakoa, ausartegia dela titulu bertan jartzea hipotesi hutsa dena, alegia, bikingoak Euskal Herrian izan zirela. «Halako astindu edo kritika gogorak itxaron izan ditudan arren, aurkakoa gertatu da; liburuak berrera ona izan du eta edizioa ere agorturik da ia-ia».

Antton Erkorekak berak etxerako asmatu duen atalarria. (A.: Marisol Ramirez).

Pozik ageri da Antton Erkoreka. Begietan nabari zaion grina ikertzaile gazte eta tematiarena da. 'Madjusek' Iruñeko Gartzia frankoa nola bahitu eta nola Busturiara ekarri zuten, hau

guztia azaldu ahala Anttonen detektibe aldea ageri da berriro. Gero liburuan ageri diren datu filologikoez egin du hitz, Jaun Zuriaren kondairatara jotzeko laster. Liburuan datozen datuak dira

horiek guztiak. Ikerketa berrien zain geratzen gara, bada, gure historiaz aurritizirik gabe gozatzeko gogo duginok.

EDORTA JIMENEZ

LEGAZPI
euskaltegia

Informazioa eta matrikula
Lasala enparantza, 3 behea
Tfnoa. 42 43 66
BALE PROGRAPIA • HAZTEKIN diru laguntza

euskaraz
trebatzen

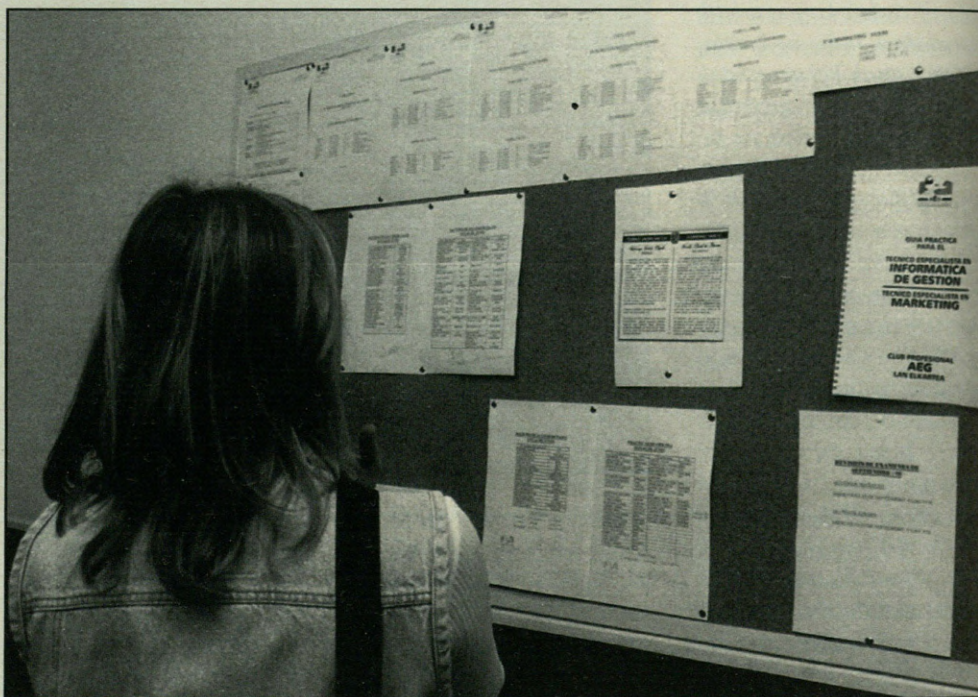
LEGAZPI
euskaltegia
Lasala enparantza, 3 behea
Tfnoa. 42 43 66
BALE PROGRAPIA • HAZTEKIN diru laguntza

Unibertsitatera zuzenean sartzeko azterketa egingo dutenak prestatzen hastear dira

IKASGELETAKO AITON-AMONAK

Unibertsitatea gazteekin lotzen da beti, baina sartzen diren guztiak ez dira lehen mailako ikasketak amaitu berriak. Sarbide zuzena egingo dutenak oraintxe hasiko dira azterketa prestatzen.

ZUZENEAN lehen mailako ikasketetatik ez datozenentzat unibertsitaterako sarbidea beste modu batera antolatzen da. 25 urtetik gorako pertsonak eta unibertsitatera sartzeko beste ikasketarik ez dutenak azterketa berezia egiten dute. Azterketa hauek unibertsitateek antolatzen dituzte: Iparraldean maiatz inguruan izaten da. Hegoaldean, berriz, lehen deialdi bat baino gehiago bazeuden ere, orain urtean bakarria dago. Urtarrean izaten da eta ondoren azterketa otsail bukaeran edo martxoan egiten da.

Aste honetan hasiko dira azterketa prestatzeko ikastaro asko. (Argazkia: Alberto Elozegi).

Baina hau ez da izan azken urte hauetako aldaketa bakarria. Azterketa bera ere aldatu egin zen iaz EHUn. Ordura arte denentzat azterketa berdina zegoen: izaera orokorreko galdetegia,

atzerriko hizkuntzako testu baten itzulpena eta testu iruzkin bat. Baina iaz beste azterketa berezia ere gehitu zitzaion. Horrela, egin nahi den ikasketaren arabera lau arlo berezi daude: Zientifi-

ko-teknologikoa, Biosanitari-
ria, Giza-zientziak eta
Ekonomikoa eta Enpresari-
tza. Beraz, bakoitzaren ara-
bera azterketa desberdina
egiten da. Lehenengoan
Matematika, Fisika eta Ki-
mika ebaluatzen dira; Bio-
sanitarioan Estatistika, Bio-
logia eta Kimika; eta Giza-
zientzietan euskara edo gaz-
telaniazko hizkuntza eta li-
teratura, Filosofia, Artearen

1992tik hona batez ere jende gaztea nagusitu da, normalean zein ikasketa egingo duen erabakia duen jendea

Akademia askok eskaintzen dute prestaketarako ikastarorik. (Argazkia: Alberto Elozegi).

Historia eta Historia Orokorra. Azkenik, laugarren aukeran Matematika, Historia Orokorra eta Estatistika, Fisika eta Kimika daude.

Azterketa ezberdinak

NAFARROAKO Unibertsitate Publikoan, berriz, bigarren froga espezifiko hau ez zuten egin iaz. Denentzat azterketa berdina izan zen: hitzaldi bati buruzko galdera psiko-pedagogikoak, atzerriko hizkuntzako testu baten itzulpena eta Matematika eta Gaztelaniako froga. Hala ere, orain arte bezala, uttero aldatu egiten dute azterketa eredua.

Deustuko Unibertsitatean ere orokorrean azterketa berdina jartzen dute denentzat, baina jarraian fa-

25 urtetik gorakoak bai, baina nolakoak?

Unibertsitate sartzeko bide hau aukeratzen duen jendea aldatuz joan da urtetan zehar. Hasieran funtzionarioak, magistratzarik gabe irakasten zebilen jendea eta ikasteko gogoz zeuden 38-40 urte inguruko etxekoandreak ziren. Hauekin batera, profesionalen artean ATS egin nahi zuten auxiliarrak zeuden.

Baina 1992tik hona batez ere jende gaztea nagusitu da. Gehienak 25 urte bete berriak dituzten gazteak dira, BBB eta LHko ikasketak utzi eta orain berriro ikasteari ekin diotenak. Askotan egun

erdiko lanarekin batera banatzen dituzte ikasketak. ATS egin nahi duten auxiliarrak eta funtzionarioen kopuruak ere altu jarraitzen du. Auxiliarrak hauek Bio-Sanitario arloan sartzen dira usuenik, baina baita Zuzenbide eta Psikologia ikasketetan ere. Hauen artean jubilatutak ere egon ohi dira, libre duten denbora ikasiz aprobeitzatzeko asmoz. Emakume helduak normalean seme-alaba haziak dituztenean eta denbora aldetik askeago daudenean animatzen dira unibertsitate munduan sartzera.

Unibertsitatean zein ikasketa egingo duen erabakia duen jendea izaten da, azterketa egiteko matrikulatzen direnean erabakita eduki behar dutela. Formazio pertsonala hobetzeko helburuarekin hasten dituzte ikasketak eta benetako interesa erakusten dute. Gogotsu aritzen dira eta emaitzetan igertzen da hori guztia.

Emakumezkoen kopurua gizonetzkoena baino altuagoa izan ohi da. Emakumezkoak %80 izaten dira eta gaingitu-kopuruan ere portzentaia bera mantentzen da.

25 URTETIK GORAKOENTZAKO UNIBERTSITATERAKO SARBIDEA EHU-N

FROGA

Kurtsua	Matrikula	Gaindituak	%
91-92	1.707	585	34,27
92-93	1.679	715	42,58
93-94	1.778	572	32,17
94-95	1.782	572	32,09
95-96	1.188	-	-

KURTSOA

Kurtsua	Matrikula	Gaindituak	%
91-92	1.707	585	34,27
92-93	1.679	715	42,58
93-94	1.778	572	32,17
94-95	1.782	572	32,09
95-96	1.188	-	-

Iturria: Euskal Herriko Unibertsitatea

kultate bakoitzak bere arloei lotuta dauden froga bereziak prestatu ohi ditu.

Iparraldean ere aurten aldatu egin da eta orain DAEU (Diplome d'accès aux études universitaires) du izena. Hau egiteko bi baldintza bete behar dira: 20 urte beteta eta bi urteko lan esperientzia, edo 24 urtetik gora izatea. Bi azterketa desberdin daude: zientzia arlokoa bat, literatur eremukoa bestea. Azterketa gaiek osatzen dute: bi nahitaezkoak eta beste bi aukerakoak. Zientzia arlokoan Frantsesa eta Matematika dira beharrezkoak eta Fisika, Kimika, Natur-Zientziak eta Zientifikoentzako Baliabide Matematikoak aukerakoak. Literatur arlokoan, berriaz, Frantsesa eta Atzerriko Hizkuntza beharrezkoak dira, eta Historia Garaikidea, Geografia, Biologia, Matematika eta atzerriko beste hizkuntza bat daude aukeran. Azterketarako izenemateko garaian adarra aukeratzea nahikoa da, ez da

go ikasketa zehatza orduan hautatu beharrik. Azterketa gainditzeko hautatutako lau gaiak gainditu behar dira, hots, denetan gutxieneko puntuazioa lortu behar da.

Azterketak unibertsitateetako fakultateetan egiten dira goiz batean, nahiz eta Iparraldean egiten den froga luzeagoa den. Gaingitu kopuruari dagokionez, nahiko altua da, %80-90 ingurukoa. Kalifikazio aldetik, ez da unibertsitaterako ohiko hauta-proban bezala notarik egoten, gaingitua/ez-gaingitua jartzen da.

Ondorengo ikastaroa

BAINA azterketa hau gaingitzearekin ez da dena bukatzen. Ondoren bigarren froga bat pasatu behar da Hegoaldean, nahiz eta azken batean erabakigarriena

lehenengoa izan. Berau unibertsitatera bideratzeko ikastaroa izaten da. Unibertsitateek antolatzen dituzte eta norberak egin behar duen ikasketaren arabera ikastaroa jasotzen du.

EHUn 30 orduko iraupena izaten du eta maiatzean burutzen da, bi epetan banatuta: lehenengo 15 orduetan ikasketa teknikoak erakusten dira (monografikoak, bibliografia, erreseinak, fitxak, edukia...) eta bigarren 15 orduak arlo espezifikotan banatzen dira, Natur-Zientziak alde batetik eta Giza-Zientziak bestetik.

Nafarroako Unibertsitate Publikoan ere antzeko ikastaroa antolatzen dute; berau, ordea, irailean.

Deustuko Unibertsitatean ere irailean burutzen dituzte ikastaro horiek. Aurreneko azterketa gaingitu duten

Azterketa hauek unibertsitateek antolatzen dituzte: Iparraldean maiatzean eta Hegoaldean otsail edo martxoan

guztiei egin behar duten ikasketaren arabera informazioa bidaltzen diote, eta ondoren fakultate horrek antolatutako ikastaroetara joaten da.

Iparraldean, bestalde, ikastaro berezirik ez dago, baina prestaketarako kurso ofizialik jarraitu ez dutenentzat solasaldi pedagogiko batzuk antolatu ohi dituzte.

Ondoren unibertsitaterako sarrera zuzena dator. Hau da, ez dago aurre-matrikularik egin beharrik. Aukeraturako ikasketan plaza finkoa lortzen da, hots, matrikula toperik ez dago. Baina Hegoaldean azterketako matrikulan aukeratutako ikasketan soilik egin dezakete matrikula, ez beste batean. 1995-96 ikasturterako EHUn gehien eskatu diren titulazioak Erizantza (208), Zuzenbidea (130), Magisteritza (102), Psikologia (84) eta Graduatu Soziala (73) dira. 94-95 ikasturtean ere Erizantzak lehen postua betetzen zuen 77 matrikulaziorekin eta Kazetaritza (41), Graduatu Soziala (35), Zuzenbidea (33), Enpresaritza (25), Psikologia (22), Arte Ederrak (14), Historia (14) eta Filosofia (12) daude bere atzetik.

Prestaketa

AZTERKETA hau egiteko asmoa duten pertsonak prestaketa lanei ekiteko orduan, akademien eskaintzekin egiten dute topo. Akademia ugari dago froga honetarako gaiak lantzen dituenak. Normalean klaseak goiz, arratsalde eta gauz eskaintzen dituzte ordutegi desberdineko jendeak aukera izan dezan, eta txanda bakoitzean 20 pertsona inguru izaten dituzte Donostiako

Azue akademian 20 urte daramatza C. Vesillak. (Arg.: Elozegi).

Estudios Generales akademian, adibidez. Hemen klaseak irailaren 18an hasiko dituzte eta otsailera arte izango dira. Gaingitu kopuru handia izaten dutela komentatu digu bertako Ana Arricok, baina *«beti ere bakoitzaren gogoia eta aurretik dakarren prestakuntzaren arabera»* izaten dela. Donostiako Azue akademia ere irailaren 11n hasi zen klase hauekin. Klaseetara 75 pertsona joaten direla esan digu Carmen Vesillak, eta beste 35 inguru daudela posta bidez ikasten dutenak.

Baionan, fakultatean bertan eta Greta akademian DAEU azterketa prestatzeko klaseak eskaintzen dituzte. Hemen ikasleek laguntza instituzionala jasotzen dute kostua murriztuz. Urrutiko

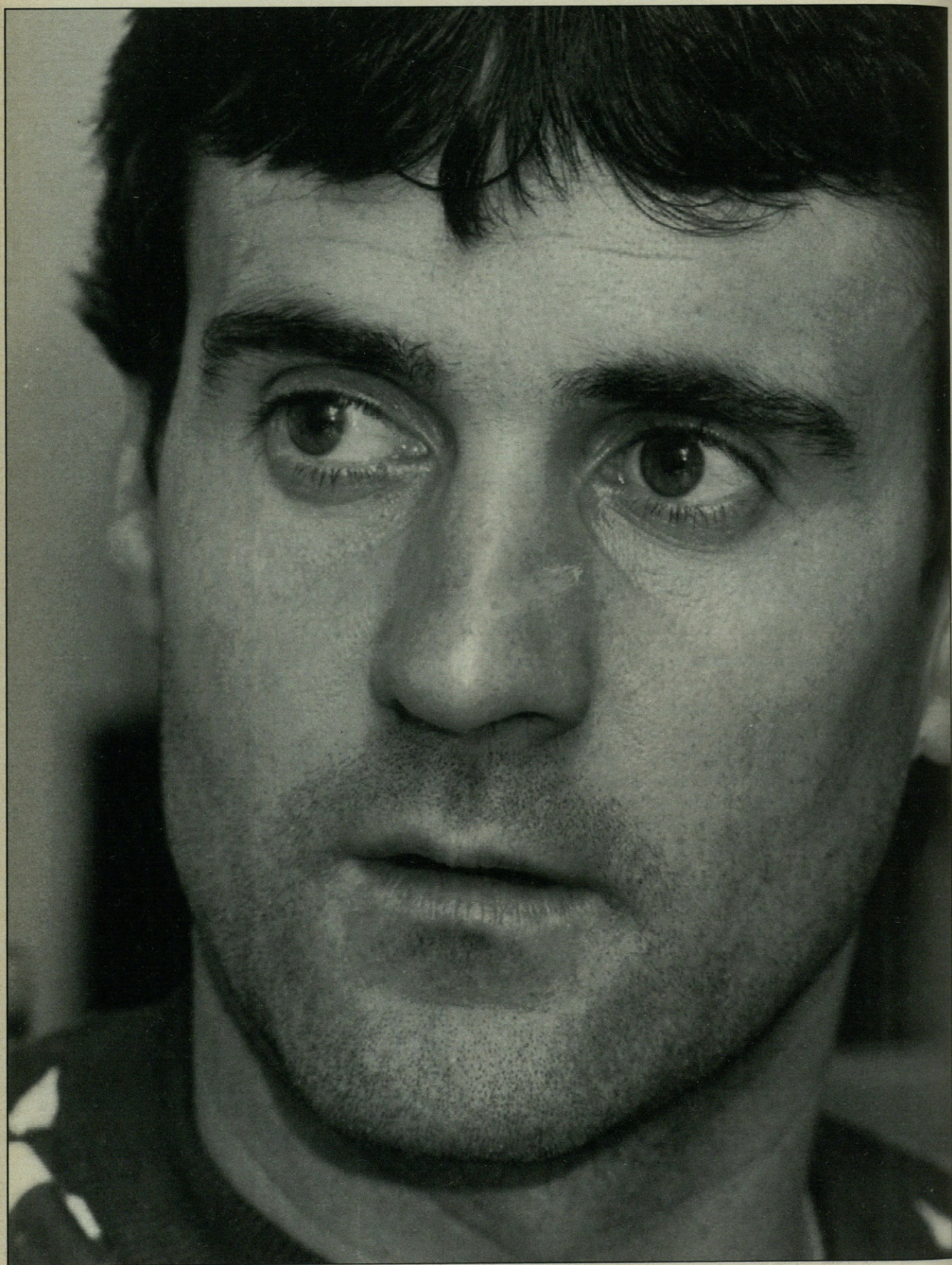
sistemaz ere jende asko aritzen da.

Bestalde, EHUn iaz azterketa espezifiko gehitzearekin batera matrikula kopurua asko jeitsi zela dio Azueko Carmenek, bai akademia mailan eta baita azterketan bertan ere. 94-95 ikasturtean 1.782 matrikulatu ziren EHUn eta 95-96an 1.188. Eta gaingitu kopuruan ere jaitsiera nabari da. Carmenek Gipuzkoako datuak eman dizkigu. 93-94 ikasturtean 185ek gaingitu zuten, eta 94-95ean 120 inguru izan ziren. Horietatik 60 Giza-Zientzien arlokoak izan ziren, 41 Ekonomia eta Enpresaritzakoak, 14 Biosanitariokoak eta 6 Zientifiko-Teknologikokoak.

AINHOA AZPIROZ

La Casa del Café

— Juan Iriando S. A. —
DONOSTIA

«Nire azkenengo bandera izan da Kontxakoa»

Esta handia izan zuten joan den igandean Pasai Donibanen. Izan ere, oraindik Kontxako Banderan lortutako garaipenaren aztarnak kendu gabe harrapatu dugu «Donibaneko Aurraunlariak»eko patroia. Azken arrakasta honen zapore bereziaz, arraun taldearen etorkizunaz, eta bertako patroia lanetan joandakoez eta etorriko direnez mintzatu zaigu donibanetarra. Ate haunditik joango dela eta, asebeteta agertu da Juan Mari Lujanbio, izan ere hauek azken zibogak ditu Donibaneko taldean.

Zure bizitzako pasarterik gozoena al da hau?

Bai, horrela da, azkeneko lau urteetan klub berria egin dugu eta hor ibili gara beti mutur muturrean, arrastaka bezala bandera hori lortzeko eta denak garrantzitsuak badira ere bandera honek beste emozio bat sortu dit. Esan dizudan bezala, lau urte besterik ez daramagu klub berriarekin eta jada Kontxako estropadan nagusitzeak meritu handia daukala iruditzen zait.

Baina patroia bezala zure laugarren Kontxako bandera da hau.

Bai, lehendabizikoak ilusio handia egin zidan; pentsa ezazu Donibanen 25 urte pasa zirela trapu horren arrastorik gabe, Etxabe patroia zela irabazi genuenetik eta 1986.ean lortutako harek poza handia eman zidan, batez ere herrikoentzat ze-

karrenagatik.

Gero 88 eta 90ean ere Kontxatik etxera irabazle etorri ginen oster, baina aurtengoak beste zentzu bat du guretzat. Traba eta zailtasun handiak izan ditugu

Pasai Donibanerengandik banandu ginenetik eta hainbeste oztopo gainditu behar izanak balio gehiago ematen dio aurren Kontxan egin dugunari, berezi samarra izan da, nolabait esa-

NORTASUN AGIRIA

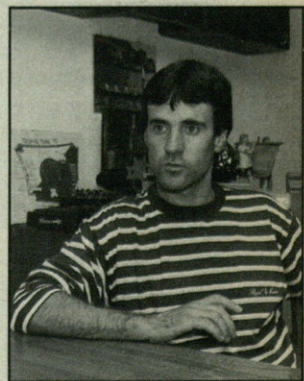
Donibanen jaio zen duela 34 urte ●
Gaztetandik etxean arraun kontuetan
trebatua bere aita era sanjuandarren patroia
izan baitzen ● Bien artean Kontxako
bederatzi bandera irabazi dituzte ● Banku
mugikorrean ekin zion eta gero txikiena

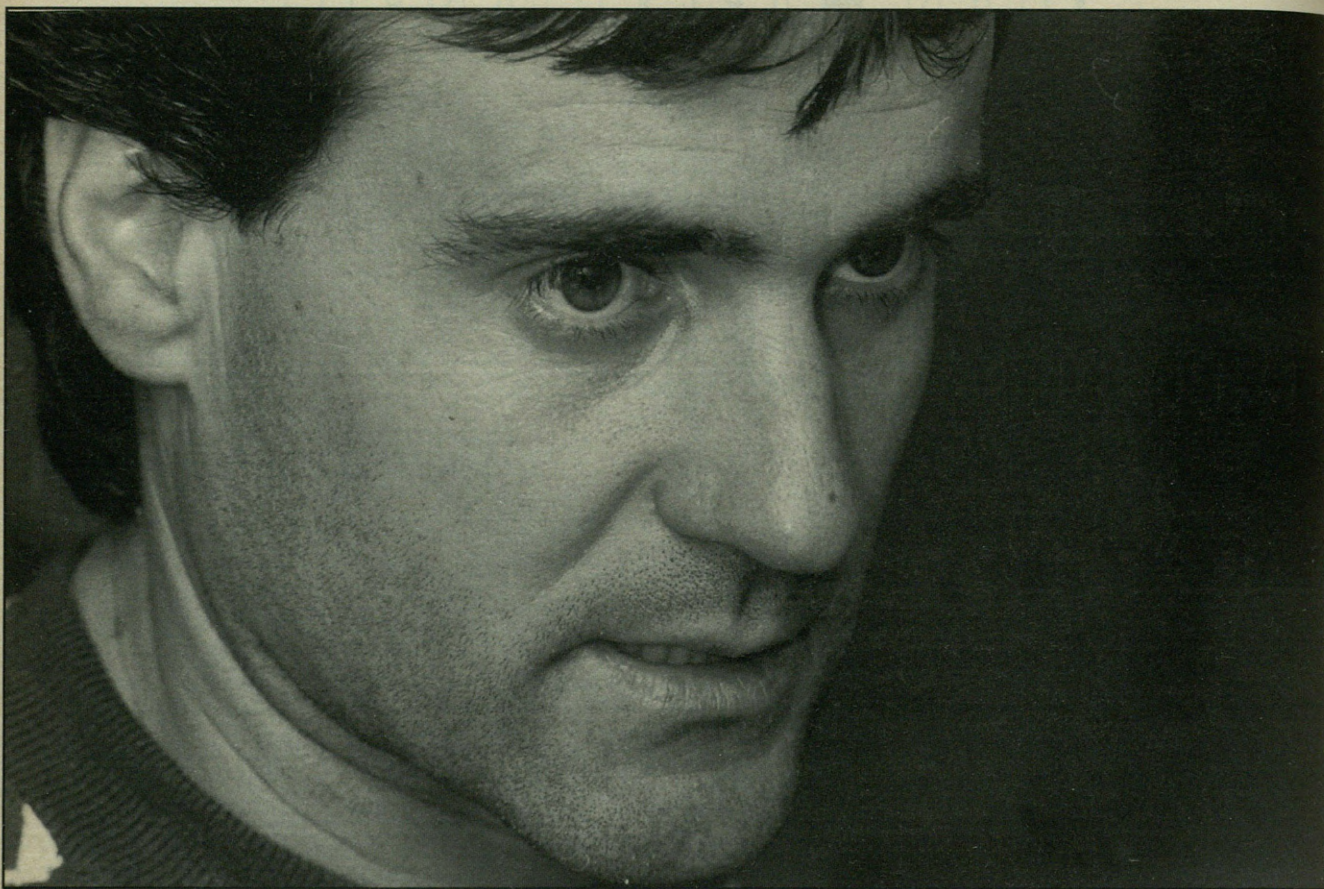
zelako lemazain izendatu zuten ● Arraunketa munduaren eskutik
lberdrolan lanera sartu zen duela bederatzi urte mekanikari lanetan
● Bere emaztea —orain lau hilabete— Izaskun, senarra bezala
arraunzalea da, baina Trintxerpekoa ● Arraunari utziko diola
erabaki du eta aspertzeko beldurrik eduki ez arren, arraun girotik
kanpo egotea erraro samar egingo zaiola seguru dago

teko «gehiagizkoa». Gainera azken urteotan dudatan nenbilen, utzi ala ez, eta hauxe zen tostetatik oporralditxo bat hartzeko modu egokiena, ate handitik.

Azken asteotako iskanbilajasatea kostako zitzazun, ez da?

Bai, niretzako eta aldi berean arraunlariarentzat tentsio handiko egunak izan dira. Agian neuk karga gehiago jasan behar izan dut, batik bat komunikabideen alde-

«Hor ibili bara beti mutur
muturrean, arrastaka
bezala bandera hori
lortzeko eta denak
garrantzitsuak badira ere,
bandera honek beste
emozio bat sortu dit. Jada
Kontxako estropadan
nagusitzeak meritu
haundia dauka. (Argazkia:
Alberto Elozegi).

tik, baina bestela ere, itsasoari begira nahiko kezkatuta pasa genituen azken egunak. Abantaila genuen lehenengo jardunalditik, bandera ia ia helduta. Baina itsaso zakarrarekin edozer gauza gerta daiteke eta horretan zegoen geure beldurrik nagusia. Ostegun arte San Juango itsas-ahotik atera ezinik ibili eta gero ostira-lean hobera egin zuen pittin bat; larunbatean Kontxako badiara azkeneko aproba egitera joan ginenean itsasoa bare samar zegoen, olatua bai baina бага garbiarekin.

Estropadara etorrita, kanpoko ziabogetara bidean behin eta berriz burua erabiltzeko oihukatzen zenien arraunlariet?

Jakina! Hasi aurretik bi arerio gogor genituen, gertue-

nekoak Sanpedrotarrak eta Oriorekin ere ez zegoen fidatzerik; Zarautzen hartu genuen jipoia ostean errezelo piska bat geratu baitzitzaigun. Bagenekien Oriok estropada puskatzera irten behar zuela eta guri bihotzarekin baino arraunnean buruz egitea komeni zitzaigun. Aurretik joaten utzi genien baina nik estropada oso ondo zihoala ikusten nuen, mutilen erritmoa ona zen eta hamahiru segunduko abantailari eutsiko geniola seguru nengoen. Beste hamar minututan topera jo beharra zegoen bai-

na konfidantza osoz jardun ginen lanak amaitu bitartean.

Noiz konturatu zineten banderak Donibanerako bidea hartuko zuela?

Konfidantza gehiegi ezin duzu sekula hartu baina puntetara ailegatzen, uharte pare horretan, San Pedro atzean utzi eta oriotarrak traineru edo traineru t'erdiko abantailarekin ikusita, lauzpabost segundurekin gure aurreko errenta nahikoa zela eta badia barrurako bidea lasai antzera egin genuen.

Zer nolakoa iruditu zi-

«**‘Pasai Donibane’ eta ‘Donibaneko Arraunlariak’ berriz elkartzeko ezinbesteko baldintza da Pako Prietok alde egitea. Berak dirau hemen jaun eta jabe, bera da erregea**

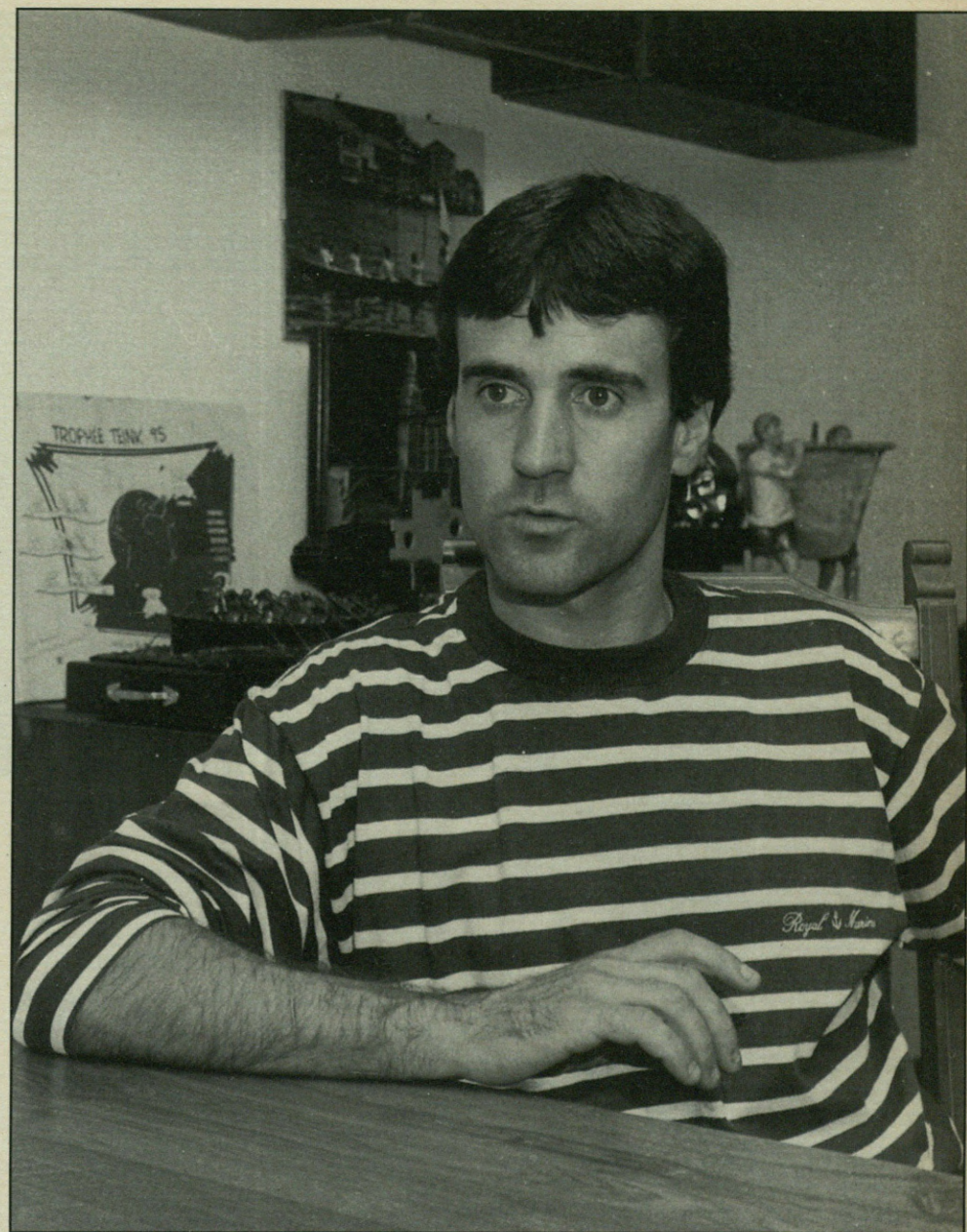
«Azken urtetan dudatan nebilen, baina haxe zen tostetatik oporralditxo bat hartzeko modu egokiena, ate haunditik»

tzaion zure aitari ziabogako maniobra?

Ez dut oraindik hitzegiteko aukerarik izan, neronek oraindik ez dut estropadaren bidea ikusteko astirik izan; jende asko esaten ari da txarra eman genuela baina nire ustez ziurtatzera joan ginen, ekin ondo ekin genion eta agian haizearen eraginez gure aurrekoak ez zuen garaiz arrauna sartu; dena dela berehala zuzendu genuen trainerua.

Ziaboga atzean utzi eta Donibanekoentzat Kontxako bandera. Ez al da sorpresa handia izan zuek irabaztea?

Begira, hori komunikabideen afera da. Haseratik San Pedro eta Orio famatu zituzten, pronostikoak era hildo horretatik jo zuten eta gu zokora, isil isilik, ez genuen beste erremediorik izan. Egia da denboraldian zehar gu baino maila hobea erakutsi dutela, Oriok esaterako zortzi bandera irabazi zituen aurten —geureak biderkatuz— eta titulu garantzitsuenak ere bai; San Pedrok aldiz ihaz jo zuen errepasoarekin —16 bandera— edonori jar ziezaioken errespetua. Guk aurten estropada gutxi egin ditugu, lau bandera irabazi —Elantxobe, Pasaia, Xixon eta Hondarribikoa— eta abuztu haseran zorrotz begiratu genion Kontxari. Bi urte ge-

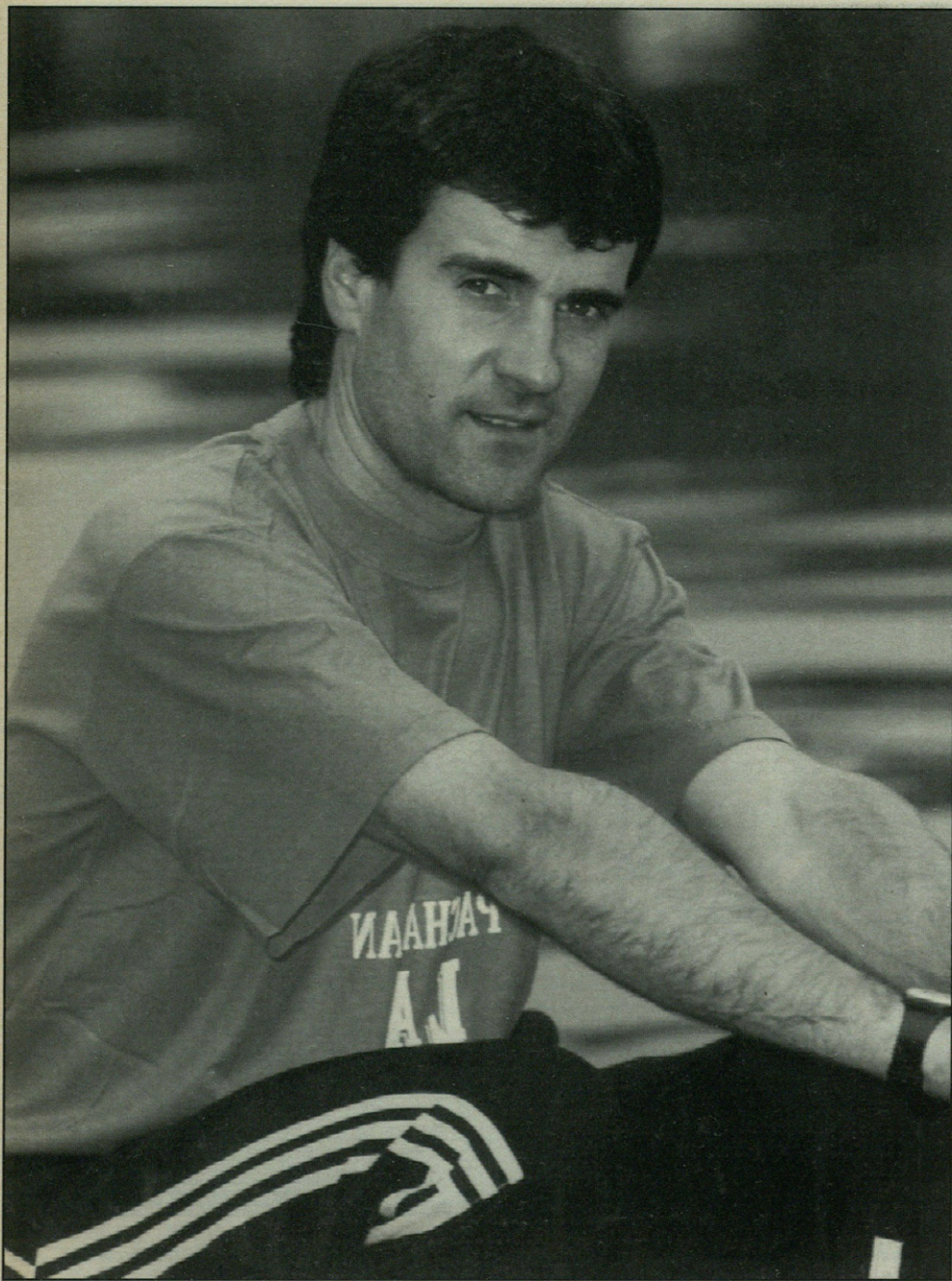
neramatzan kaskoan baina muturrera iritsi ezinik eta «*aurtengoak geurea behar dik*» pentsatuz sekula baino sasoi hobean heldu gara iraileko lehenengo igandera. Beraz, pronostikoek besterik esan arren geu oso konfidantza osoz abiatu ginen Donostia aldera.

Harritzekoa bada ere, aurten ez da zalaparta handirik sortu estropadaren inguruan.

Geure giro honetan iskanbi-

larik ez gertatzea notizi bilakatzen da eta alde horretatik ere pozik egoteko modua badugu. Lehenengo jardunaldian Kortak enbarazu egin geniola eta, estropada inpugnatu nahi izan zuen, Orioren aldetik etorrita normalean, Kortari beti soinua egitea gustatzen baitzaio arerioa urduri jartzeko. Gainerantzean, pisaketan ere ez zen eragozpenik izan eta itsasoaren egoera lagun, estropada eremuko lanekin

«Bai niretzako eta bai arraunlarientzako tentsio haundiko egunak izan dira. Agian neuk karga gehiago jasan behar izan dut, batik bat komunikabideen aldetik, baina bestela ere, itsasoari begira nahiko kezkatuta pasa genituen azken egunak». (Argazkia: Alberto Elozegi)

Bandera honek beste emozio batzu sortarazi ditu». (Argazkia: Alberto Elozegi).

ere z zen istilurik sortu
Azpimarratzekoa da txanda nagusiko lau txalupek estropada eremuko marka bautsi zenutela?

Horrek esan nahi du urtetik urtera klubak prestaketak hobetzen doazela eta horrenbeste hilabeteko lanak bere fruituak ematen dituela

gauzak serio eginez gero. Errekorrak hausten ez da batere erraza eta garbi dago goi-goian gaudela. Teknikoki bakarrik ez, materialak azkarragoak dira eta guzti horri esker markak ez dute asko irauten, ez eta iraungo ere. Kontxako badian arraunean aritu ginenon artean bakar bat bera ere ez

zen izan egurrezko txaluparekin, denak zuntzezko traineruak ureratu genituen eta horrela egurrezko trainerua goi-mailako lehiarako desagertzen joango den bezala poliki poliki arraun munduan teknika eta marka berriak egingo dira. Nire ustez urrezko boladak bizi ditu arraunketak eta egoera hori

«Nire ondoren atzetik beste bi mutil badatoz patroil lanetarako, eta nire ustez berme osokoak: Igor eta Jon Ormazabal»

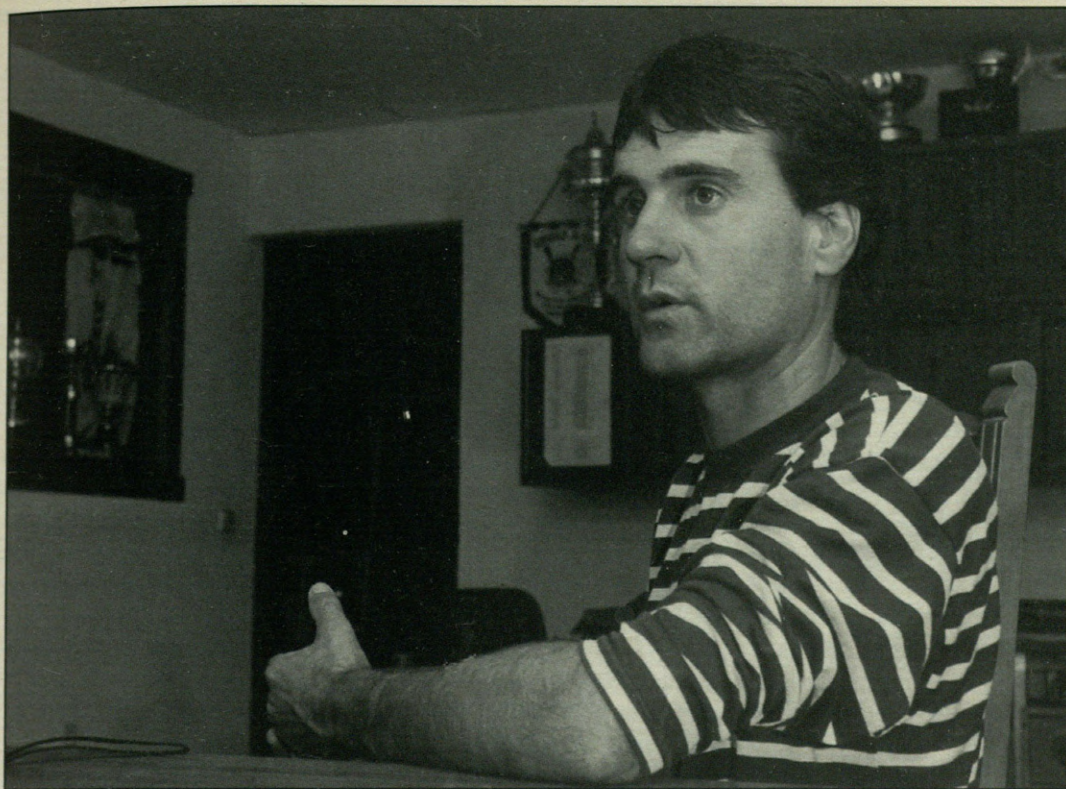
aprobetxatzen jakin behar dugu.

Kontxako banderak oraindik ere gainerako estropadetako lortutakoa bigarren mailan uzten du?

Nik uste dut geure helburu nagusia eta denena Kontxako estropada dela. Beste estropadetako garaipenak ere kontutan hartu behar dira baina Kontxakoaren itzalean ahaztuta. Ez luke horrela izan beharko, estropada guztitara irabaztera joaten garela baina entremandu guztiak Kontxara begira antolatzen dira. Guk bi talde dauzkagu eta denboraldian zehar dosifikatzen jardun gara Kontxara kaxkoan ailegatzeko. Orio eta San Pedrok denboraldian punta puntan ibili eta gero dezepzio handia hartuko zuten seguruaski, izan ere, aurretik egindakoa gutxietsi egiten da.

Kontxako bandera irabazi eta gero ba al dago gogorik arraunlarien artean tostatan segitzea?

Beno, oraindik jardunaldi batzu gelditzen dira eta beti bezala irabazteko asmotan gabiltza. Izan ere, asteburu honetan Bermeoko estropada jokatu dugu, Euskadiko traineru ligarako baliagarria eta lehen tokia mantentzekotan abiatuko gara. Pena bat izan da fede-

«Aurten lau
traineru
ureratu ditugu
denboraldi
honetan
Donibanetik.
Arraunlari
mordoska
horrekin
koadrila bat
egiterik izango
bagenu, herri
honetan goi
mailako
arrauna urte
askoan
segurtaturik
legoke».
(Argazkia:
Alberto Elozegi)

razioak sponsorrik lortu ez izana, gisa honetako lehia-keta bat antolatu nahi izanez gero sari erakargarriak banatu behar baitira. Dena dela, liga denon artean bultzatu beharreko kontua da.

Toreroei baino gebiago kostatzen ari zaizku arraunketa uztea?

Egia da, bai, urte batzu badira arrastaka uzteko asmotan nabilena baina azkenean arrazoi bat edo beste bada beti tartean denboraldi berri bat jokatzeke. Baina lehen esan dizudanez, Kontxa irabazita samurrago egingo zait ihesaldia. Dozena bat urte badira traineruan pasa ditudanek patroï lanetan eta oraindik gazte sentitzen naiz beste zenbait gauza egiteko: zaldian ibili, andrearekin pasiatu edo lagunekin juer-gaxkaren bat jotzeko irrikitzen nago. Ez dizut esango betirako agurra denik baina momentuz nazkatuta ere banago eta atsedanak me-

sede handia egingo dit. Nire atzetik beste bi mutil bada-toz patroï lanetarako eta berme osokoak: hain zuzen Igor eta Ion Ormazabal, aurten bertan patroï lanetan aritutakoa lehenengo traineruarekin.

Herrian jaso zenuten harrera goxoak, beraz, ez dizu segitzeko adina indarrik eman?

Igandekoa izugarria izan zen baina egun bateko zoramenak ez ditu urte luzetan egindako sakrifizioak ahazten. Ia hamabost urte daramatzat eta ni bezalaxe badira beste lauzpabost

«Hasieratik San Pedro eta Orio famatu zituzten, pronostikoak ere ildo horretatik jo zuten eta gu zokora, isil isilik»

arraunlari jada beteranoak: Etxabe, Azkue, Mendizabal, Arraras eta Aldasoro.

Nolanahi ere, klubak ordezkioak badauzka eta maila mantenduz aurrera segitzeko ez dago inongo arazorik. **Agian Donibaneko bi taldeak bilduz gero etorkizuna samurragoa litza-teke?**

Dudarik ez, baina gaur egun banandu gineneko giro berbera somatzen da. Bandera ospatzeko garaian dudamudatan dabilenik hurbildu eta poztu ere egingo zen festa giroan parte hartuz, baina egia esateko bata eta bestearen jarrerak lehen bezain kontrajarriak daude. Arraunaren inguruko sua pizteko ez da pospolurik behar kaleetan zehar eta familiartean ere bada gorabeherarik. Nire kasuan, esaterako, familian badut Donibanen arraunean dabilenik eta hori gutxi balitz, andrea Trintxerpekoa eta

bere aita sanpedrotarra jaiotzez eta izatez, Libiakoen jarraitzaile sutsua alegia. Pena izugarria da, kontutan har ezazu aurten lau traineru ureratu ditugula denboraldi honetan Donibanetik. Arraunlari mordoska horrekin koadrila bat egiterik izango bagenu, herri honetan goi mailako arrauna urte askoan segurtaturik legoke. **Beraz, Donibaneko larrosak bi kolore edukiko ditu oraindik?**

Zoritxarrez bai. Nik neuk konponbidea garbi ikusten dut. Pasai Donibane eta Donibaneko Arraunlariak berriz elkartzeko ezinbesteko baldintza da Pako Prietok alde egitea; berak dirau hemen jaun eta jabe, bera da erregea eta gizon honek agintzen duen bitartean Pasai Donibaneko herriak arraun mailan bitan bananduta segituko du.

MARTIN AGIRRE

Gotzainen inguruko sermoiak

MIGUEL Jose Asurmendiri Baserriren traza hartzen diola adierazi dit lagun batek. Tarazonako gotzain izan ondoren, Gasteizera datorrenak orde, ez daki euskaraz, eta ez dakigu, nahiz eta ikasteko borondatea erakutsi duen, hitzegiten asmatuko duen. Ikasten saiatuko dela ziurtatu du. Gehiegitxo izango litzateke noski, bertsolari handiaren antza izugarria duen arren, bertsotan egin dezan eskatzea. Hala ere, ulertzeko moduko koplak luzatu dizkiote, bai berari bai Ricardo Blazquezi, Bilboko gotzain berriari, ongi-etorriaren (edo gaizki-etorriaren) orduan, kasu honetan etorberriek ez dute harrera oso abegitsua jaso eta, gauza ezaguna denez.

Aukeraketa hauen aurka jardun dutenen koplaren mamiak bat egin du, kultur ikuspegira etorritik (hori baita lerroon zeregina), gure hizkuntza-

rentzat mespretxua suposatzen duela aipatzerakoan. EAJrenak izan dira hitz gogorrenak, eta EAK ere bereak esan ditu. PSE-EEk, Vatikanoren irizpideak ukitu gabe, EAJren haserrezko sermoia atakatzera jo du, sermoilari jeltkideek fededun eta fedegabeak beren larrera eraman nahi dituztela salatuz. UAK, kirol-zelaira eraman du eztabaidaren baloi bihurria, aukeratu berri diren gotzainak Athleticeko bazkideak egingo balira, EAJren barkamena jasoko luketela argudiatuz. Komunikabideek berriz, bakoitzak bere kateximari heldu dio, eta zentzu honetan adierazgarria da ABCren pasaden asteleheneko editoriala, non Arzallusen 'santua' erakutsiz, euskararen egoera soziolinguistikoa aztertzen zen, 'ezezagunak' zaizkigun hainbat daturen bidez: «Egun, euskal herritarren %11k baino ez du erabiltzen

euskara, zeinaren hainbat bertsio dauden. Egunkariak erdaraz kale-ratzen dira eta Legebiltzarrean gutxi dira euskara modu onean erabil dezaketanak. Hizkuntz Politikaren Idazkaritzak berak onartu duenez gainera, epe laburrean ez da erabileraren hazkunderik ezagutuko. Arzallusek hobe luke beraz, euskal be-

■ Vatikanok ez dio atxekimendu handirik euskarari, hainbat hizkuntza hitzegiten dituen Aita Sainduaren belarriek ez dute euskararik ulertzen

Tolosako Abesbatza Lehiaketak 27. edizioa beteko du, urriaren 26tik azaroaren 5era bitartean.

Guztira 33 abesbatza arituko dira, lau alorretan banaturik:

Ahots Taldeak, Ahots Nahasiak,

Ahots Berdinak eta Haur

Abesbatzak. Hauek gain, balore berrien ekitaldia egingo

da. Abesbatza gehienak

Europakoak izango da eta

Euskal Herritik Eusko Korus

taldeak parte hartuko du.

Hilaren 31n, gainera, Gipuz-

koako Gazte Abesbatza aur-

keztuko da. (A.: Ander Gillenea).

rritarren %89ari euskaraz hitzegin dezaten agintzea, gotzainekin egin duen moduan».

IKUSTEN den moduan, Euskal Herriko eliza atarrietatik oso haruntza leheru dira eztabaidaren su-txinpartak, eta PP eta HBren isiltasuna alde batera, ez dute mintzatu nahi izan, beste alderdiek eliza (erlijioa baino gehiago), politika eta kultura oinarriko konposagaitzat dituen bolbora kargak prestatu dituzte. Era guztietako efektuak eta erretorikak ikusi eta entzun ondoren ordea, zer ondorio atera daitezke? Batetik, Vatikanok ez diola atxekimendu handirik euskarari, hainbat hizkuntza hitzegiten dituen Aita Sainduaren belarriek ez dutela euskararik ulertzen, historikoki ere hala izan da, eta hartu duen erabakiari ke zuria baino beltza dariola. Su-txinpartetan antzematen denez berriz, kulturatik urrunago doazen eztabaida-bideetara jo du aferak, beste hainbatetan gertatu ohi den lez, hots, beste zerbaiten (norberak erantsi ditzala egokiak derizkion klabeak) mesedetan euskara kaltetua suertatu da.

TARTEAN ere bada ordea, izendatu berrien artean euskaltzain urgazle bat, Karmelo Etxenagusia, orain arte Begoñako parrokoa izan dena eta Bilbo-ko gotzain laguntzaile gisa jardungo duena. Euskaltzalea eta euskararekin konprometitua, euskal elizak eman dituen adibide ugarietarik bat dugu Etxenagusia, Arzallusen aipamen bati erantzunez (gotzain itzultzaile gisa baitaiatu du), Ricardo Blazquezen interpretari izateko prestatzen ari dena...

Egunotan ere, Humboldtten ekarria aztertu du Eusko Ikaskuntzak, hainbat jakitun bilduta. Duela kasik bi mende, Euskal Herritik zehar bidaia egin eta gurean aurkitu zuena kanpoan aldarrikatu zuen pentsalariak. Euskal Herriaz arduratu den nazioarteko pertsonairik esanguratsua dela diote. Ea Batikanok ere noiz egiten digun bisita, bizi duguna ezagutu eta ulertzeko.

J.J. PETRIKORENA

UZTURRE AURREAN DUDALARIK

Liburuak... zertarako?

D**ENOK** dakigun gauza: ez da liburu askorik irakurtzen. Bestela esanda, oso gutxi irakurtzen da. Aspalditik genekien hori baina hauxe da galdera: zer egiten dugu egoera hori amaitu dadin? Ikasten ari nintzenean banuen ezagun bat liburuarekin oso harreman berezia zuena, kleptomanoa zen. Baina lapurtzeko zuen grina edo gaixotasun hori liburuetara bideratzen zuen. Sartzen zen liburutenda batera eta ez zen handik irtengo liburu mardul bat lapurtu gabe. Gaixotasun horrek ordea bazuen beste desbideraketa bat, behin kalean lapurturiko liburukote horrek (lapurtzen zituen guztiak haundiak, mardulak baitziren) ez zion ezertarako balio izaten, ez baitzituen inoiz irakurtzen. Eta orduan niri eskaintzen zizkidan. Baina ez nizkion hartzen. Zertarako nahi nuen nik XVIII. mendeko zeramika germano-prusianoa deituriko liburua? Aste hontan bertan atxilotu dute Inglaterran 52.000 liburu lapurturik zituen 50 urteko morroi bat. Indioilar basetxe batean egiten zuen lan eta liburuak bere etxean pilatzen zituen, irakurri gabe noski. Denok ezagutzen ditugu hamaika etxe non enziklopediak eta hiztegiak metroka dauden erosita, inoiz zabaldu, irakurri gabe, eta baita itxurak egiteko kartoizko tapakiak dituen liburu modukoak, hormen kolorearekinbat egiteko poliki aukeratutakoak.

JOXEMARI ITURRALDE

LIBURUDENA batera sartu naiz liburu bat erostera. Haserre bizian, guztiz saminduta dago bertako jabe saltzailea. Kexuka hasi zait egun hauetako gertaerekin: ikasturte akademinkoa hastear dago eta ikastetxe askori bururatu zaio beraiek eta ikastetxean bertan ikasleek behar dituzten liburuak saltzea. Eta gure liburutendakoa ez dago batere gustora, ez dagoela eskubiderik dio gainera; hain zuzen, hortxe baitago -kurso hasierako liburuen salmentan- beraiek ateratzen duten etekina gerora, urte guztian zehar, aguantatzeko. Eta hori, nahita edo nahigabe, kendu egin diete orain. Gero, intelektualak hasiko dira esaten hemen gutxi irakurtzen dela -esaten dit sutan. Nola bada, liburutendak betirako ixten badira? Laster itxi beharrean gaude. Nola irakurriko du jendeak liburutendarik ez badago? Hori da hemengo kontua, liburutendak itxi eta leku berean taberna bat zabaldu.

ETXERA joan naiz kezkatutik. Nire herrian eta inguruko herrixketan nola dagoen liburutenden egoera hasi naiz aztertzen. Eta egia da, momentutxo batean zazpi liburutenda gutxiago kontatu ditut inguruko bederatzi herri-ritan azkeneko sei urte hauetan. Eta aldiz, hogeiren bat taberna gehiago, gutxienez, -izango dira hogeitamarren bat seguru- zabaldu direnak.

TXUTXU - MUTXUKA

«EL DIARIO VASCO»REN «ZABALIK» GEHIGARRIA

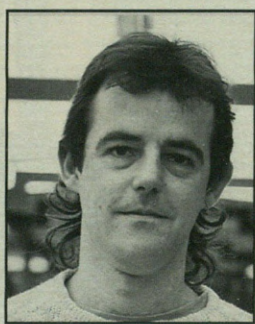
«El Diario Vasco» egunkariak urtetan zehar «Zabalik» izenburupean plazaratu duen euskarazko gehigarria ez da gehiago argitaratuko. Zuzendaritzak hartu duen erabakiaren arabera, euskara egunkariko orrialdeetan zehar barreiatuko dute aurrerantzean, batik bat kultura sailean, erreportaia eta berrietan. Honez gain, iritzizko orrialdeetan eta «Zuzendaritari Gutunak» sailean ere lekua egingo diotela adierazi digute. Gehigarriaren zuzendari izan den Felix Ibargutxi kazetariak «El Diario Vasco»n jarraituko du lanean.

NOR - NORI - NOR K

XABIER MONTOIA

idazle eta musikariak bere bakarkako lehen diskoa plazaratuko du, Esan Ozenki etxearen eskutik. M-ak osatzen zuten taldekideekin batera egin ditu grabaketa lanak, Kaki Arkarazo, Fernando Leitza eta Mikel Irazokirekin, IZren Amasako estudioan. Hamabost abesti osatu ditu, «Beti oporretan» titulupean. Lana urrian kaleratuko da. Data beretsuetan ere, Anestesia taldearen diskoa argitaratuko du Esan Ozenkik ●

JON ARRETXERI

eta Joxan Agirreri eleberri bana plazaratuko die Elkar etxeak, udazkenean. Jon Arretxe idazle eta abenturazale basauritarraren aurtengo bigarrena dugu, aurretik «Tubabu» bidai liburua eskaini baitzigun. Elkarrek beste bat ere plazaratuko dio, 1992an Labayrurerekin kaleratutako «Hakuna Matata». Sei narrazio osatu zituen bizkaieraz, eta batura moldatu eta «Brankan» sailean bildu dizkiote. Urte oparoa, beraz ●

A. PEREZ PRADOSEK

osatu du bera buru duen Nafarroako Unibertsitate Publikoko gobernu talde berria. Jose Maria Etxebeste Iza izango da Normalkuntza Linguistikorako Batzorde buru kargua. Izak hiru ardatz aipatu ditu: euskarazko klase eta ikasgaiekin jarraitzea, ekintza kulturalak bultzatzea eta euskara sail berrietan xertatzea. Irakasleak horretarako prest izanez gero, beharrezko baliabide guztiak jarriko dituela ziurtatu du ●

TEILAK

■ ZAZPI OPERA ARRIAGAN

OPERA Lagunen Bilboko Elkar-teak (OLBE) prest du 44. opera denboraldia, irailaren 15ean abiatu eta apirila bitartean luzatuko dena. Belliniren «I Puritani» obrarekin emango zaio hasiera (irailaren 15, 18 eta 21ean), eta jarraian, Mozarten «Haremetik bahitua» (urriaren 20, 23 eta 26an), Rossiniren «Semiramide» (azaroaren 3, 6 eta 9an), Bizeten «Perla arrantzaleak» (urtarrilaren 19, 22 eta 25), Wagnerren «Itzazontzi fantasma» (otsailaren 26 eta 29an, eta martxoaren 2an), Verdiren «Luisa Miller» (martxoaren 14, 18 eta 22an) eta Belliniren «Norma» (apirilaren 17, 20 eta 24an) eskainiko dira, guztira aurreko edizioetan baino opera bat gehiago, Arriaga antzokian. Lan bakoitza hiru alditan taularatu da beraz, eta hala ere, sarrera eskakizunari ezingo diotela aurre egin adierazi du Francisco Larrakoetxea lehendakariak, izan ere OLBEk 5.100 bazkide eta abonatu baititu eta funtzio bakoitzeko 900 sarrera baino ezin-go dituzte jarri salgai. Gauzak honela, aurrera begira eskaintza zabaltzea, hots, zortzi lan eta bakoitzeko lau emanaldi antolatzea du xedetzat Elkar-teak. Opera guztiak produkzio berriak izango dira, eta hauetarik gehienak lehen aldiz hurbilduko dira Bilbora. Obrei musika jarritz, Euskadiko Orkestra Sinfonikoa eta Bilbokoak parte hartuko dute, Antonello Allemandi, Wolfgang Rennert eta Giuliano Carella maisuen batutapean, eta era berean, Bilboko Operaren Abesbatzak. Aurtengo aurrekontua 491 milioi pezetakoa (19 milioi libera inguru) izango da.

60 urtetik gora daramatza idazten Julian Alustiza «Aztiri»k

Euskaldun zaharren mintzaera

Gabiriarra dugu eta arnasbide gisara hasi zen idazten. Pastoralgintzaz gain, «Lihoaren penak eta nekeak» eta «Euskal baserriaren inguruan» ditu berebiziko obrak.

82 urte ditu eta oso pozik bizi da Arantzazuko frantziskotar anaidian. Oraĩndik jaiero egiten du bere 5-6 minutuko sermoitxoak, piska bat burua argitzeko, askotan dozena bat entzule izan arren.

Julianek baditu olerki mordoska bat, baserriaren ingurukoak, baina, damutzen ez bada, hilurrenerako utzikiko ditu argitaratzeko. Horren hitzaurrea egiten ari zela, Mikel Azurmendiren adierazpen batzuk iritsi zitzaizkion. Horien arabera, euskal kulturari kalte gehien egin diotenak apez-fraideak izan bide dira, eta Arantzazudenen buru. «Antiklerikala

Batuzale bada ere, euskalkien aldekoa dugu «Aztiri».

izatea gauza bat da; Julio Caro Baroja zendu berria ere hala zen, baina beste kategoria bat zuen. Garai bateko giro itogarrian, Arantzazuk eta misiolari-tzak egin zuten lana mese-degarria izan da. Horrega-

tik diot nire bitzaurrean, behar bada erlijioetsuren batzuk zapalkuntzarik egingo zuten, baina ez dugu soilik 30 urteotan egin 'zerbait positiboa', epe horiluzatu beharra dago; eta gainera gauza negargarria

bilatzen dut Azurmendik liburua erdaraz ateratzea: *hori Garibaik eta egiten zuten*. Badaki Arantzazu defenditzen bai, Alustizak.

Euskal kultura zapaltzen ari baziren, gainera, zergatik erre zuten liberalek bertako liburutegia? Gisa horretakoak bururatzen zaizkigu. Arantzazu oso herrikoia izan da, dudarik gabe. Gerraondan batez ere, ia frantziskotarrak bakarrik geratu ziren euskal kulturaren alde lanean, beneditar, karmeldar, kaputxino eta josulagunekin 'lehian'.

Berez apala frantziskotarra

GARAIERA handiko gizonak eman ditu Arantzazuk. 85 urterekin Valladoliden hil berria den Inazio Mitxelena Omaetxeberria esaterako. «Hamaikatzoren irakaslea, ez da gehiegi ezagutzera eman, baina euskara galetan oraingo Euskaltzaindia osoak adina zekien. Aparteko intuizioa zeukan bark, gertatzen da gauza askotara zabaltzen eta nabasten zela, hura hain maitea zuen euskarara bakarrik jarri izan balitz, auskalo! Nik ezagutu dudana azkarrera, erdararen hastape-

«Herriaren aparteko gauza hori»

LEHEN ikasketak Arantzazun 1923an, teologia Oliten, 1936an apeztu zen Valladoliden eta bakar-bakarrik egoteak eraman zuen bere lehen literatur lanak han sortzera. Sermoigintza Larri-naga maisu hil-berriarekin ikasi zuen. «Organizatzaile bikaina izan nuen; ez zela berdina eta ea oradore edo kantore izan nahi nuen galdetu zidan, eta nik, frantziskotarrak lehenik predikadore behar zuela».

Gazterik bataiatu zen olerki eta elertigintzan. «Andamariaren iturriak», «Arantzazuko Andamariaren pagopean», «Zeken alena», hasieratakoak ditu. Geroztik «Iturrian eta beste» eta «Sermoiak», 50eko hamarkadan, batik bat «Arantzazu» eta «Euzko Gogoak» aldizkarietan ere aritu zen; batuaren zale, 'h'aren aurka zihar-duen «Goiz-Argi»-n kola-

boratzeari muzin egin zion. Bere azken lan argitaratuak «Lihoaren penak eta nekeak» eta «Euskal baserriaren inguruan» dira, 1981 eta 1985ekoak. «Gaia zaila eta galdua da lihoarena, baina pozten naiz garai hartan egin nuelako, egun ezinezkoa litzateke. Berriemaile gebienak hil dira. Baserriaren ingurukoa errazagoa da eta batzuek hiruzpalau bider leitu dutela esan didate».

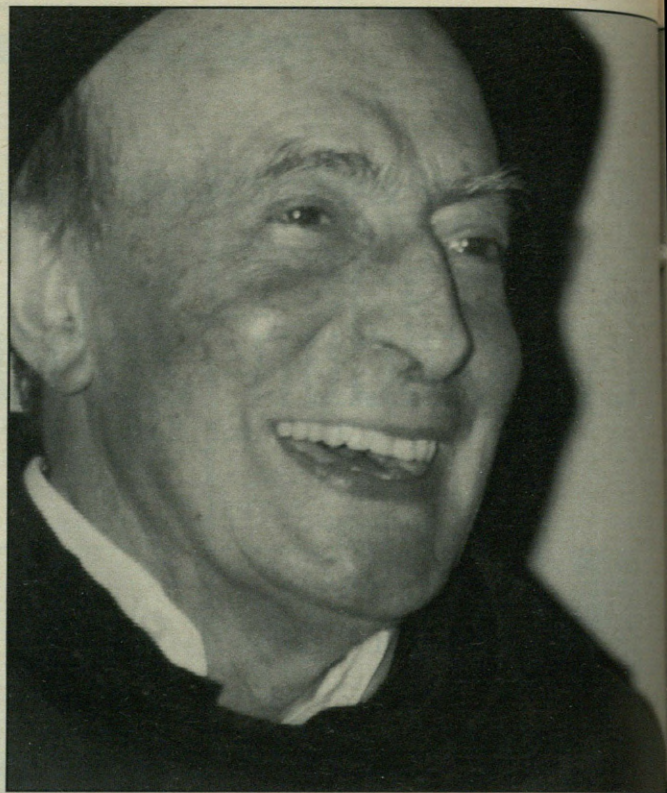
Berak bezalakoek herri-jakituria jasotzeko eginiko lanak jarraitzailek behar luke. «Leizaolak egiten du, baina euskara gutxi du eta ez du muinik harrapatuko. Arestik bai, hark muina harrapatu zion euskarari. Patziku Perurena ere oso gustokoa dut, hanka sartuko du batzuetan, baina jasotzen du herriaren aparteko gauza hori».

nei buruz bark eginiko lana Justo Perez de Urbel agustindar ospetsuak irakurri eta txunditurik geratu omen zen. Poliglota zen, alemaniera eta ingelesa laster ikasi zituen eta batetik bestera berehala pasatzen zen. «Arantzazu» aldizkarian, «Ariztondo» izenpean gauza ederrak idatzi zituen etimologiaz-eta, aparteko do-baina zeukan. Behin baino gehiagotan esan genion, XVI-XVII. mendeetako Arantzazuko kantu zaharrak (zati bat Kuban galdu zen) bildu eta interpreta zitzala, berak bakarrik eman abalko zigula argitasuna

orokorki. Baina alferrik, hor daude kantu zaharrak us-teltzen».

Pastoralgintza, sermoiak

ALUSTIZAK ilusio piska bat eta ezagumen bat bazuen euskal literaturaz, eta Omaetxeberriak bultzatzen zuen «Arantzazu»-n olerkiak argitaratuz, baina pastoralgintzara lotu eta irauli behar izan zuen. «Font Andreu apezpiku katalanaren bidez lortu genuen lekutxo bat euskararentzat Radio San Sebastianen; batez ere gai-xoek eskatzen zutelako ait-zakia jarritz, hitzaldia

Badu olerki mordoska baserriaren inguruan baina, damutzen ez bada, argitaratzeke utziko ditu. (Argazkiak: J.M. Arano).

ematen genuen. Iparraldean bozkarioz entzuten zutela eta Hegoaldeko tabernetan... beste gauzarik ez zen euskaraz irratian». Hizkuntzarentzat giro hobea etorriko zirelakoan jardun zuten.

Sekula ez du oztoporik aurkitu eztarrian eta, ele bietan, beti aurrez idatzi ditu sermoiak. Burgosko katedralean ere emana da bederatzizurren oso bat. Arantzazun, bakea gaitzat zuela emaniko hitzaldiak makina bat hots atera zuen. Nafarroa ia guztian ibilia da frantziskotarra misioak ematen. Añoveros nafarra ere han ezagutu zuen, berak ezagututako gizonik gizonena. «Esaten dugu euskalduna behar dugula obispozarako. Beste Añoveros bat hartuko nuke nik. Hark bidea ikusten zuenean, inork ez

zion atzera eragingo. Franco ez zen berarekin atrebitu».

Anekdotarioa osatuz

ANEKDOTAK ere baditu, Gipuzkoan eta Bizkaian ibilitako garaikoak. «Ondarroan auto-stop egiten ari nintzela, udaltzain bat etorri zitzaidan, 'Kabuen, paz-y-bien aita!' esanez. Oliten esaldi borrekin hasten nituen erdarazko sermoiak eta oraindik bala ezagutzen naute han. Beste

■ Sekula ez du oztoporik aurkitu eztarrian eta, ele bietan, beti aldeztu aurretik idatzi izan ditu sermoiak

«Seguran beti Arantzazuko frailea nabi izaten zuten. Nik ez dut sekula jendea gogor hartzeko nabirik izan. Esan dudana hitz gogorrena Zegaman. Pekatuari buruz ari ginen eta ez dakit nondik nora atera zitzaidan: 'Jaungoikoaren zokor-mazoak kirten luzea dauka eta halako batean emango digu ematekoa'. Zer da eta aste hartan bertan 56ko izozte izugarri bura, pinuak erreta geratu zirenekoa. Mila aldiz esan zidan gero bertako parrokoak, berriez ere esan behar nuela».

Hizlari hoberenak

EZAGUTU dituen hizlari hoberenak, Agirretxe erre-zildarra (ele bietan), Salbatore Mitxelena, Julian Lasa, Arrasateko Arabaolaza... Pasadizo polita badu: «Ara-baolazak aparteko 'eskua' zuen neskatxekin. Nagusi nengoen Zarautzen eta berak neska-tanda bat zeukan Usurbilen gogo-jardunaldietan. Berak eman beharreko sermoia niri egitea tokatu; trenean banoa eta neska-piloak igotzen zirela geltokietan, diskotekara ote zihoazen ere pentsatu nuen. Zarautzen jaitsi eta gure parrokiara non doaz nire aurretik. 'Hauek Arabaolaxaren atzetik, eta nik eman behar sermoia. Oraintxe egin diagu ederra!'. Jo nuen pulpitura eta, 'senide maiteok, bake eta zorion guztioi. Hemen, begiratu batean, aurpegi ilun asko ikusten ditut, baina ez estutu, gaur morroia bidali du aurretik, bihar etorriko da artzaina'. Irribarrea egin zuten eta aurrera».

Gaur egun, politikariek dituzte pulpituak, komunikabideak dira erlijioa.

«Badira Nafarroan behin bakarrik bisitatu ditudan herriak; handik 40 urtera, nik esandakoak gogorarazi dizkirate»

«Oratoria hitza, keinua eta isilaldia da ordea, eta ez zaizkio gustatzen 'sermoilariok'. «Ez dira batere prestatzen, gero oso abstraktuak dira. Beti izan dut kezka hori: herriak jaso dezala esaten dudana. Badira herriak Nafarroan behin bakarrik bisitatu ditudanak, handik 40 urtera, nik esandakoak gogorarazi dizkirate».

Oratoria on baten beharraz

«EZ diet jasotzen politikari askori, ez dakit zertaz ari diren. Ez dakite isiltzen garaiz, hobe lukete isilaldi batzuk egingo balituzte».

Pena hartzen du, zeren eta lehen 6-8 bat hizlari baziren arrakasta zutenak, eta gaur? «Askok sartuta daukate, zenbat eta gutxiago ematen duen gizonak, hobe dela, hori izpirituek eman behar duela. Arrazoi kaskarra da hori, gizonak ere jarri behar baitu beretik. Irrati-telebistetan nola hitz egiten duten... Hizlari batek zerbait berezia behar du, ez buila bakarrik. Horiek zer egingo lukete Segurako eliza batean, ez mikrofonorik ez ezer?, deiar dar batean hitz egin beharra zegoen».

JON ARANO
RAMON UGALDE

inon ez bezalako arrastoa utzi nuen ban. Udaltzainak aurkitu zidan autoa».

Misioetan infernuarekin mehatxatzen zekiten fraileak ere baziren. «Ezagutu nituen gure artean ere oso gogor sartzen zirenak gauza horiekin. Ez dakit zergatik, baina ni ez, infernua aipatu, zeharka aipatzen nuen misioetan. Gizona librea da, askatasuna da Jainkoak gizonari eman dion dobainik handiena. Kalbario-mendian dugu gizonaren misterio guztia: Jesukristo gurutzean dago, bi lapurren artean: bata otoitzean eta jaunaren errukiari irekia, bestea birraoka, lebengo barrokierian. Bata zerura doa, bestea, bestea... Isilaldi luzea. Jau-na isildu egin zen, bura da epaile, ez ni».

Sermoilari on bat herriko jai-elizkizunetara etortzea gauza handia zen, egungo bertso-saio on baten pareko.

TEP Bidaiak
San Martzial 1
TEL: 42 00 71
Faxa: (943) 43 09 13
DONOSTIA

TEP Bidaiak
Urbietan 59
TEL: 42 06 88
Faxa: (943) 46 46 15
DONOSTIA

UDAZKENA 95 OPORRAK

ANDORRA BEREZIA	19.900 pta
GALIZIA 7 egun	16.700 pta.-tik
SALOU 10 egun	24.500 pta.-tik
PENÍSCOLA 14 egun	35.900 pta.-tik
BENIDORM 14 egun	28.500 pta.-tik
GANDIA 14 egun	34.700 pta.-tik
GUENGIROLA 9 egun	24.900 pta.-tik
LA MANGA 14 egun	35.600 pta.-tik
ROQUETAS 14 egun	42.700 pta.-tik
MATALASCAÑAS 10 egun	38.500 pta.-tik
TOCHA (Portugal 10 egun	28.800 pta.-tik

Prezioan barne: autobusa eta pentsio osoa. Irteera egunak eta eskurtsio planak kontsultatu.

Kantua eta antzezpena loturik umorea jorratzen dute

Easoko Ederren probokazioa

Donostiako Orfeoiaren Kantu-Eskolak, Hika taldeak ekoizturik, eta Agurtzane Intxaurrea zuzendari dela, kantua eta antzerkia biltzen dituen ikuskizuna biribildu du. Hamar emakume eta bi gizonezko, erreperitorio klasikoa alde batera utzita, aktore egin dira.

KANTARI profesional izan nahi dute gehienek. Opera, aria, *lied* eta antzekoak kantatzeko, 1993an Donostiako Orfeoiak antolatutako kantu-eskolan hasi ziren bi urteko programa ikasten. Asmo horrekin, alor desberdinak jorratzen hasi ziren: abesteko teknikak, bokalizazioa, musikaren historia, hizkuntzak, antzeppen-teknikak eta abar.

Donostiako Orfeoiak duela zazpi urte sortu zuen eskola hau eta ikastaro-amaiera guztietan ikuskizunen bat antolatzeko eskatu izan du. Agurtzane Intxaurrea taldearen zuzendaria ikasle eta antzeppen teknik irakasle izan zen garaian hasi zen mamitzen orain plazaratu duten ekoizpen hau: «Eskolara ia neskak baino ez etortzea urteroko arazoa izaten denez, irakasle moduan, baiek protagonista izango zituen kontzertu komiko korala

idazten basi nintzen. Abo-tsa lantzearekin batera beste bainbat gauza ere ikastea -eszenatoki batean egoten jakitea, mugitzea...- kome-nigarri zela kontura zitezen, bakoitzari esketx bat prestatu nion. Gero denen arteko lotura bilatu eta oi-narria egina zegoen».

Aukera artistikoa zabalduz

PARTEHARTZAILEAK kantariak, musikariak dira. «Hasieran gauza serioak bakarrik abesten zituztelako, 'Easoko ederrak' beraienez ez zela egokia pentsatzen zuten, kabaret bateko ikuskizunetatik gertuago zegoela, baina kontentzitu egin nituen eta gaur egun oso pozik daude, aukera artistikoa zabaldutik abal izan dute».

Sorrera umila izanagatik, lanak badu istorio bat, musika ere izugarri landu da eta kantua nahiz antzeppen al-

Intxaurreagak zuzendu du kontzertu komikoa. (Arg: R. Lizartza).

detik oso zaindua dago. Agurtzaneren hitzetan, «ikusleak galdu samar daude hasieran, baina erantzuna ona izaten da, barre ugari egiten dute».

Hamar kantu ezagun hartu eta bertsioak egin dituzte,

testuak aldatuz eta barregarri bihurtuz. Pianojolea, bederatzi kantari, gizonezko bakarlaria eta kontserjea, horiek dira partaideak.

Aktore eta kantarietako bat Gotzone Oizartabal hondarribiarra da. Kanta-

■ Pianojolea, bederatzi kantari, gizonezko bakarlaria eta kontserjea dira partaideak.

tzeko arazorik ez eta ozto-
poak antzezpenean aurkitu
ditu: «Akats ugari egiten hasi
ginen, niretzat zaila zen

jendaurrean mugitzen ikasi
eta nire pertsonaiaz -etorki-
zunik gabeko gizakia- jabe-
tzea, baina zuzendariak

laguntza bandia eman di-
gu geure buruarengan
konfiantza izateko».

Donostiako Orfeoiko ki-
dea izanik, ohiko estilotik
urruntzen den ikuskizun
honen aurrean Orfeoian
zein erreakzio-mota eman
den galdetu diogu. «Oso
erantzun ona izan da;

ikuskizun landu bat pres-
tatu dugunez gero, kantu-
eskolak zerbaitetarako balio
duela erakutsi dugula esan
digute eta zorionak eman
dizkigute lehen pentsaezina
zelako horrelako zerbait
egin ahal izatea».

RITXI LIZARTZA

■ Hamar kantu ezagun hartu eta
bertsioak egin dituzte, testuak aldatuz eta
era berean barregarri bihurtuz

**SOLUZIO
GRAFIKOAK**

ANTZA
Maisuen Eskutik

**SOLUZIO
GRAFIKOAK**

Zirkuitu ibilbidea, 1 eta 2 ☎ 37 15 45 - Faxa 37 34 03 • Lasarte Oria 20.160

Gotañe-Irabarneko Idaula mendian, irailak 15ean, gaueko bederatzietan

Iraganaren agerrune magikoa

Beniat Axiari, Michel Etxekopare, Txomin Larronde eta Paxcal Indo Iparraldeko lau musikarik Euskal Herriko musika tresna zaharrenak elkarrekin lantzea erabaki dute: ahotsa, eltzagorra, xirula, txalaparta oraingo denboran ezarriaz. Horretarako ikuskizun harrigarria egingo dute mendian, musika, dantza, suak eta argiak nahastuz.

AZKENEKO urteetan behin baino gehiagotan bildu izan dira lau euskal musikariak kantaldi batzuk ematera. Hala ere, Idaula izeneko ikuskizun hauen hasierako ideia ez zen beraiena izan. Atlantiaar Pirinioetako Kontseilu Nagusiak «Udazken kulturala» antolatu ohi du urtero, bertan musika eta

antzerkiari loturiko ekitaldi ugari izaten direla. Kontseilu Nagusiak programa horretan parte hartzea proposatu zien eta bizpahiru ekitaldi egitea ohiko musikatik abiatuz. Orduan ideia hau aurrera ateratzeko asmoz bildu ziren, irailean egingo diren ikuskizun hauek prestatu zituztela.

Ikuskizun nagusia «Braulia» da eta Zuberoako Gotañeko mendietako lepoan dagoen Idaulan egingo dute irailaren 15ean. Toki honen xarma eta aberastasunaz profitatuz, sekula egin ez den ikuskizuna ospatuko da, non denak zirkuluan antolatuko diren, bai musikariak bai dantzariak eta

baita parte hartuko duten beste artista guztiak ere.

«Braulia» antzinan egiten zen Zuberoako dantza zahar eta sinboliko bat da, soka-dantzaren antzekoa. Maskarada denboratik kanpo egiten zen dantza honen antzeko zerbait egin nahi lukete, Idaulan leku aproposa aurkitu dutela. Hala ere ikuskizun honen edukia ez da soilik dantzara mugatuko, musikak eta argi jokoek ere leku garrantzitsua izango dute.

Doinu zaharrak eta dantzak elkarturik

ETXEKOPARE Axiari, Indo eta Larrondek eramango dute ikuskizunaren pisu guztia. Hauek ahotsa, eltzagorra, xirula eta txalaparta erabiliko dituzte kantaldia aurrera eramanez nahian. Honen bidez Euskal Herriko musika tresna zaharrak elkarrekin landu nahi dituzte eta indar handiagoa emateko leku indartsu eta irekia erabili. Hala ere, beste artista ugari bilduko dira ikuskizuna aberastu asmotan.

Dantzariak ehundik gora izango dira eta hauekin zirkulu handia egin nahi dute dantza zaharrak eta garaikideak nahastuz. Dantzarien

«Andere Seroraren oroimena»

NAFARROA BEHEREAN beste ikuskizun bat emateko asmoa dute Idaulekoaren ezberdina, irailaren 24an «Andere Seroraren oroimena» egingo dutelarik Ahaxe-Bascassango elizan.

Bernard Etxepare, Jakes Ahamendaburu eta Manex Lanatuaren olerkiak landuko dituzte. Sineste eta mitoen, erlijio eta paganismoaren erdian, sakratua eta sorgintzaren artean

Andere Seroraren oroimena gogoratuz.

Pascal Indo txalapartariak izan zuen olerki hauen berri eta besteei ezagutzera eman ondoren denen artean ikuskizuna lantzen hasi ziren. Doinu batzuk prestatuak dituzten arren inprobisazioak hartuko du protagonismo nagusia. Ikuskizun honek ere artista laguntzaile batzuk izango dituzte: Jean Pallandre, Michel

Doneda eta Serge Pey Okzitaniako poeta.

Ekitaldi honek indar handiagoa izan dezan leku aproposa aukeratu nahi izan dute eta Ahatsa-Altzieta-Bazkazaneko eliza hartu dute ikuskizun gune moduan. Eliza hau lehengo sinesmenaz oso 'kargatua' da, aberastasunez betea, bertan gaur egungo eta lehengo lutzuko gauzen lotura agertzen dela.

Ikuskizuneko kantari nagusiak beren doinuak lantzen. (Argazkia: Luz Media).

artean Aintzindariak dantza elkarteak daukagu. Elkartea hau Zuberoako 15 herrieta-ko 13 dantza taldek osatzen dute eta Idaulan antzinako dantza zaharrak praktikan jarriko dituzte. Hauekin batera La Compagnie Nomades le Loft Vevey suitzarrak egongo dira. Lausanneko dantza konpainia dantza garaikideko koreografia berri bat dantzatu asmoz dator ikuskizun honetara. Koreografia hau hitzik gabekoa da, txorien abestien antzekoa.

Hauez gain beste musikari batzuk egongo dira Gotañeko mendian. Besteak beste Michel Doneda Toulouseko saxofonista, Jean Pallandre elektroakustika musikaria eta Cite de la Truc Pariseko berealdiko perkusio taldea izango dira.

Ikuskizun moderno bat egin nahi dute Euskal Herriko musika tresna zaharrenak direnak elkarrekin landuz

Aurretik zerbait prestatua izan arren, inprobisazioak leku garrantzitsua izango du. Lau musikariek bi urte-tan doinu batzuk prestatuak dituzte baina hemendik kanpo beste musikariek gauza batzuk lotuak badi- tuzte ere inprobisaziora jo- tzeko asmoa dute. Inprobi- sazio horretaz gain soinu-ar- giz apainduta egongo da Idaule.

Sua eta artifizio jokoak

ZUHAITZ eta mendiez in- guratua egoteak ematen dion edertasunaz baliatuz soinu, argi eta su artifizialez janzteko asmoa dute ikuski- zuna. Honela perkusioak eta kantariak banatuta egongo dira zuhaitzetan eta bazterretan, sua eta artifizio jokoez berdina egin nahi

dutelarik. Honetaz Lubat konpainiako Patrick Auzier su eta suzirigile famatua ar- duratuko da.

Idaule mendian egingo den ikuskizunaz tokiak duen garrantzia, aberasta- suna adierazi nahi dute eta honetaz baliatu zerbait egi- teko. Aire librean lurra eta zeruaren artean lurretik ateratzen diren dantzak os- patzea eta musika eta krea- zioari loturiko zerbait egitea litzateke beraien helburua.

Nahiz eta antolaketa guz- tia beraien esku egon, diru kontuetan ez dira sartu be- raiek. Finantzaketa eta kos- tuen gaia Atlantiar Pirinioe- tako Kontseilu Nagusia eta Kultura Ministerioaren esku geratu baita.

Antolatzaileei honelako ikuskizunak beste leku ba- tzuetan emateko ideia irekia eta aberasgarria iruditzen bazaie ere, oso zaila ikusten dute antzeko zerbait erpepi- katzea.

JOSU ARANBERRI

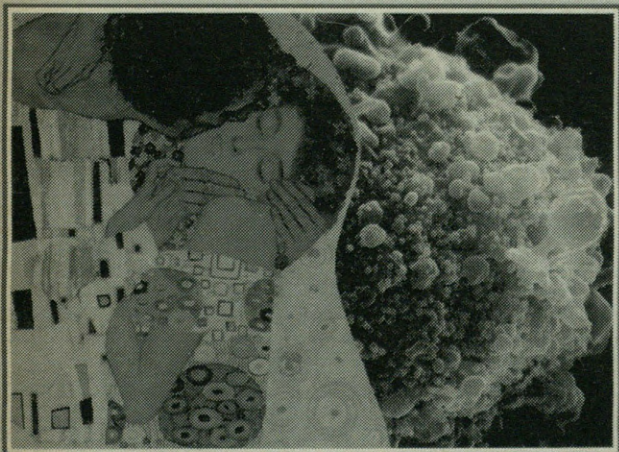
1973tik bideak idekitzen
Hasi ginenetik helburuak argi
Lurralde mugak gaindituz
Hizkuntzaz gogoak elkartuz
Hego eta iparraldeko lankidez
Erdizka osaturik lantegia
Gaurko eta biharko beharrer
Erantzuna emateko gertu.

INDUSTRIA ELEKTRONIKA
 OSAGAI ETA ELEKTRIZITATE
 HORNITZAILEAK ARLOETAN

TRAT

Tel. 07/33 59 20 03 82 - Fax: 07/33 59 20 46 39
 BEHOIA BIDEA 26 - 64700 HENDAIA

HIESA: PREBENTZIOA, SEXUALITATEA ETA DROGAK

- Euskal herritik gairik modernoenak gure hizkuntzaz.
- Puntako esfortzu editorialaren ondorioz, orain, 160 orrialde eta beste hainbeste argazki.
- Jadanik badituzu hiru titulu hauek kalean. Eskatu zure liburutegian.

OINARRIZKO LIBURUTEGIA

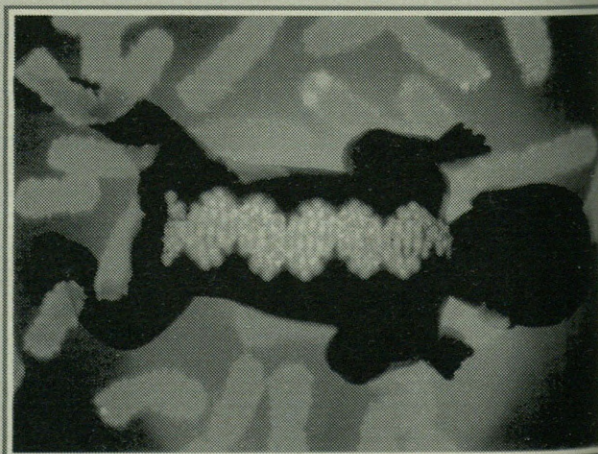

PIRINIOAK ETA EUSKAL HERRIA: MITOAK ETA SINESKIZUNAK

GENETIKA, ETIKA ETA IDEOLOGIA

(Genetikaren historia eta *Genoma* proiektua)

GAIK ARGITALDARIA

L I B U R U A K

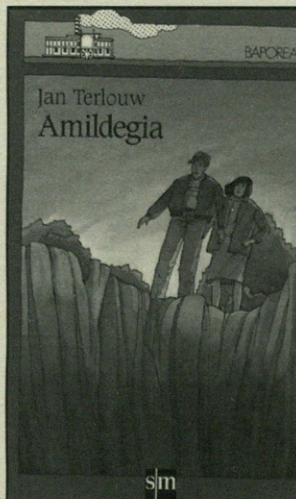

**«ORTOGRAFIA
LANTZEKO ARIKETA
LIBURUSKA»**

EDU IRIONDO ETA
JOSEBA BUTRON

IDATZ 1, 126 or.

Idatz bildumako lehen ariketa liburuskak hau ortografia edo hitzen idazkera zuzena landu nahi duen edonorentzat da eta bakarka edo talde lanean erabil daiteke. 1.000tik gora hitzen ortografia eta puntuazio zeinu arruntenen inguruan osatu da, lau atal nagusitan egituraturik: Hitz arrunten idazkera, hitz bereziak, puntuazio zeinuak eta ebaluazio ariketak. Izan ere, azken unitatean nork bere ebaluazioa egiteko ariketak daude. Hizkuntzarako ikas-materialen arloa hornitzeko asmoz osatu dute bilduma ●

**«AMILDEGIA»
JAN TERLOUW
ITZULTZAILEA: XABIER**

MENDIGUREN
BEREZIARTU

SM, BAPOREA BILDUMA,
206 or.

Lurrikara gertatu ondok, Harana eta Mendiak izeneko bi herrialdeak amildegia handi batek banaturik geratu dira. Mendiak herrialdeko agintariekin hainbat ikerketa egin omen dituzte zubi bat eraikitzeko, baina, Yonder, hamasei urteko gazteak jakin duenez...

Terlouw idazle holandarrak haur eta gazte literatur eleberri ugari idatzi ditu. 1973. urtean Holandako Gazte Literatur Sari Nazionala jaso zuen.

PAKO ARISTIREN BEGIETAN

Emozioa bai, sentimentalimoa ez

Ipuin bat kontatuko dizuet Mariasun Landaren ipuin berri honi buruz. Hamabost urte inguru neuzkala Donostiara joan nintzen erosketa zerbitzu egitera, gaua han ikasle zegoen arrebarren etxean pasako nuela oharra etxean utzi ondoren. Iluna iritsi zenean, barruan halako alaitasun bixigarria piztu zitzaidan, abentura nahia-
ren eta anparo behararen arteko nahas-
mendu bat, eta bokata bat jan, ardo piska
bat edan eta kafe zigarroz lagundutakoa
hartu ondoren, Urgull mendiko banku
batean etzan nintzen lotara, biharamu-
nean goizeko bederatziakotako autobusa
hartu nuen arte.

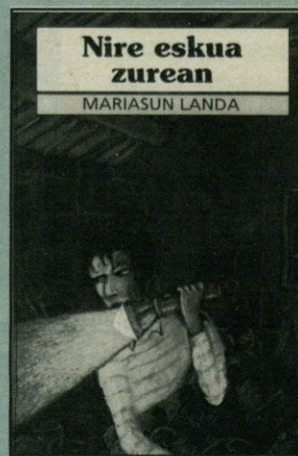
Hau da «Nire eskua zurean» liburuan kontatzen dena, hori guztia noski beste eszenario, beste hitz eta beste buruhauste batzuen jantziak. Eta nere bizitza gogoratu badut ez da izan interesgarri eta zoragarritzat erakutsi nahi dudalako, baizik eta liburu bat irakurtzerakoan zure biografia-
rekiko nolabaiteko lotura edo erasana

zein garrantzitsua den azpimarratzearren.

Xabiren ama alargunak mutil berri bat ezagutzen du, haur gizon-bidean doanaren iritziz honela deskribatua: «Anteojodun nazkagarria (...) kuartrojos kankailu (...) sasikume (...) txinpanze (...) pijo nazkante (...)». Xabik ez du komunikaziorik amaren nobio berriarekin zeinek argazki batetik hitz egiten dion.

Egoera horren kontraste gisa modu benetan xarmagarrian kontatzen zaigu nola egon den zen Xabi amaren sabelean, honela bukatzen duelarik: «Hori dena gertatzen zen ni amaren sabelean igeriketan nenbilen bitartean».

Datorkion bakardadearen aurrean Xabik bi laguntza aurkituko ditu: bera baino autosufizienteagoa den Antton laguna, eta beraz gustaturik dagoen Idoia, ondo brodatutik, hizkera zehatzez eta (agian) suspense piska baten ahuleziaz jotako istorio bat osatuz. Sikologia oinetakoa hankari bezala dagokio protagonistari, denon

**NIRE ESKUA ZUREAN
MARIASUN LANDA
EREIN**

subkontzientean dauden sentipenak berpiztuz. Hori da garrantzitsua, emozioaren garapena sentimentalismoan erori gabe.

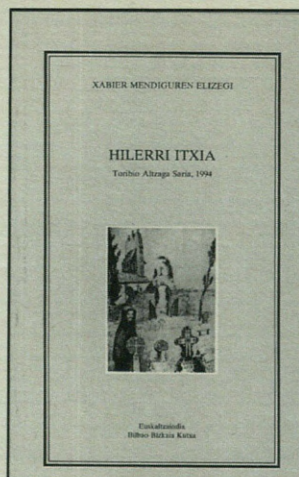
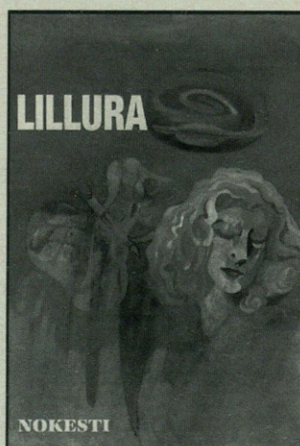
«EUSKAL IZENDEGIA»

J.M. SATRUSTEGI
EUSKALTZAINDIA, 133 or.
Erdal itzulpena zeukaten euskal izenak legez bazterturik zeuden «une antzu batean», hitzaurreak dioenez, argitaratu zen lehen aldiz, 1972an, liburuskua. Bigarren edizioa 1977an kaleratu zen, euskarazkoek erdarazko izen ofizialen legezko maila bera ezagutu zutenean. Azkenean, hirugarren argitalpen honetan ikus daitekeen, gurasoek badute, hemendik aurrera, jaio berriarentzat egokia iduritzen zaien izena aukeratzeko askatasun ofiziala, «pertsonen ahalke eta duitasuna ukitzen ez duten hitzetan». Aukeran duzue beraz, orden alfabetikoan sailkatutik, izendegia-
ren zerrenda osatua ●

«LILLURA»

NOKESTI, 366 or.

Eleberrigintzan estreinatu berria dugu Nokesti, Finlandian jaiotako euskaldun berria. 1971 inguruan hurbildu zen Euskal Herrira, euskara ikasi asmoz, eta Xabier Peñarekin jardun zuen, ikasketetan eta Euskal Herriko bazterretan zehar hemengo berri jasotzen. Ordudanik hainbat bira egin ditu Helsinkitik hona, eta azkenez, liburua idatzi ere bai, zeina Peña irakasleari eskaini dion. Aita Onaindiak egin dio hitzaurrea, eta bertan dioenez, «idazle arrotz batek egindako lan oni, ez dautsagu azterketarik egin nai izan. Bego berean, langillearen lana». Liluraz jasotako irudiak osatu ditu Nokestik euskalkiak baliatuz ●

«HILERRI ITXIA»

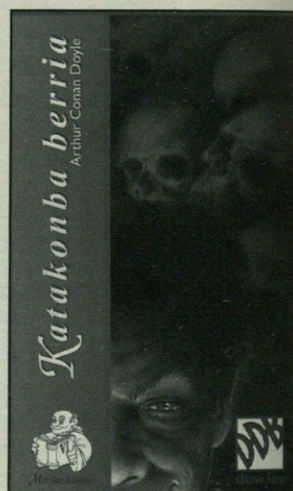
XABIER MENDIGUREN
ELIZEGI
EUSKALTZAINDIA ETA
BILBAO BIZKAIA KUTXA,
59. or.

Pasa den urteko Toribio Alzaga saria jaso zuen idazle beasaindarrak antzerki obra honekin. «Joxean Lasa eta Joxi Zabala, kanposanturik gabe ehortzi zituztenei» zuzendurik dago, eta legezko urteak pasa eta gero, itxi berri duten hilerrri batean abiatzen da kontakizuna, bertan lurperaturiko gorpuak, hezurak, hilkutxak ateratzen edo desehorhtzen ari diren unean. Haria mamitzen doan heinean, euskal herriarroi gertukoak eta ezagunak zaizkigun errealitateak arakutzen dizkigu ●

«KATAKONBA BERRIA»

ARTHUR CONAN DOYLE
ITZULTZAILEA: OSKAR
BILBAO-GOYOAGA
DESCLEE DE BROUWER,
MIKOLETA BILDUMA,
88 or.

Sherlock Holmesen sortzailearen bi ipuin jaso dira Mikoleta bildumako liburu honetan, autoreak maisuki erabiltzen dituen baliabideen adierazgarri direnak, hots, izua, beldurra eta jakinmina sortarazten dutenak. Euskaltegiko 6. urraketik gorako ikasleentzat egokitutik dator, eta halaber irakaskuntza ertaineko programazioan 5. mailatik gorako ikasleek erabiltzeko modukoa da. Testua lantzeko ariketak ere baditu ●

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

Manex gogoan

Donapaleuko hitzaldi eta lekukotasunak

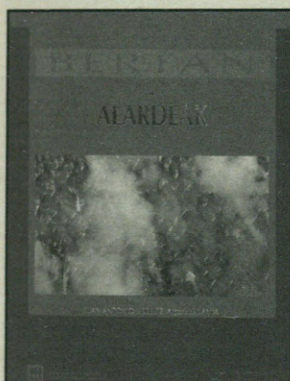
maiatz.

«MANEX GOGOAN»

DONAPALEUKO
HITZALDI ETA
LEKUKOTASUNAK

MAIATZ, 125 or.

Manex Erdozaintzi-Etxart hil zela hamar urte bete ziren iaz, eta karia honetara talde bat bildu zen Donapaleun, idazlearen lana eta ekarpena aztertzeko. Bertan jasota-koak bildu ditu Maiatzek ●

«ALARDEAK»

JUAN ANTONIO URBELTZ
ARGAZKIAK: LAMIA
GIPUZKOAKO FORU
ALDUNDIA, 120 or.

Folklore jaialdi hauen sorrera eta bilakaerari buruz kolorezko ilustrazio deigarriez ornituriko liburua pres-

udara joan zaigu, eta ohizkoa den bezala, euskal diskorik ez da argitaratu, horregatik aukera paregabe bat dugu maketa bati buruz hitzegiteko, nahiz eta maketarena kasu honetan anekdota gisa hartu nahiko nukeen; Jeremiah Johnsonen lan berri hau disko bat izan baitzitekeen, edo hobe esanda, disko bat izan beharko luke.

Baina gauzak dauden bezala daude merkatuan, eta Jeremiah-k bere hirugarren maketa atera behar izan du. Zinta honetan aurki dezakegun lana ordea, aparta da. Jeremiah-k, edo Bittorrek, hau baita bere egiazko izena, pertsonalitate puntu handi bat du, bere euskarari 'flamenko' aide bat emanez.

Konposizioak sinpleak baina zuzenak dira, bere gitarra akustikoarekin aterata-

koak direla suposatzen dut, eta konponketek (pianoa sartuz, perkusioa...) asko aberasten dituzte abestiak.

Letrak benetan interesgarriak dira, zorrotzak, eta hauek jarraitzeko aukera duzu, maketaren liburuskan, bai euskaraz eta baita gaztelaniara itzulita ere. Idazle bartzuen adaptazioak aurki ditzakegu (Sam Shepard, Fernando Pessoa, «Harizko gizona» eta «Beharbada gaur» abestiak), *fellatio* bat reggae erritmoan («Oparitxoa»), hondartzako istorio ironiko batzuk («Itsasertzean»), abesti instrumental zelta bat («El soplagaitas»), eta baita bertsio pare bat ere: El Ultimo de la Filaren «Aviones plateados», bikaina; argi ikusten da pop-flamenko fusio hori nondik sartu zaion Jeremiah-i, eta hemen bai ondo

JEREMIAH JOHNSON MAKETA, 1995

geratzen dela abesteko duen era 'afektatu' hori, euskaraz abesten duen abestietan arraro samarra geratzen baita. Beste bertsioa The Police taldearen «Message in a bottle» euskaratua, hau ordea ez zaio hain borobila gelditu.

Zortzi abesti guztira, estilo ezberdinak bilduz, baina ukitu pertsonal batekin. Maketaren grabaketa-kalitatea ere aipatzekoa da, oso txukuna eta garbia.

tatu du, Bertan bildumaren baitan, Juan Antonio Urbeltzek. San Sebastian eta San Rokeren ohorezko alardeak direla, Araba, Nafarroa Beherea eta Lapurdiko eskola militarrik, mairu eta kristauen lehia... alardearen lekuan lekuko xehetasun guz-

tiak jaso ditu. Halaxe aipatzen du autoreak: «Bere presentzia 'berezkoa' da, danbada baten ezteak gaur egun ezinezkoa den isiltasun egiazkoa hausten zuen kulturaren zegoen txertatua. Euskaraz, erdaraz eta frantsesez datoz testuak ●

ARGITALPEN BERRIAK

"JIRA-BIRA" BILDUMA

- JIRA-BIRA 2
- JIRA-BIRA 2 GIDA
- JIRA-BIRA 2 KASETA
- JIRA-BIRA 1-2 IPUINAK

Pasiotarrak - 48290 ● EUBA ☎ 6308036 FAX: 6308028

Neguko programazioak «Space Precinct» telesaila ekarriko digu.

Gazteen aldeko apustua

Aurkeztu berri du Euskal Telebistak datorren astelehenetik aurrera, hilaren 18a, eta ikasturtean zehar eskainiko duen programazioa. Barne produkzioaren aldeko apustua, sinergiak aprobetxatuz, eta astebururako kirola eta filmeak ditugu urteko protagonistak. Aste barruan gazteek izango dute tarterik luzeena, «prime time»a magazin eta lehiaketen esku gelditzen bada ere.

IKASTURTEAREN hasierarekin batera, ETBk neguko programazioaren berri eskaini digu. Iruñean zintatu gintuzten —Nafarroan ETB hartzeko ofizialtasuna ospatzeko asmoz— eta bertan, kazetariok gala dotorez jantzitako programazio berria aurkeztu ziguten. Barne produkzioaren aldeko apustu argia, gazteei zuzendutako saioak, filme ospetsu apur batzuk, kirola eta umeentzako tartearak.

Luzemetraiak asteburura mugatu badira ere, ETBk ka-

litatearen aldeko apustua egin du, kantitatea alde batera utzita. Filme tarte hauek bi izango dira euskaraz eta ildo honetatik datorkigu larunbat eta igande gauean eskainiko dituzten «Euskal Zinea» eta «Zine Oro» izeneko saioak. «Euskal Zinea»-ren barruan, Julio Medem-en «Katagorria» edota Bajo Ulloaren «Ama bila» pantailaratuko dituzte, beste beste. Igandeko gauak abentura, akzioa eta fikzioa dute oinarri. «Zine Oro»-k Indiana Jones edota Star Treken pro-

tagonisten abenturak ekarriko dizkigu.

Kirolek ere tarte nagusia izango dute asteburuetan, betiko legez. Espainiako futbol ligaren jarraipen informatiboa, partidua, «Kirolez kirol» eta beste saio batzuek orain arteko protagonismoa mantenduko dute. Hala ere, lan egunetan pantailaratzen den gaueko «Gaur Egun»-ak ordu erdia eskainiko dio kirolei.

Aste barruko arratsaldeak ume eta gazteen-tzat izango dira. Arratsaldeko 15.00ak

eta 17.00ak bitartean, «Euskadi Gaztea» saio berriak bideo klip, musika albisteak, «Gazteak» estiloko telesailak eta abar landuko ditu. Joseba Iriondok eta Kizkitza Kabadak izango dute saioa aurkezteko ardura. «Super Bat»-ek ere jarraipena izango du ikasurte honetan, baina nobedadeak ez dira faltako.

Lehiaketa, magazine eta barne produkzioako telesailak beteko ditu ETBk astebarruko gauak, *prime time*-ak. Gaueko 22.30etatik aurrera eta «Goenkale»-ren kapitulu berrien atzetik, «Txiskola», Kike Amonarri-zek gidatutako umorezko saioa dugu asteleheneko gauak alaitzeko aitzakia, honen ondoren «Firin Faran»-ek gai monografiko baten inguruko eztabaida piztuko duela. Lehiaketak puntu gorena hartuko du ostegunetan, Anne Igartiburuk eta Jon Anduezak gidatutako «Elkanotarrak» saioan. Bi familiak parte hartuko dute eta irabazleak munduan zehar bidaiatzeko txartela lortuko du.

Barne produkzioako telesailak dagokienez, «64»-ko lagunek kontu eta kapitulu berriak ekarriko dizkigute astearte gauean. Asteazketan «Arralde» izeneko magazina pantailaratuko baita. Iñaki Beraetxe, Arantza Gurmendik eta Maitte Bastosek elkarriketak, telesailaren inguruko kontuak eta Arralde herrian gertatutakoa azalduko digute.

Baina ETBk eskaintzen digun nobedaderik harrigarrienak «Space Precinct» izena du. EEBBetatik datorren super produkzio honek ostiraleko gauak beteko ditu.

NEREA ETXANIZ

Elixabete Garmendia: «Informazio lokalak liluratuta nauka»

Bertatik bertara» izango da, hilaren 18tik aurrera, eguerdiko 12.50etatik aurrera izango den albistegi berezia. Andoni Aizpuruaren eskutik, albistegi honen helburua herri informazioa dugu. Elixabete Garmendia, esperientzia handiko kazetaria, koordinatzaile lanetan ari zaigu.

Zein izango da «Bertatik bertara» albistegiaren edukia?

Albistegi desberdina eskaini nahi dugu. Atal desberdinak eskainiko ditugu eta den denak herri informazioaren inguruan murgilduko dira. «Iparraldearen Orena» dugu lehenengo atala; «Euskadi Zuzenean»-en ildo beretik firmadun erreportaiak egitea espero dugu Hasier

Etxebarria, Jose Mari Gabiria eta Miren Gabantxo arituko direla; Xabier Euzkitze eta albistegiaren aurkezlea den Andoni Aizpuru «Berriketan» arituko dira gai desberdinei buruz. «Ba al zenekien...?» atalak natura, zientzia, hizkuntza eta beste bitxitasun batzuk ekarriko dizkigu... Hau guztia elkarriketa, agenda zein «Gaur Egun»-aren aurrerapentxo

batekin lagunduko dugu.

Badirudi, albistegi honekin ETBk herri informazioaren aldeko apustua egin duela.

«Euskadi Zuzenean»-en hartutako esperientzia eta udako «Gaur egun»-a ditugu honen oinarri. Akatsetatik ikasi eta depurazio prozesu baten ondorioz, herri informazioaren finkotzera heldu gara. Oraindik ezinezkoa da informazio dena hartzea, baina herri informazioak eskatzen duen sarea nahiko osatuta dugu. Hala ere, selektiboagoak izateko beharra dugu, ezin ditugu Euskal Herriko txoko guztiak bete. Horixe da, nire ustez, ETBk duen erronka garrantzitsuenetako bat.

Azken urte hauetan albistegi bereziak egiten ibili zara, gustoko duzu «Bertatik Bertara» albistegiaren filosofia?

Esparru hau ikaragarri gus-tatzen zait. Herri informazioak beti izan du bigarren mailako garrantzia kazetariontzat baina egia esan, esparru libreagoa, naturalagoa eta zabala eta polita iruditzen zait. Jendearengatik gertuago zaude eta hurbiltasuna sumatzen da. Oso emankorra da, eta nahiko liluratuta nauka.

NEREA ETXANIZ

TXORI BATEK ESAN DIGU

«Goenkale» eman-goa duenaren berri izan.

Neguko programa-zioarekin batera Arralde herrian eta Lasa familiaren gertakizunak izango ditugula ez da kontu berria baina bai aldiz, Erralde herrian eraiki nahi duten portu deportiboa. Honek protagonisten arteko eztabaida piztuko du eta «Goenkale»-k Euskal Herriko arazoak islatzen ez dituela egingdako kritikei aurre egiten die ETBko zuzendaritzak. Bestetik, jakin dugunez fase berri honetan Lasa familiak ez du protagonismo osoa izango eta «Goenkale»-n parte hartzen duten beste pertsonai batzuen bizipenak izango ditugu ikusgai.

Super Bat garagean. Badirudi Super Batek berritasun ugari dakarrela negu honetan. Aurkezle berriak estreinatzeaz gain, larunbata goizetan egingo den saio berezia garage batean kokatuta dago. Zuzenean egindako saioa izango dugu hau eta bertan dauden ikusentzuleen parte hartzea bultzatuko dute Super Bateko lagunek.

Elixabete Garmendiari albistegi desberdina egitea gustatuko

■ Euskal Herriko lehen txiste lehiaketa

Umorea euskaldunok eduki badugula frogatzeko aukera eskainiko digu «Txiskola» saioak. Kike Amonarrizen eskutik, umore abestiak, aktore desberdinek egindako esketxak, saio bakoitze-ko gonbidatuei elkarrizketa dibertigarriak, publikoa parte hartzen duen «aproba inteligentea» eta abar izango ditugu ikusgai. Astelehene-ko gauak alaitzeko aitzakia, 22.25tik aurrera.

■ Doña Kontxa omen-duko du «64» telesailak

«Doña Kontxa gurean» titulupean «64» telesailak Doña Kontxa aktorea omendu nahi du, duela gutxi hil baita. Kapitulu, abentura eta aktore berriak ikusgai izango ditugu astearte gauetan 22.30etatik aurrera. Zuzendaria, atezaina, monitorea

eta agureen arteko liskar dibertigarriak izango ditugu, protagonista nagusiak.

■ «Arralde» magazin berria, Goenkaleren satelitea

«Goenkale» telesailaren zaleek badute zer ikusi asteazken gauetan. Iñaki Beraetxe, Arantza Gurmendi eta Maite Bastos aktoreen eskutik, telesailaren inguruan dagoen mundu ezkutua deskubritzeko aukera izango dugu. Elkarrizketak, lehiaketa bat eta esketx desberdinak dira magazin honen osagarri. Asteazketan gaueko 22.30etatik aurrera eta telesaila bukatu bezain laster.

■ «Elkanotarrak» abentura zaleen pizkundea

Euskaldunok bidaiari eta abentura zaleak betidanik garelara esaten denez, «Elkanotarrak» lehiaketa hori baieztatzeraz dator. ETBk ar-

gitara eman duen aurpegi ezagunetakoak, Jon Andueza eta Anne Igartiburu ditugu saioaren gidari, bi familia lehiaketaren protagonistak izango direla. Sari erakar- garria ere jarri dute: munduari bira ematea jokoan. Asteazkeneko eskainiko da gaueko 22.30etatik aurrera.

■ Larunbateko bazkaria prestatu nahi baduzu...

«Amama sukaldari» ikusiko beharko zenuke lagunak eta familia txundituta usteko. ETBk larunbat eguardietan, 13.40etan igortzen duen gastronomi saio honek euskal ohiko sukaldaritzaren sekretuak azaltzen dizkigu.

Aitzakia ezin hobea da.

■ Kirolen arteko gaua

Betiko lege, futbolzaleek lagun ona dute telebista Espainiako ligak ematen duena jakiteko. Larunbat gauean, 20.55etatik aurrera. Ligako partidua eskainiko du ETBk, oraingo honetan Betis-Real Madriden arteko norgehiagokaren lekuko izango gara. Ondoren, egun horretako Espainiako Bira- ren ordubeteko laburpena eskainiko digute. Eskaintza zabala dute, beraz, larunbatean, kirola telebistaz ikustea gustoko duten ikusle guztiek.

Z A P P I N G

KTB, Eibarko telebista, herritarrek pantailan dsute dagoeneko

Udako atsedena hartu eta gero, herri telebistak martxan jarri dira. Haue- tako bat dugu Kate Berria, Eibarko herri telebista. Programazio gehiena gazteleraz bada ere, KTBko kideak argitu digutenez «gure asmoa da apurka apurka programazioa eus- kalduntzea». Oraingo, albistegi ba- karra dute euskaraz baina Gabonak bitartean herriko gaien inguruko ez- tabaida saioak burutu nahi dituzte, hauetako zenbait euskaraz izango direlarik. 1996ko urtariletik aurrera, bestalde, saio berriak estreinatzeko asmoa agertu digute jaio berria den telebistako arduradunek. Badute te- lebista berria eibartarrek!

■ ATBk urrian zabalduko ditu ateak

Arrasate Telebistak albistegiak igor- tzen hasi bada ere, programazioa ez da datorren urrira arte hasiko. Honen arrazoia saio berrien eta dekoratu berrien prestaketa lanak dira. Beraz, urrira arte itxaron beharko dute arra- satearrek ATBren aurpegi berria eza- gutzeko.

■ Zarauzko Telebistak ibilaldi la- saiak proposatzen dizkigu

Datorren asteazkenean, hilaren 13a, eta arratsaldeko 19.15etan, ohikoa denez, Zarauzko Telebistak «Tipi- ta- pa» saioa eskainiko digu. Bertan Ain- hara Leundak Zarautz eta bere in-

guria ezagutzeko aukera emango digu. Oraingo honetan, Orioko Txu- rruka kanpamenduraino abiatuko gara. Ibilbide honetan zehar dauden nekazal- turismoko bi baserri bisitatu eta San Martingo ermita ezagutuko dugu.

Zarauzko telebistak egiten digun hurrengo proposamena ostiralean, irailaren 15ekoa izango da. «Bandera Horian, ura gerriraino» saioan Jone Alberdi eta Irune Lasa aurkezleak uda honetan Zarautzen gertatutakoaren berri emango digute. Albiste harriga- rrienak, kanpotarrek in erlaziozatze- ko gomendio xelebreenak eta festaz festa bizi izan den giroa ezagutzeko aukera izango dugu. Ordutegia ohi- koa dugu, arratsaldeko 19.15ak edota hurrengo egunean eguerdiko 13.15etan.

Goizetik irratia piztu

Kafea berotzen den bitartean, dutxa bat hartzeko prestatu eta irratia piztu. Martxan jartzeko modurik egokiena. Bizkaia Irratiak igortzen duen «Aupa Bizkaia!» goizeko magazina dugu eredu. Dorleta Alberdi eta Xabier Onaindia ditugu goizean goiz esnatzeko tresnarik onenak.

Goizeko bostak dira. Presaka atera da etxetik Dorleta Alberdi, Bizkaia Irratiak igortzen du «Aupa Bizkaia!»-ko aurkezlea. Erredakziora heltzen denerako zain du lankidea, Xabier Onaindia. Teletipoak, egun horretako prentsaurrekoen zerrenda, efemerideak eta kafesnea banatzen hasten da. «Nik Euskadi eta kirolak

lantzen ditut. Xabi, baritzazu Espainia eta nazioartea».

«Egunon! Goizeko zazpik dira. Aupa Bizkaia!». Irratiaren makina martxan jarri da. Xabierrek Jazinto Sagarna aurkeztu du, Gorbeko artzaina. Rosi Guarratzara heldu da dagoeneko eta eguraldiarekin bukatzen duten bitartean egun

Dorleta Alberdi eta Xabier Onaindia «Aupa Bizkaia!»-ren aurkezleak ditugu. (Arg:M. Ramirez).

horretako albistearen sarreara prestatzen ari da.

Ertzantzarekin telefono konexioa egina dago. Dorletak besoa altxatu eta «Barrura» adierazten duen keinua egin dio arduradunari.

Zortziak eta laurden. Euskal doinu alaiak nagusitu dira, umeek merezi duten tarte txikia heldu den bitar-

tean. «Egunon Garikoitz, ba al dakizu nor irabazi duen Kontxako bandera?». Beste hainbat lan eta «Aupa Bizkaia!»-n aritzen diren Dorleta Alberdi eta Xabier Onaindiaren erloju kontrako lehenengo etapa arrakastatsua izan da.

NEREA ETXANIZ

B A G A K

■ Irratsaio berria Durango Irratian.

Durango Irratiak zenbait aldaketa eragin ditu neguko programazioaren barruan. Berritasun nabarmenena gaueko 22.30etatik aurrera igorriko den «Gauzale» irratisaioa dugu. Duralgaldeko albiste eta erreportaia interesgarriak lantzeaz gain, egunean zehar egindako elkarrizketa garrantzitsuenak eta albistei orokorra barneratzen du «Gauzale»-k. Bestetik, musika-irratsaio zehatzek ere tartea izango dute gaueko 21.00etatik aurrera eta «Gauzale» hasi bitartean. Jazza, new age-a, Euskal

Herriko rock-and-rolla eta abar landuko dituzte irratsaio hauek. Albistegiei dagokienez, Durango Irratiak ordutegia aurreratzea erabaki du, hemendik aurrera arratsaldeko 18.00etan eta 20.00etan izango dira. Hauen ostean, gai monografikoek —bidaiak, osasuna, dietetika, zinea eta ekologia— beteko dituzte uhinak.

■ Segura Irratiak eta Kilometroak 95.

Larunbatero eta urriaren 1 bitarte Segura Irratiak Donostian egingo den Kilometroak 95 jarraipen zuzena egingo dio. «Musika Klasikoa» izeneko saio berria ere hasiko da.

A U R P E G I A

Pilar Goya (Euskadi Irratia)

Kirolak lantzen hasia, Pilar Goya heldu berri da Madriletik, epaitegietan egosi denaz informatu eta gero. Bilbora itzuli da Euskadi Irratiko erredakziotik Bizkaia sortzen duen arduratzeko.

Tolosarra, oso gustora dabil Bilbotik «Madril baino bareagoa baita..., oraingoz!». Goizean goiz lanean hasi arren —goizeko 6.00etatik aurrera—, edozein gai gustoko du ez badu epaitegi, sententzia eta sumario hitzekin zerikusirik. «Heldu berri naiz eta giro aldaketa nabarmena da, askoz ere gustorago nago Bilbon», aitortu digu. Ekonomia, politika, gizartea zein kirolak ematen dutena landu behar du aurrerantzean. Bizkaian gertatzen denaz aritu eta Euskadi Irratiko mikroak kale gorrira atera.

IRAILAK 'GARAIARI 15 BURUZKO ostirala BEGIRADAK' ARTELEKUN

Bizi dugun garaiaren ikuspegi berria eskaini nahian, beste bizimodu bat postulatu eta eraikitzeko konpromezuz, Donostiako Artelekun egin den **IV. Joeren Analisiaren Nazioarteko Mintegiari** gaur emango zaio amaiera bi hitzaldirekin: goizeko 11.00etan Francisco Jarautak «**Atzerritarrek hala eta guztiz ere**» eskainiko du, eta arratsaldeko 17.00etan Remo Guidierik «**Odisearen aurretik eta ondotik**».

'BEGIRADEN KONFLUENTZIA' ERAKUSKETA

Donostiako DV Galerian **Isabel Herguera, Francisco Ruiz de Infante eta Iñigo Salaberriaren** lanekin osatu-

tako 'Begiraden Konfluentzia' erakusketak laugarren eguna beteko du gaur, zabaldu zutenetik. 30era arte egongo da zabalik erakusketa.

BELTRAN DE GUEVARAREN ARGAZKIAK ERAKUSGAI

Gasteizko Pajarita Aretoan Elena Beltran de Guevararen argazki-lanen erakusketa egon da zabalik. Erakusketari gaur emango zaio amaiera, beraz, oraindik ikusi ez dutenek gaurkoa dute ikusteko azken aukera.

ERAKUSKETA URNIETAN

Hilaren 12an hasi eta 24ra bitartean, **Urnietako Lekaio Kultur Etxean** Isabel Mujika, Antonio Ballesteros eta Ainhoa Zabalbeaskoaren **oleo gaineko pinturazko 40 margolan**

Negu Gorriak-ek hilaren 7an ekin zion «Ideia Zabaldu Tour 95» birari. Italia, Suitza, Alemania, Bartzelona, Madril, Pradejon, Getxo, Lakuntza, Valentzia, Vigo eta Parisen joko dute. Birari amaiera Oartzunen emango diote urriaren 28an, Esan Ozenki disketxeko taldeekin batera adierazpen askatasunaren aldeko jaialdian. Biran hainbat talde gonbidatu izango dituzte: Banda Basotti, Su Ta Gar, Dut...

I H E S I

Calsecatik Porracolina gainaraino

Porracolina gailurra Cantabriako Miera eta Ason sakanak banatzen dituen mugan dago, 1.408 metro dituela inguruko mendirik altuenetakoa izanik. Cantabriako igoera klasikoenetakoa dugu. Altuegia ez bada ere, gainbehera garrantzitsua du.

Ibilaldiaren irteera eta helmuga-puntua Mierako bailarako Calseca herriska (550 metro) izango dugu, San Roque ondoan kokatua. Tontorraren gainbehera 850 metrokoa da, eta azken aldatsak gogorrek badira ere, igoera erraz egiten da. Guztira, igo eta jaisteko, lau ordu pasatxo beharko ditugu.

Calsecan plazatxo batean amaitzen den pista batetik

jarraitzen du errepideak. Erreka bat zeharkatzen duen eta haranaren eskuinaldetik gora egiten duen senda jarraitu behar da, ipar-ekialde norabidea galdu gabe. Borda bat duen zelaira iristerakoan, hego-ekialdera ekingo dugu, amildegi baten behealde zeharkatzen duen senda jarraituz.

Porracolinara iristeko, mendi-hegaletik zuzen joenezake, baina igoera nahiko gogorra da. Bigarren aukera da ekialdera jo eta 1.200 metroko gailur batera iristea, zeinaren bestaldean Asongo mendiak ikusiko ditugun. Ondoren, mendi-hegala hego-mendebaldera zeharkatzen duen sendari hel-

duko diogu, 1.300 metroko beste tontor batera iristeko. Norabide berean ertzetik gora egin eta Porracolinako gainara helduko gara. Jaitsiera hegoalderantz egingo

dugu, amildegi batetik barrera. Borda gunetxo bat ikusiko dugu segituan, eta amildegiaren norabideari helduz Calsecan amaituko dugu ■

daude ikusgai. Astegunetan arratsaldeko 17.00etatik 20.00etara, eta asteburuetan 12.00etatik 14.00etara izango da zabalik erakusketa.

IRAILAK 16 JOXAN ARTZEREN EMANALDIA USURBILEN

Udarregi bertsolariaren mendeurrenari amaiera emateko prestatutako ekitaldien barruan, Joxan Artzeren «Mundua gizonarentzat egina da, baina ez gizona munduarentzat» poesia-emanaldia izango da gaur Usurbilgo dema-plazan, gaueko 22.30etan.

LA ANTIGUA MUSIKA ZIKLOA

Zumarragako La Antigua Musika Zikloaren barruan, **Moskuko Lauko-teak**, Moskuko Birtutedunak orkestrako bi biolin, biola eta biolontxelo jolek

osatu, Borodin eta Arriagaren piezak eskainiko dituzte gaur San Vicente elizan.

IRAILAK 17 AKUARELA ERAKUSKETA ARRASATEN

Arrasate Erakusketa Azokako **Rodriguez Catalan** margolariaren akuarela-lanen erakusketak gaurkoa izango du azken eguna zabalik.

GERNIKAKO BONBARDAKETAKO ARGAZKIAK

Gernikako Udetxea Jauregian zabalik egon den **Gernikako bonbardaketari buruzko argazki historikoen** erakusketa gaur amaituko da. Euskal Herriko historiaren gertakariarik tristenetakoa gogoratzeko aukera paregabea.

«Collisions» diziplina eta lan alor desberdinetako tailer esperimentala da. Bertan artista gazte eta arte ikasleek beren proiektuak garatzeko aukera aurkitu dute. Nazioarteko zenbait artista ere gonbidatuak izan dira, honela elkarlanean aritu eta elkar trukaketak egiteko aukera dutela. Irailaren 22ra arte irekia dagoen erakusketa hau ikusi nahi duenak Donostiako Artelekura hurbildu beharko du

M O K O F I N A

Landare-jale/edaleentzat

Salbuespenez, liburu xelege batetik afusilatu nahi nuketordua. «Basagiroko sukaldean» («Cocinando a lo salvaje») F. Abad nafarraren liburuan dena erakargarria, bitxia, xarmargarria denez, bertatik berro entsalada, asun tortila eta urrezko bolak izeneko errezetak aukeratu ditut, eta hona ekarri, hirurak egiazko patxaranaren aurretik dastatzeko. Etxean saioa eginda, onik iten gara.

Berroak ur askotan garbitu eta lehortuta, laranja garraz bat xerratan, tipula txirindolatan eta azeituna beltzak, dena ozpin-olioz bustita moldatuko dugu entsalada hau.

Osín edo asuna ur iraki-

netan sartu, xukatu eta txikitu. Olio (eta Perrins saltsa) pittin batez erregosi paderan eta nahasi arrautza irabiatuekin. Zartaginera berritz, bertan loditu arte edukitze-ko, beti ere egurrezko sardeskarekin eragiteari utzi gabe.

Jarri paderan txokolatea, azukrea (1:1), hurrak txikituta (1:2) eta erromeroko ezti. Berotu su txikitari, urrak erdi-txigortu arte. Atera sutatik eta masa gogortzen hasi denean, egin itzazu bolatxoak. Hurrak ehotuta dauzkan plateretik igurtzi bolak eta gorde itzazu hozkailuan, ahal baldin baduzu ■

EDORTA AGIRRE

BORTUAREN EGUNA IRATIN

Gaur **Iratin Bortuaren Eguna** ospatuko dute. Jai egun hau dela eta, makina bat ekitaldi prestatu dute antolatzaileek. Goiz partean ibilalditxo bat egingen dute, 10.00etan **bortuko gaznen lehia-keta** egiteko. Eguerdian partean, aldiz, jateko eta edatekoa nahiko izango da. Arratsalde partean musika izango da nagusi trikitilari eta dultzaineroekin, Zuberoako dantzariekin batera. Azkeneko, 16.00etan antzerkia izango da ikusgai.

PILAR LOPEZ DE MUNAINEN PINTURAK

Gasteizko Luis de Ajuria Aretoko Pilar Lopez de Munain margolariaren margolanen erakusketa gaur itxiko da. Oraindik bertatik pasa gabekoek, gaurkoa dute, beraz, azken aukera.

IRAILAK 18 ZUGASTIREN LANAK DONOSTIAN ERAKUSGAI

Donostiako Olaetxea Arte Galerian **Jose Zugastiren lanen eta transparentzia ezberdinen bildumaren** erakusketa egon da zabalik. Alabaina, erakusketaren azken eguna gaurkoa da.

IRAILAK 19 MIKOLETA ABANTOKO EUSKALTEGIA

Mikoleta Abantoko AEK euskaltegiak ekitaldi franko prestatu ditu hurrengo asteotarako. Gaur eguerdian Urretxindorra liburudendan Rafael Mikoletak 1653. urtean egindako **euskara-metodoaren liburuaren** berrargitalpenaren aurkezpena egingo da. Bihar, berriz,

Urretxu eta Zumarragako herriek pintura, argazki, literatur eta komiki lehiaketak antolatu dituzte. Parte hartzea pentsatzen duzuenok irailaren 22a baino lehenago aurkeztu beharko dituzue lanak. Epaimahaiak erabakia urriaren 14a eta azaroaren 3an emango du.

E T X E Z U L O A N

Aurreak erakusten du atzea nola dantzatu

Etxetik urrun ibili zaren egun hauetan aurretik kontuak atera ez bazenituen, bueltakoan etxean edo balkonan dituzun landareak hala moduz aurkituko zenituen. Lehortearen ondorioz lurra zokortua eta landareak egarri gorritz. Hona aholku koskor batzuk.

Aurreak erakusten omen du atzea nola dantzatu, beraz, lanerako bueltako galbanak eta aho-zabalkak kolkoko erretenean izkutatu eta sar zaitez zure landareen arrastoan.

Ur eskasia izan duten landareen lorapoteko lurra goxotasuna galdu, eta zaku eta zokortua egongo da. Lurra eta landarea bere oneratzeko:

✓ Lorapotea baino handiagoa den ontzi bat urez bete eta hantxe sartu, egarri pilatuak ase ditzan. Uretan eduki lurretik inongo aire-burbuilarik ateratzen ez den arte.

✓ Hostaila ere, egarri izango da, baldin eta dagoenerako zimeltzen hasi ez bada, eta busti eder bat eman iezaiotzu, bai ihintzagailu batekin, bai dutxako telefonoarekin, ura arin-arin emanez.

Balkonako geranioek ere merezi dute holako-moduko ekinaldi bat. Udazkena gainean dugu eta hemen izan ohi dugun urria txepel-epelarekin bigarren lorealdi bikain bat eman dezakete, baldin eta orain zertxobait

saiatu eta laguntzen baldin badiogu, egarriari buelta emateaz gain, lorealdia indartzeko proposa den on-

garri piska bat emanez, esate baterako ■

JAKOBA ERREKONDO

«Mikoleta bere garaian» gaiari buruzko mahaingurua egingo da arratsaldeko 19.30etan Cafe Bulebarrean.

UDARREGIREN OMENEZKO EKITALDIAK

Udarregi bertsolariaren mendeurrenaren omenezko ekitaldien artean, gaur **hitzaldi saioa** hasiko da Usurbilen, **Antonio Zabalak** eskainiko duen «Inguruko beste bertsolariak» gaiarekin. Bihar, berriz, **Jexux Mari Etxezarretak** «Udarregiren belaualdiaren ekarria bertsolaritzaren historiari» gaiari helduko dio. Etzi bi hitzaldi izango dira: lehenengo, **Juanito Dorronsorok** «Udarregiren eta garaiaren doinuak» eskainiko du, eta jarraian **Andoni Egañak** «Udarregiren bertsogintza: moldeak, errima, bertso-lerroaren tratamendua, gaiak...». Hitzaldiak udaletxe-ko areto nagusian izango dira, arratseko 19.30etan.

IRAILAK
20
asteazkena

BILBOKO NAZIOARTEKO ERAKUSTAZOKA

Gaur hasita Bilboko Erakustazokan nazioarteko zazpi industria-erakusketa izango dira ikusgai: **Exma** (Logistika), **Elektro** (Argizatze, Elektrizitate eta Elektronika), **Automazioa** (Makinentzako Osagailuak), **Euromatika** (Informatikaren Industria), **Forotech** (Teknologia Berriak), **Exporobot** (Robotika) eta **Mantenua**.

IRAILAK
21
osteguna

TAPIA ETA LETURIA BAND IRUÑERRIAN

Tapia eta Leturia Band-ek lehen aldikoz kontzertua eskainiko du Iruñerrian talde moduan. **Huarte**ko festak direla eta, bertako herriko plazan izango da emanaldia.

Irail osoan zehar Bilboko Arte Ederretako Museoan hiru erakusketa ditugu ikusgai, eta Zinematekan emakumeek egindako filmeak ikusteko aukera. Hiru gelatan, 50eko hamarkadako alemaniar grafikoak, Maria Paz Jimenezen omenezko erakusketa eta Liebermann, Slevogt eta Corinthen artelanak ikusi eta dastatzeko aukera izango dugu. Irailaren 30ean bukatuko dira erakusketok. Argazkian, erakusgai dagoen margoetako bat.

O S A S U N A

Agresibitatearen generik ba ote?

Zientifiko amerikano, suitzar eta frantsesek animalietan egindako ikerketa-lan baten ondorioak gizakieta-
ra estrapolatzerik balego (eta itxura guztien arabera hori ez litzateke gehiegizko astakeria), zenbait pertsonak jendartearen erakusten duten portaera gogor, liskartsu eta agresiboaren erantzulea monoaminoxidasa izena daraman entzima bat kodifikatzen duen genea izango litzateke.

Ikerketak arratoiekin egin dituzte, eta «Science» aldizkari ospetsuak argitaratu berri duen lanean, genetikoki manipulatutako izan ziren arratoietan (manipulazio horien ondorioz,

arratoiek entzima horien produkzioa gutxitu egiten zuten), portaera ez-ohizkoa eta oso agresiboa ikusi omen zuten, monoaminoxidasa entzimaren metabolizazioa ez ze-lako behar bezala gertatzen.

Ikerketa horrek esplikatu-ko luke agian duela urte batzuk (1988. urtean, zehazkiago esateko) familia holandar berezi samar baten bost gizasemek zientzilariegan eragindako harridura. Bost gizonezko horiek, hogeitik berrogeita hamar urte bitartekoak, ez ziren makalak, ez horixe: biolazioak, exhibizionismoa, piromania, eta beste hainbat antezedentez jo-

siak, portaera agresiboa zuten. Familiako emakumeek adimen eta portaera guztiz normalak zituzten, eta bazi-
ren beste gizonezko batzuk ere familian, bost horiek ez bezala, guztiz normal jokatzen zutenak. Zergatik, bada, portaera-aldaketa horiek? Familiako gizonezkoiei ateratako DNA-probek erakutsi zuten, guztiek zuten mutazio genetiko bat X kromosoma-
ren gene batean, monoaminoxidasa proteina kodifikatzen zuten genean hain zuten.

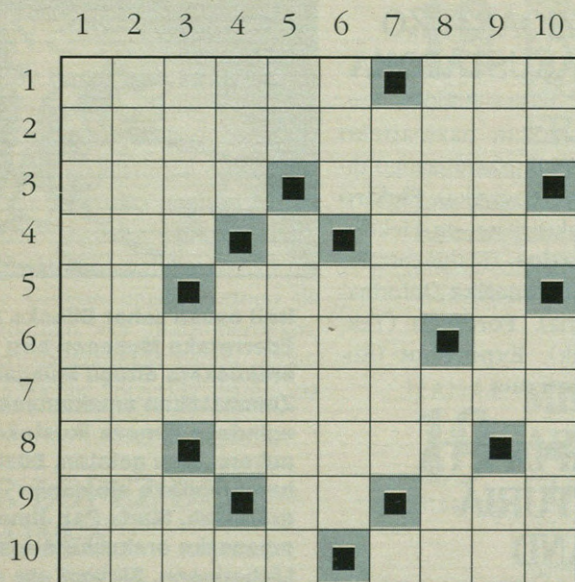

Bide honetatik, agian XIX. mendean Lombroso izeneko antropologo eta kriminologo italiarrak arrazoi zuen, delituak arrazoi organikoa zuela esan zuenean (berak «neurosi epileptikoa» deitu zion), kultura alorreko eta gizarte mailako arrazoi guztien gainetik ■

JABIER AGIRRE

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Altzoa. Ixilik! 2.- Atabal jolea. 3.- Toki. Maluta zuritan erortzen den ur izoztu. 4.- Zoro. Bat. Zezen zikiratua. 5.- Nafarroako ibilgailuetan. Zerbait egitera bultzatu. 6.- Osagai moduan kloroa duena. Germanioaren sinbolo kimikoa. 7.- Odol ugari atera zaienak. 8.- Naizen hau. Pl., batrazio mota. Iodoaren sinbolo kimikoa. 9.- Joan den urtean. Bizkaiko herria. Gabarra. 10.- Araknido mota. zintzoak.

GOITIK BEHERA: 1.- Tristura. 2.- Irtenaldiak. 3.- Iparraldean, giltza. Bokal bikoitza. Azkena eta lehena. 4.- Aita, izen arabiarretan. Erle, hitz elkarketan. Bokala. 5.- Musika nota. Irautearen egintza eta ondorioa. 6.- Bihi. Emakume zaharra. 7.- Arrain mota. Oxigenoaren sinbolo kimikoa. 8.- Imajina. Izan. 9.- Likidoak presioz sartzeko tresna. Lantanoaren sinbolo kimikoa. 10.- Joan aditzaren erroa. Bokala. Eguzkiak.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kon-tuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Iruzkina
Karobiak
Kenketak
Ohakidea

4 letra

Aizu
Akta
Atal
Bero
Dama
Dima
Emir
Eria
Erie
Gari
Gose
Iban

Ihar
Kimu
Kuku
Loki
Nori
Okak
Oker
Riau
Sari
Siam
Sutu
Ukan

7 letra

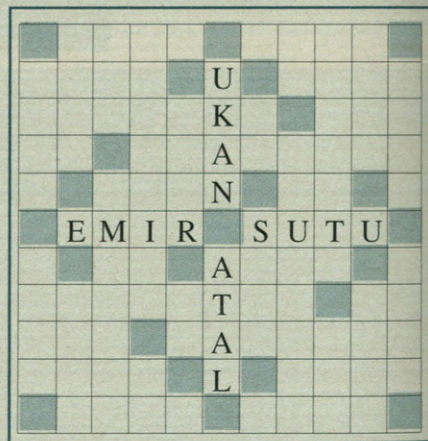
Amerika
Iminiak
Saminak
Sendatu

3 letra

Eri
Nik
Nor
Ume

2 letra

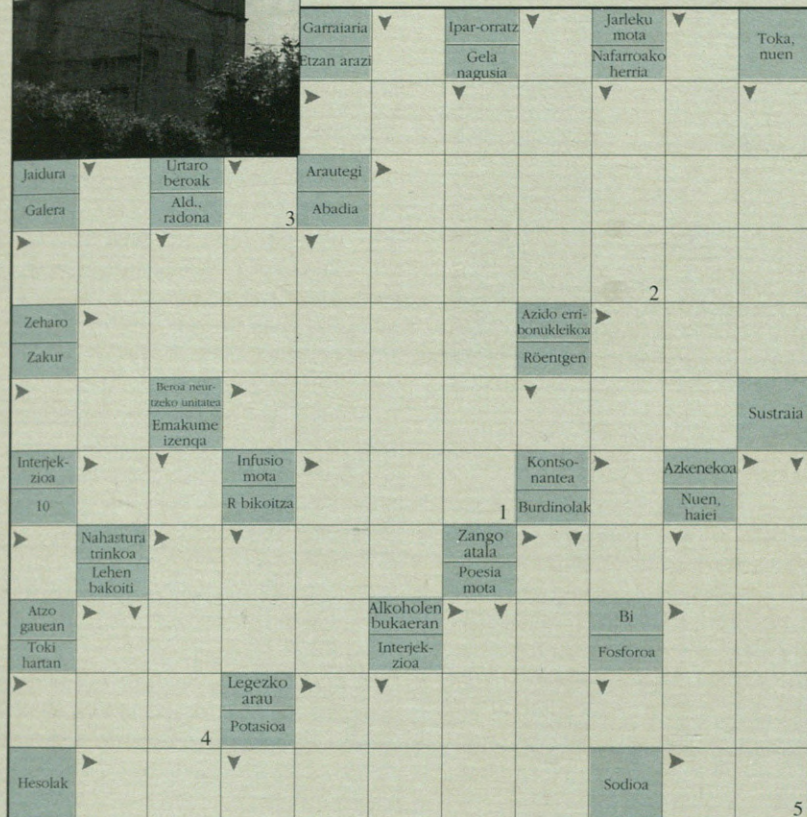
Ak
Es
Ia
Mu
Ob
Ra
Su
Ut

ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza dagokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den herriaren izena, Gipuzkoako herri baten izena ageriko zaizu.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

—Hieroglifiko a—

EKAINAK

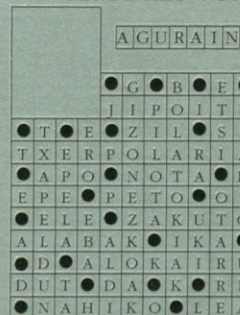
21

K

Zein fruta duzu gustoko?

Aurreko asteko soluzioak

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1. Bihurgunea; 2. Ibaia;
Hezi; 3. Sara; Neu; 4. Turkiarrak; 5.
Ziri; O; 6. Ni; Luta; IL; 7. Darca; Kala;
Irla; Gar; 9. Al; Eder; ul; 10. K; Baikor
GOTIK BEHERA: 1. Bestondoak; 2. Ira
T; 3. Horra; rt; B; 4. Urak; Lorea; 5. Ri; Iz
6. G; Naiz; AEK; 7. Uherrak; Ro; 8. Neuri
R; 9. Ez; A; Ilaur; 10. Atzokolaria

Hieroglifikoa:

Goizaldean

Kate hitzak

Bosteko ttipiak

A 1. Betelu, 2. Totel, 3. Beniko.

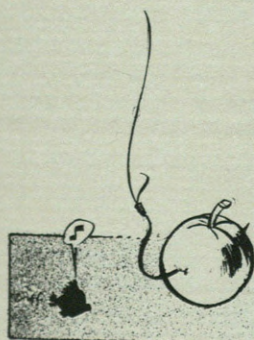
4. Lekoa, 5. Zuloak.

B 1. Muskriz, 2. Soila, 3. Okilak.

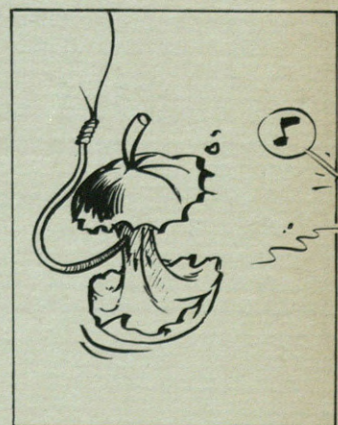
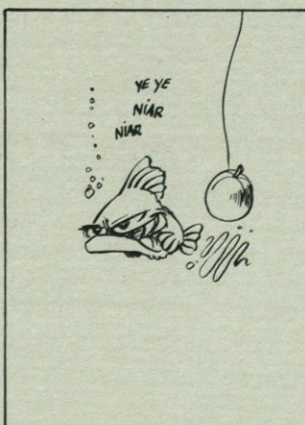
4. Ilasi, 5. Izakia.

Komikia

ERROBIKO PIRANAKO

94-12-MAR 17-

Hitzetik ekintzara pasatzeko ordua

BAKEZALEAK gara, bakea nahi dugu» dio Ezker Abertzalearen nahia ondo bezain hobeto jasotzen duen euskal abesti ezagun batek. Bere herri izaera eta dagozkion eskubideak ukatuak eta zapalduak dituen herriak inork ez bezala desio du bakea, normalkuntza eta etorkizuna bere kabuz eraikitzea. Ez da hori ordea zapaltzailearen nahia, honen bakea bestelakoa baita, indakeriaz status zehatza mantendu nahi duenarena alegia eta hankapean duenarekiko errespetoa eta ezagutza zapalduak aurrera egin eta indarra adierazten dionean bakarrik eta halabeharrez onartuko dizkio. Herrien askapen prozesuak eskaintzen digun historiak hori baino ez du frogatzen munduko ia mutur guztietan.

Euskaldunok Espainiar eta Frantziar estatuekin dugun gatazka subiranotasunean oinarritutakoa da eta independentzia lortu ezean konfliktu politikoak, egoera ezberdinetan bada ere, jarraituko du. Gatazkak egun duen espresio odoltsua eta sufrikarioz josia bideratu nahi du Ezker Abertzaleak eta herri eskubideak onartuak dituen benetako eredu demokratikoa medio aro berri bati ekin, non euskal herritarrok gure geroa erabakiko dugun.

ZENTZU honetan azken hogeitau urte hauetan estatu espainiarrak negoziazio politikoari ekiteko eskeintza formala izan du mahai gainean, Ezker Abertzaleak bi hamarkada daramatza bere borondatea ez ezik proposamen zehatza eskeiniaraz eta denbora luze honetan erantzunak izaera eta aurpegi bakarra izan du: errepresioarena. Bide honetan klase politikoak bat egin du aipatu estatu estrategiarekin.

Ekinbide honen abiapuntua eta helburua Ezker Abertzaleak defendatzen duen proiektu independentista ezabatzea izan da baina porrot egin du. Eraman ezina da benetan, barruak sutan jartzen dituen, egun GAL afera lehertu den honetan alderdi eta politikarien

RUFI ETXEBERRÍA

HBko Mahai Nazionalako kidea

adierazpenak irentsi beharra. Arzalluz, Garaikoetxea, Alli, Aizpun, Anguita eta beren alderdiek Ezker Abertzalearen kontra egin eta egiten denaren konplizeak eta zenbait ataletan arduradunak ere badira, inoiz ez dute behatz bat mugitu izan estrategia errepresiboari aurre egiteko, alderantzizkoa baizik.

Baina errepresio estrategiaren porrotak abagadune berri batean kokatu gaitu. Itunen estrategiak porrot egin du eta irtenbiderik ekar zezaketela uste zutenek jada galdua dute azken itxaropen izpia ere. Errealitate honek eta Ezker Abertzalearen indarrak gogoeta saioak egitera behartu du Itunen kamerazko klase politikoak.

EZKER abertzaleak bere kartak mahai gainean jarriak ditu jada. ETAK apirilaren 26an eginiko planteamendua da hain zuzen Ezker Abertzaleak historikoki gatazkarentzat eskeintzen duen irtenbidea. Hor dago benetako irtenbidea. Alternatiba demokratikoa baino ez da, bertan jasotzen diren eduki nagusiek -Autode-

terminazio eskubidea eta lurraldetasuna- euskal gizartea askeago egiteko bide izango bailirateke eta gure herriak herri gisa irauteko ezinbesteko dituen oinarrietaz jabetuko bailitzateke.

ETaren proposamenaz isiltasuna izan da erantzun nagusia eta HBk agiri berberaz mintzatzeko luzatutako eskeintzak Estatu mailako indarren aldetik ezezkoa jaso du eta Hegoaldean biltzera ukatu den bakarra Juan Cruz Alliren CDN izan da. Ikusteke dago biltzeko jarrera agertu dutenek noraino iristeko prest dauden. Aurrerapausoa emateko aukera izan duten bakoitzean PNVk zein EAK ez dute ausardiarik adierazi eta betiko musikarekin geratu izan dira.

Estatuko gobernuak eta Itunetako indar politikoek ETaren eskeintza konatuan hartu ezezik barneratu eta haren bidez irtenbide politikoak nola gauzatu hausnartzera behartuak daudela orandik ez badute onartu, luza gabe egin beharko dute. Egun hauetan PSOE baskongatuko ordezkariak ohikoa ez duten nota eskeini dute bozkailu eta guzti. PP eta UPN ezik, CDNk hartuko duen jarreraren zain, Itunetako beste kideek elkarriketa ezinbesteko tresnatzat hartzen dute eta batzuk besteek baino jario gehiagoz diskurtso berrituak eskeintzen.

BAINA hitz jario guzti horren azpian betiko jarrerak dirau. Udarak ondo baino hobeto isladatu du errepresioa dela oraingoz bere legea inposatu nahi duena trikornio, kapela edo txapel gorriean. Ezker Abertzalea zain dago ea hainbeste hitzegiten duten horiek noiz hasiko diren pauso praktikoak ematen, ekintzak behar baitira egoera berriak sortzeko. Hitzek diskurtsoa baino ez dute eratzen, ekintzek aldiz iharduera praktikoa eta behar duguna gatazka gaintzera eramane gaitzakeen eraikuntza positiboa da. Ezker Abertzaleak borondatea eta asmo zintzoa adieraziak ditu eta gure herriaren historian aro berria irekiko duten urratsak emateko prest dago.

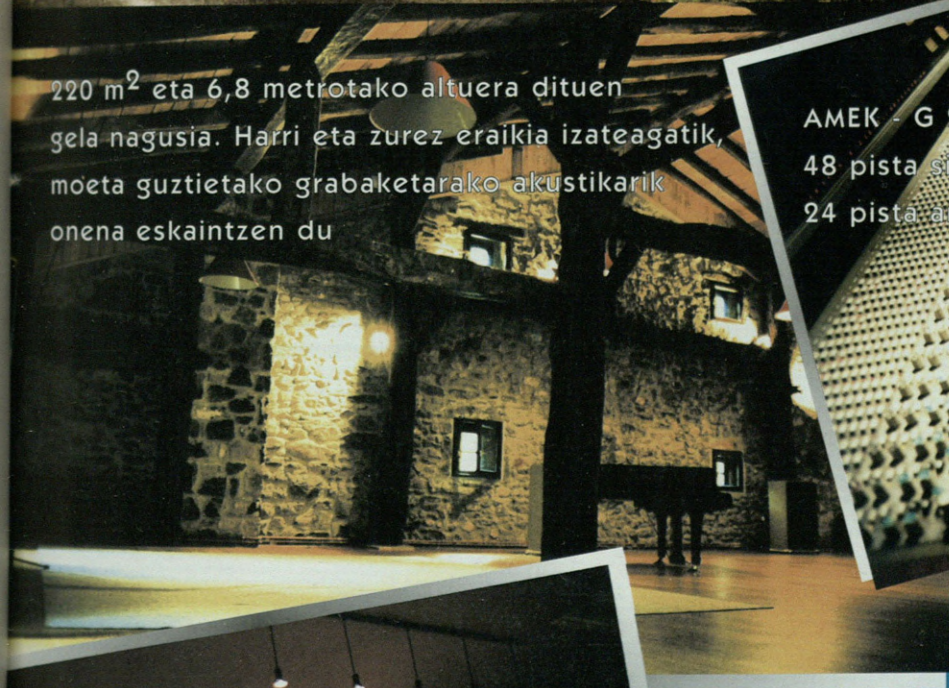

Estudioa

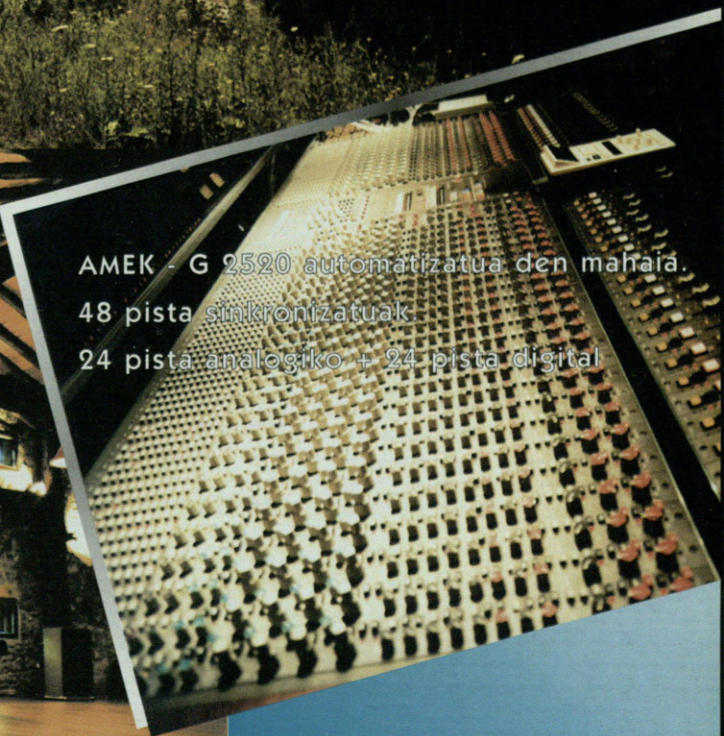
Etxezarreta Baserria
•AMASA•

220 m² eta 6,8 metrotako altuera dituen
gela nagusia. Harri eta zurez eraikia izateagatik,
moeta guztietako grabaketarako akustikarik
onena eskaintzen du

AMEK - G 2520 automatizatua den mahaia.
48 pista sinkronizatuak
24 pista analogiko + 24 pista digital

60 metro karratutako kontrol ROM bat

Disketxea

Paseo de los Arbustos 2

20.009 - DONOSTIA

Bulegoa 21.90.63 - 21.75.43 Faxa 21.93.21

Almazena: 46.29.64 Faxa: 46.29.64

ON

s e i n a l e

